

MİMAR SİNAN GÜZEL SANATLAR ÜNİVERSİTESİ

FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

**İÇ MEKAN TASARIMINDA TEKSTİLİN YERİ, SEÇİM KRİTERLERİNİN
SAPTANMASI VE OTEL ODALARI ÜZERİNDEN ANALİZİ**

DOKTORA TEZİ

Esra AVLANMAZ BİLECEN

İç Mimarlık Ana Bilim Dalı

İç Mimarlık Doktora Programı

Tez Danışmanı: Prof. Dr. İpek FİTOZ

İSTANBUL-OCAK 2020

Esra AVLANMAZ BİLECEN tarafından hazırlanan "İÇ MEKAN TASARIMINDA TEKSTİLİN YERİ, SEÇİM KRİTERLERİNİN SAPTANMASI VE OTEL ODALARI ÜZERİNDEN ANALİZİ" adlı bu tezin "Doktora" tezi olarak uygun olduğunu onaylarım.

PROF. DR. İPEK FİTOZ

Tez Danışmanı

Bu çalışma, jürimiz tarafından İç Mimarlık Anabilim Dalı'nda Doktora tezi olarak kabul edilmiştir.

Danışman : Prof. Dr. İpek FİTOZ

Üye : Doç. Dr. Saadet AYTIS

Üye : Dr. Öğr. Üyesi Aliye Rahşan KARABETÇA

Üye : Dr. Öğr. Üyesi Esin SARIMAN ÖZEN

Üye : Dr. Öğr. Üyesi Mehmet Murat ULUĞ

Bu tez, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Lisansüstü Tez Yazım Kılavuzuna uygun olarak yazılmıştır.

Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Lisansüstü Tez Yazım Kılavuzuna uygun olarak hazırladığım bu tez çalışmada;

- Tez içindeki bütün bilgi ve belgeleri akademik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi,
- Görsel, işitsel ve yazılı tüm bilgi ve sonuçları bilimsel etik kurallarına uygun olarak sunduğumu,
- Başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda ilgili eserlere bilimsel normlara uygun olarak atıfta bulunduğumu,
- Atıfta bulunduğum eserlerin tümünü kaynak olarak gösterdiğimi,
- Kullanılan verilerde herhangi bir değişiklik yapmadığımı,
- Ücret karşılığı başka kişilere yazdırmadığımı (dikte etme dışında), uygulamalarımı yaptırmadığımı,
- Bu tezin herhangi bir bölümünü bu üniversite veya başka bir üniversitede başka bir tez çalışması olarak sunmadığımı

beyan ederim.

Esra AVLANMAZ BİLECEN

Mimar-Y.İç Mimar

ÖNSÖZ

Tüm çalışmam boyunca her konuda bana destek olan, arkadaşlığını benden esirgemeyen sevgili hocam, tez danışmanım Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Mimarlık Fakültesi İç Mimarlık Bölüm Başkanı; Prof. Dr. İpek FİTOZ'a, bu süreçte bana yardımlarını esirgemeyen, yol gösteren, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Mimarlık Fakültesi İç Mimarlık Bölümü Öğretim Üyesi değerli Hocam; Doç. Dr. Saadet AYTIS'a,

Bu süreçte bana yol gösteren Değerli Hocalarım; Dr.Öğr.Üyesi Rahşan KARABETÇA, Dr.Öğr.Üyesi Murat ULUĞ, Dr.Öğr.Üyesi Esin SARIMAN ÖZEN'e,

Çalışmalarımnda bana her konuda destek ve yol gösterici olan sevgili arkadaşlarım ve hocalarım; Hasan Kalyoncu Üniversitesi Güzel Sanatlar ve Mimarlık Fakültesi, İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı, Bölüm Başkanı Doç.Dr.Serhat YENİCE'ye, Hasan Kalyoncu Üniversitesi Güzel Sanatlar ve Mimarlık Fakültesi, Mimarlık Bölümü Dr.Öğr.Üyesi Tülay KARADAYI YENİCE'ye, Gaziantep Üniversitesi Tekstil ve Moda Tasarımı Bölümü, Bölüm Başkanı Doç.Dr.Ebru HOSRAFOĞLU ÇORUH'a, Akademik kariyerim için beni destekleyen her koşulda daima yanımda olan ve bana sabır gösteren, tezi yazma ve bitirme sırasında bana en büyük desteği veren, sevgili eşim Y.Tekstil Mühendisi; Salih BİLECEN'e, bu süreçte bana sabır ve anlayış gösteren sevgili çocuklarım, BARTU ve BERRAK'a

Varlıkları ile bana her zaman destek olan sevgili Anneme, sevgili Babama ve sevgili kardeşime, sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Ocak 2020

Mimar-Y.İç Mimar
Esra AVLANMAZ BİLECEN

İÇİNDEKİLER

Sayfa

ÖNSÖZ	iii
İÇİNDEKİLER.....	iv
ÇİZELGE LİSTESİ.....	x
ŞEKİL LİSTESİ.....	xi
ÖZET.....	xii
ABSTRACT.....	xiv

1. BÖLÜM: GİRİŞ.....	1
1.1. Araştırmanın Amacı.....	5
1.2. Kapsam.....	6
1.3. Yöntem.....	6

2.BÖLÜM: İÇ MEKAN TASARIMINDA TEKSTİL VE SINIFLANDIRMALARI.....	7
--	----------

2.1 Tarihsel Süreç İçinde İç Mekan Tasarımında Tekstilin Yeri.....	7
---	----------

2.2 İç Mekan Tasarımında Tekstil ve Sınıflandırmaları.....	15
---	-----------

2.2.1.İç Mekan Tekstillerinde Kullanılan Lifler.....	16
---	-----------

2.2.1.1 Liflerin Temel Özellikleri ve Kullanım Alanları Açısından İrdelenmesi.....	16
--	----

2.2.1.2 Liflerin Sınıflandırılması.....	19
---	----

2.2.1.2.1 Doğal Lifler.....	20
-----------------------------	----

2.2.1.2.2 Yapay Lifler (Kimyasal Lifler).....	21
---	----

2.2.2 İç Mekan Tekstillerinde İplikler, Yapıları ve Özellikleri.....	23
---	-----------

2.2.2.1 İpliğin Yapısal Özellikleri.....	24
--	----

2.2.2.2 İpliğin Görünüm Özellikleri.....	25
--	----

2.2.2.3 İpliğin İç Mekan Tekstillerinde Yeri.....	29
---	----

2.2.3 İç Mekan Tasarımında Tekstil Yüzeyler ve Önemi.....	29
--	-----------

2.2.3.1 İç Mekanda Kullanılan Tekstil Yüzeylerin Üretim Tekniklerine Göre Sınıflandırılması.....	29
--	----

2.2.3.2 İç Mekanlarda Tekstil Yüzeylerinin Önemi ve Tasarıma Katkısı.....	41
2.2.4 İç Mekan Tekstillerinde Terbiye İşlemleri ve Önemi.....	41
2.2.4.1 Ön Terbiye.....	42
2.2.4.2 Renklendirme.....	43
2.2.4.2.1 Baskı ve Boyama.....	44
2.2.4.3 Bitim İşlemleri (Apré).....	47
2.2.4.4 Terbiye işlemlerinin İç Mekandaki Önemi.....	49
3. BÖLÜM: İÇ MEKAN TEKSTİLLERİNİN SEÇİMİNDE UYGULANACAK GENEL KRİTERLER.....	50
3.1. Tekstil Seçiminde Estetik Kriterler.....	51
3.1.1. Renk.....	51
3.1.2. Doku.....	53
3.1.3. Desen.....	54
3.1.4. Parlaklık.....	55
3.1.5. Tuşe.....	54
3.2. Tekstil Seçiminde Performans Kriterleri.....	55
3.2.1. Mukavemet.....	55
3.2.2. Aşınma	56
3.2.3. Boncuklaşma ve Tüylene.....	58
3.2.4. Leke İticilik	58
3.2.5. Su İticilik.....	59
3.2.6. Alev Almazlık.....	60
3.2.7. Statik Elektriklenme.....	60
3.3. Tekstil Seçiminde Sağlık ve Güvenlik Kriterleri.....	61
3.3.1. Yangına Dayanıklılık.....	61
3.3.2. Antibakteriyel Özellik.....	62
3.3.3. Çevresel Etkenler.....	63
3.4. Tekstil Seçiminde Maliyet Kriteri.....	63
3.5. Bölüm Değerlendirmesi.....	65

4. BÖLÜM: OTEL ODALARINDA İÇ MEKAN TEKSTİLLERİ VE SEÇİMİNE İLİŞKİN KRİTERLER.....	67
4.1. Otel Odalarında İç mekan Tekstillerinin Önemi.....	67
4.2. Otel Odalarında İç Mekan Tekstillerinin Sınıflandırılması ve Özellikleri.....	68
4.2.1. Perdelikler.....	69
4.2.1.1. Kullanıcı Gereksinimleri.....	71
4.2.1.2. Perde Çeşitleri.....	73
4.2.1.3. Perdelik Kumaş Çeşitleri.....	76
4.2.1.4. Perdelerde Estetik Kriterler.....	78
4.2.1.5. Perdelerde Performans Kriterleri.....	79
4.2.1.6. Perdelerde Sağlık ve Güvenlik Kriterleri.....	80
4.2.1.7. Perdelerde Maliyet Kriteri.....	81
4.2.2. Döşemelikler.....	81
4.2.2.1. Kullanıcı Gereksinimleri.....	82
4.2.2.2. Döşemelik Kumaş Çeşitleri.....	84
4.2.2.3. Döşemeliklerde Estetik Kriterler.....	85
4.2.2.4. Döşemeliklerde Performans Kriterleri.....	86
4.2.2.5. Döşemeliklerde Sağlık ve Güvenlik Kriterleri.....	88
4.2.2.6. Döşemeliklerde Maliyet Kriteri.....	88
4.2.3. Tekstil Duvar Kaplamaları.....	89
4.2.3.1. Tekstil Duvar Kaplaması Çeşitleri.....	89
4.2.3.2. Tekstil Duvar Kaplamalarında Estetik Kriterler.....	90
4.2.3.3. Tekstil Duvar Kaplamalarında Performans Kriterleri.....	91
4.2.3.4. Tekstil Duvar Kaplamalarında Sağlık ve Güvenlik Kriterleri.....	91
4.2.3.5. Tekstil Duvar Kaplamalarında Maliyet Kriteri.....	92
4.2.4. Tekstil Zemin Kaplamaları	92
4.2.4.1. Halı Çeşitleri ve Özellikleri.....	94
4.2.4.2. Zemin Tekstil Kaplamalarında Estetik Kriterler.....	97

4.2.4.3.Zemin Tekstil Kaplamalarında Performans Kriterleri.....	98
4.2.4.4. Tekstil Zenim Kaplamalarında Sağlık ve Güvenlik Kriterleri.....	100
4.2.4.5. Tekstil Zemin Kaplamalarında Maliyet Kriteri.....	101

5. BÖLÜM: İÇ MEKAN TEKSTİLLERİNİN SEÇİMİNDE UYGULANACAK GENEL KRİTERLERİN BELİRLENEN OTEL ODALARI ÖRNEKLERİ ÜZERİNDEN ANALİZİ.....102

5.1. Divan Otel, Gaziantep.....102

5.1.1. Perdeler.....102

5.1.1.1. Perdelerde Estetik Kriterler.....104

5.1.1.2. Perdelerde Performans Kriterleri.....104

5.1.1.3. Perdelerde Sağlık ve Güvenlik Kriterleri.....105

5.1.1.4. Perdelerde Maliyet Kriteri.....105

5.1.2. Döşemelikte Kriterler.....105

5.1.2.1. Döşemelikte Estetik Kriterler.....108

5.1.2.2. Döşemelikte Performans Kriterleri.....108

5.1.2.3. Döşemelikte Sağlık ve Güvenlik Kriterleri.....108

5.1.2.4. Döşemelikte Maliyet Kriteri.....108

5.1.3. Duvar Kaplamaları.....109

5.1.4. Zemin Kaplamaları.....110

5.1.4.1. Zemin Kaplamalarında Estetik Kriterler.....112

5.1.4.2. Zemin Kaplamalarında Performans Kriterleri.....113

5.1.4.3.Zemin Kaplamalarında Sağlık ve Güvenlik Kriterleri.....113

5.1.4.4. Zemin Kaplamalarında Maliyet Kriteri.....113

5.2. The Museum Hotel, Hatay-Antakya.....113

5.2.1. Perdeler.....114

5.2.1.1. Perdelerde Estetik Kriterler.....114

5.2.1.2. Perdelerde Performans Kriterleri.....115

5.2.1.3. Perdelerde Sağlık ve Güvenlik Kriterleri.....	115
5.2.1.4. Perdelerde Maliyet Kriteri.....	115
5.2.2. Döşemelikler.....	115
5.2.2.1. Döşemelikte Estetik Kriterler.....	117
5.2.2.2. Döşemelikte Performans Kriterleri.....	117
5.2.2.3. Döşemelikte Sağlık ve Güvenlik Kriterleri.....	118
5.2.2.4. Döşemelikte Maliyet Kriteri.....	118
5.2.3. Duvar Kaplamaları.....	118
5.2.3.1. Duvar Kaplamalarında Estetik Kriterler.....	119
5.2.3.2. Duvar Kaplamalarında Performans Kriterleri.....	119
5.2.3.3. Duvar Kaplamalarında Sağlık ve Güvenlik Kriterleri.....	120
5.2.3.4. Duvar Kaplamalarında Maliyet Kriteri.....	120
5.2.4. Zemin Kaplamaları.....	120
5.2.4.1. Zemin Kaplamalarında Estetik Kriterler.....	122
5.2.4.2. Zemin Kaplamalarında Performans Kriterleri.....	122
5.2.4.3. Zemin Kaplamalarında Sağlık ve Güvenlik Kriterleri.....	122
5.2.4.4. Zemin Kaplamalarında Maliyet Kriteri.....	122
5.3. Elit World Asya Otel, İstanbul.....	123
5.3.1. Perdeler.....	123
5.3.1.1. Perdelerde Estetik Kriterler.....	124
5.3.1.2. Perdelerde Performans Kriterleri.....	124
5.3.1.3. Perdelerde Sağlık ve Güvenlik Kriterleri.....	125
5.3.1.4. Perdelerde Maliyet Kriteri.....	125
5.3.2. Döşemelikler.....	125
5.3.2.1. Döşemelikte Estetik Kriterler.....	127
5.3.2.2. Döşemelikte Performans Kriterleri.....	127
5.3.2.3. Döşemelikte Sağlık ve Güvenlik Kriterleri.....	128

5.3.2.4. Döşemelikte Maliyet Kriteri.....	128
5.3.3. Duvar Kaplamaları.....	128
5.3.4. Zemin Kaplamaları.....	129
5.3.4.1. Zemin Kaplamalarında Estetik Kriterler.....	130
5.3.4.2. Zemin Kaplamalarında Performans Kriterleri.....	130
5.3.4.3. Zemin Kaplamalarında Sağlık ve Güvenlik Kriterleri.....	131
5.3.4.4. Zemin Kaplamalarında Maliyet Kriteri.....	131
5.4. Belirlenen Otel Odaların Tekstillerinin Değerlendirmesi	131
5.4.1. Perdelerin Değerlendirilmesi.....	131
5.4.2. Döşemeliklerin Değerlendirilmesi.....	136
5.4.3. Duvar Kaplamaları Değerlendirilmesi.....	140
5.4.4. Zemin Kaplamaları Değerlendirilmesi.....	144
6. BÖLÜM: SONUÇ.....	150
KAYNAKLAR.....	155
EKLER.....	160
ÖZGEÇMİŞ.....	161

Çizelge 1.1 “Tekstil seçmek için izlediğiniz bir yöntem var mıdır?” Sorusunu evet olarak açıklayanların cevapları ve yüzdeleri.....	4
Çizelge 3.1 İç Mekan Tasarımı Tekstil Seçiminde Genel İlkeler.....	66
Çizelge 5.1 Perdelerinde Estetik Kriterleri Analiz Çizelgesi.....	132
Çizelge 5.2 Perdelerinde Performans Kriterleri Analiz Çizelgesi.....	133
Çizelge 5.3 Perdelerinde Sağlık ve Güvenlik Kriterleri Analiz Çizelgesi.....	134
Çizelge 5.4 Perdelerinde Maliyet Kriteri Analiz Çizelgesi.....	135
Çizelge 5.5 Döşemelerde Estetik Kriterleri Analiz Çizelgesi.....	137
Çizelge 5.6 Döşemelerde Performans Kriterleri Analiz Çizelgesi.....	138
Çizelge 5.7 Döşemelerde Sağlık ve Güvenlik Kriterleri Analiz Çizelgesi.....	139
Çizelge 5.8 Döşemelerde Maliyet Kriteri Analiz Çizelgesi.....	140
Çizelge 5.9 Duvar Kaplamaları Estetik Kriterleri Analiz Çizelgesi.....	141
Çizelge 5.10 Duvar Kaplamaları Performans Kriterleri Analiz Çizelgesi.....	142
Çizelge 5.11 Duvar Kaplamaları Sağlık ve Güvenlik Kriterleri Analiz Çizelgesi.....	143
Çizelge 5.12 Duvar Kaplamaları Maliyet Kriteri Analiz Çizelgesi.....	144
Çizelge 5.13 Zemin Kaplamalarında Estetik Kriterleri Analiz Çizelgesi.....	145
Çizelge 5.14 Zemin Kaplamaları Performans Kriterleri Analiz Çizelgesi.....	146
Çizelge 5.15 Zemin Kaplamaları Sağlık ve Güvenlik Kriterleri Analiz Çizelgesi.....	147
Çizelge 5.16 Zemin Kaplamaları Maliyet Kriteri Analiz Çizelgesi.....	148
Çizelge 6.1 Otel Odaları İç Mekan Tasarımında Tekstil Seçim Kriterleri.....	153

Şekil 1.1 :Tekstil Seçimi Araştırmasında “Tekstil iç mekan tasarımında önemli midir?” sorusuna verilen cevapların yüzdelik dağılımı.	2
Şekil 1.2 : Araştırmada “en önemli” işaretlenen ölçütlerin dağılımı.....	3
Şekil 1.3 :Araştırmada “önemsiz” işaretlenen ölçütlerin dağılımı.....	3
Şekil 1.4 :“Tekstil seçmek için izlediğiniz bir yöntem var mıdır” sorusunun yüzdelik dağılımı.....	4
Şekil 2.1 : Bayeux Tapestry.....	9
Şekil 2.2 : Damask Desenli Koltuk.....	10
Şekil 2.3 : Chambord şatosu, Fransa.....	11
Şekil 2.4 Napolyonun Tahtı, Fontainebleau Şatosu, Fransa.....	12
Şekil 2.5 Viktoryan Dönemi İç Mekan Tekstilleri.....	13
Resim 2.6 Estroon Kalesi, İskoçya.....	14
Resim 2.7 Neuschwanstein Kalesi, Almanya.....	15
Şekil 2.8.Tekstil Liflerinin Genel Sınıflandırılması.....	19
Şekil 2.9 İplik bükümü.(Solda Z büküm, sağda S büküm).....	25
Şekil 2.10 Atkı ve Çözümlü iplikleri ve kumaş kesitleri, a)Çözümlü iplikleri b) Atkı iplikleri c)Çözümlü iplikleri kesit görünümü d)Atkı iplikleri kesit görünümü.....	30
Şekil 2.11 Bezayağı örgü.....	31
Şekil 2.12 Bezayağı kumaş atkı çözümü düzeni.	31
Şekil 2.13 Bezayağı kumaş.	32
Şekil 2.14 Dimi Örgü.	33
Şekil 2.15 2x2 Dimi kumaş.....	33
Şekil 2.16 Saten örgü.....	34
Şekil 2.17 Temel kumaş türleri, Bezayağı, Dimi, Saten.....	34
Şekil 2.18 Atkılı örme.	36
Şekil 2.19 Örme kumaş.	36
Şekil 2.20 Çözümlü örme.	37
Şekil 2.21 Çözümlü örme perde.....	37
Şekil 2.22 Termal bağlanmış nonwoven kumaş eletron mikroskobu görüntüsü.....	39
Şekil 2.23 Non-Woven Kumaş.....	40
Şekil 2.24 Tekstil Terbiyesinin Sınıflandırılması.....	42
Şekil 2.25 Renk Çemberi.....	44
Şekil 3.1 Kumaşta yırtılma Mukavemeti Testi.....	56
Şekil 3.2 Kumaşta bocuklaşma.....	57
Şekil 3.3 Leke iticilik apresi uygulanmış kumaş.....	59
Şekil 3.4 Su iticilik uygulanmış kumaş.....	60
Şekil 4.1 Tül Perde.....	74
Şekil 4.2 Güneşlik Perdeler.....	75
Şekil 4.3 Fon Perdeler.	77
Şekil 4.4 Akminster Halı.	94
Şekil 4.5 Winton Halı.....	95
Şekil 4.6 Yapıştırma Halı Üretim Tekniği.....	96
Şekil 5.1 Divan Gaziantep Perdeler.....	103
Şekil 5.2 Divan Gaziantep Perde Detayı.....	103
Şekil 5.3 Divan Gaziantep Yatak Detayı.....	106
Şekil 5.4 Divan Gaziantep Yatak Başı.....	106

Şekil 5.5 Divan Gaziantep Döşemelikler.....	107
Şekil 5.6 Divan Gaziantep Döşemelik Detayı.....	107
Şekil 5.7 Divan Gaziantep Duvar Kaplaması.....	109
Şekil 5.8 Divan Gaziantep Duvar Kaplama Detayı.....	110
Şekil 5.9 Divan Gaziantep Zemin Kaplamaları.....	111
Şekil 5.10 Divan Gaziantep Zemin Kaplama Detayları.....	112
Şekil 5.11 The Museum Hotel Antakya Perdeler.....	114
Şekil 5.12 The Museum Hotel Antakya Yatak Başı.....	116
Şekil 5.13 The Museum Hotel Antakya Oturma Bölümü.....	116
Şekil 5.14 The Museum Hotel Antakya Döşeme Detayı.....	117
Şekil 5.15 The Museum Hotel Antakya Duvar Kaplaması.....	119
Şekil 5.16 The Museum Hotel Antakya Zemin Kaplamaları.....	121
Şekil 5.17 The Museum Hotel Antakya Zemin Kaplamaları	121
Şekil 5.18 Elit World Asya Otel Perdeler.....	123
Şekil 5.19 Elit World Asya Otel Perdeler.....	124
Şekil 5.20 Elit World Asya Otel Döşemelikler.....	126
Şekil 5.21 Elit World Asya Otel Döşemelikler	126
Şekil 5.22 Elit World Asya Otel Döşemelikler	127
Şekil 5.23 Elit World Asya Otel Zemin Kaplamaları.....	129
Şekil 5.24 Elit World Asya Otel Zemin Kaplamaları.....	130

İÇ MEKAN TASARIMINDA TEKSTİLİN YERİ, SEÇİM KRİTERLERİNİN SAPTANMASI VE OTEL ODALARI ÜZERİNDEN ANALİZİ

ÖZET

İnsanoğlunun var olmasından bu yana kullandığı tekstil malzemelerin günümüzde iç mekan tasarımına katkısı azımsanmayacak kadar artmıştır. İç mekan tekstilleri bir mekanın konseptini oluştururken önemli bir tasarım ögesi haline gelmiş, estetik etkilerin yanı sıra performans ve sağlık açısından da önemli etkileri olmuştur. Tasarımcıların iç mekana tekstil seçerken yeterli bilgiye sahip olmamaları ve seçmeye yönelik bir yöntemi ya da analiz şekli olamaması bu konunun seçilmesinde etkili olmuştur.

Araştırma konusu tanımlanmadan önce tasarımcılara anket uygulamasına dayanan, iç mekanda tekstil kullanımına ilişkin, bilgi düzeyi ve farkındalıklarının ölçülmesine dair bir araştırma yapılmıştır. Bu anketin sonucunda tasarımcıların tekstil seçmek için bir yönteminin olmadığı ortaya çıkmıştır. Bu çalışmada önemli bir tasarım ögesi olan tekstillerin, iç mekanlarda doğru tekstil malzemeyi seçebilmek için, gerekli olan kriterler saptanmış, seçilen örnek otel odaları üzerinden analizler yapılmıştır.

Bu araştırmanın sonucunda tasarımcılara otel odaları tasarlanırken, iç mekanlarda doğru tekstillerin seçilmesine ilişkin kriterlerin oluşturduğu bir kılavuz önerisi hazırlanmıştır.

ANAHTAR KELİMELELER:

İç Mekan, Tasarım, Tekstil, Otel Odaları, Estetik, Performans, Sağlık, Güvenlik, Maliyet, Seçim Kriteri.

THE LOCATION OF TEXTILE IN INTERIOR DESIGN, DETERMINATION OF SELECTION CRITERIA AND ANALYSIS THROUGH HOTEL ROOMS

ABSTRACT

The contribution of textile materials used in interior design has increased considerably since the existence of mankind. Interior textiles have become an important design element in creating the concept of an interior and have significant impacts on aesthetics as well as performance and health. The fact that the designers did not have sufficient information about the selection of textile interior and the lack of a method or way of analysis was effective in the selection of this subject.

Before defining the subject of the research, a research was conducted on the use of textiles in interior spaces, based on the questionnaire application to designers and to measure their knowledge and awareness. The result of this survey revealed that the designers did not have a method to select textiles. In this study, necessary criteria were determined in order to select the right textile material of the textiles, which is an important design element, and the selected sample rooms were analyzed through the hotel rooms.

As a conclusion of this research, a guideline proposal was prepared for the selection of the right textiles in interior spaces while designing hotel rooms.

KEY WORDS:

Interior, Design, Textile, Hotel Rooms, Aesthetics, Performance, Health, Safety, Cost, Selection Criteria.

1. BÖLÜM: GİRİŞ

Tekstil, insanoğlunun 3 ana ihtiyacından biri; beslenme, barınma ve örtünme güdüsüyle geliştirip var ettiği önemli bir malzemedir. En ilkel biçimde doğal elyaflarla başlayıp geliştirilen tekstil, hayatın her alanında, tüm mekanlara girmiştir.

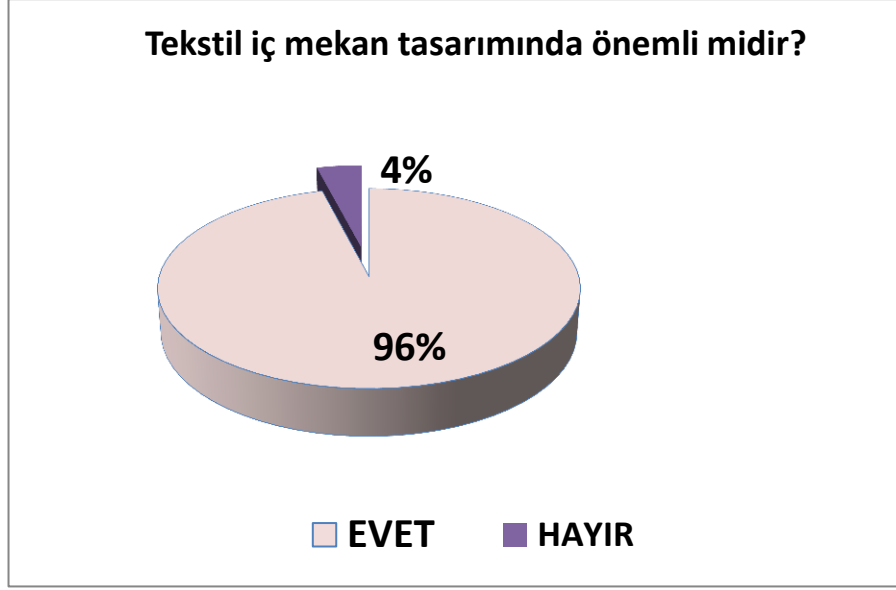
- a- Tasarımcıların tekstil seçimi konusunda yeterli bilgiye sahip olamamaları,
- b- Tasarımcının tekstil seçmek için bir yönteminin olmaması,
- c- İç mekanda tekstil konusunda daha önce böyle bir çalışma yapılmamış olması,
- d- Tekstil seçimiyle ilgili yeterli düzeyde yabancı ya da Türkçe literatür olmaması, bu konunun seçiminde etkili olmuştur.

Bu çalışmada; iç mekan tekstil malzemelerinin neleri kapsadığı, tekstil seçimi sırasında tasarımcının kullanabileceği bir yöntem ya da analiz şekli olmaması bir sorun olarak ele alınmıştır.

Araştırma konusu tanımlamadan önce, tasarımcıların iç mekanda tekstil kullanımına ilişkin bilgi düzeyi ve farkındalıklarının ölçülmesi için bir araştırma yapılmıştır. Bu araştırmada konuyla ilgili sorular sorularak, tasarımcıların tekstil kullanımıyla ilgili, bilgi ve tecrübeleri hakkında fikir edinilmesi amaçlanmıştır. İç mekan tasarımında tekstilin önemini vurgulamak ve seçim yöntemini belirlemek amacıyla planlanmıştır. Çalışma tasarımcılara yöneliktir. Rastgele olmak üzere elli üç (53) tasarımcı dahil edilmiştir. (Ek 1)

Sorular, tasarımcıların tekstil seçiminde temel yaklaşımlarını ve önceliklerinin tespit edilmesine yönelik olarak geliştirilmiştir. Bu araştırmanın sonucunda tasarımcılar tekstili; %96 si çok önemli, %4 i ise önemsiz bulmuştur.

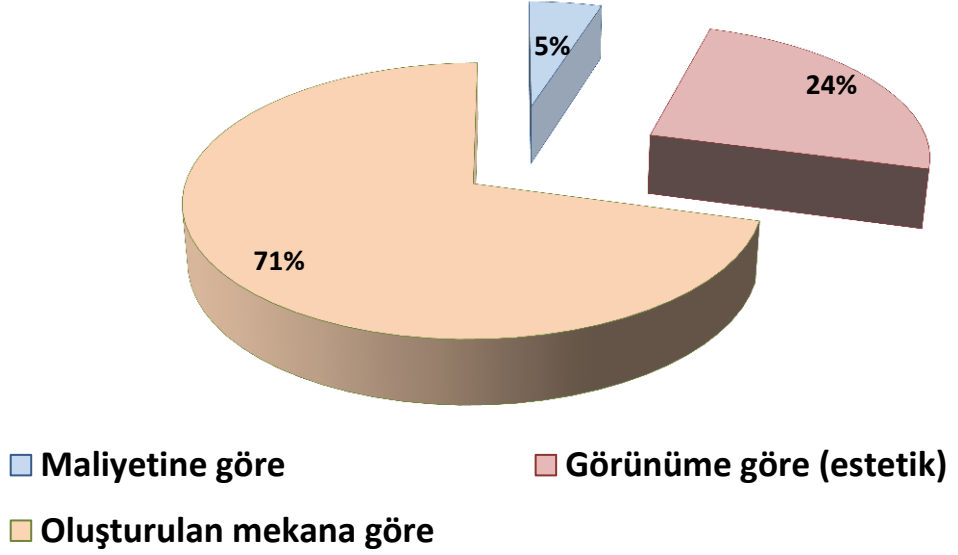

Şekil 1.1 Tekstil seçimi araştırmasında “Tekstil iç mekan tasarımında önemli midir?” sorusuna verilen cevapların yüzdeleri dağılımı.

Yine rastgele seçilmiş elli üç(53) tasarımcıya tekstil seçiminde birinci derecede önemli etkenin ve en önemsiz etkenin ne olduğu sorulmuştur, yüzdeleri gösteren pasta dilimli grafikler oluşturulmuştur.

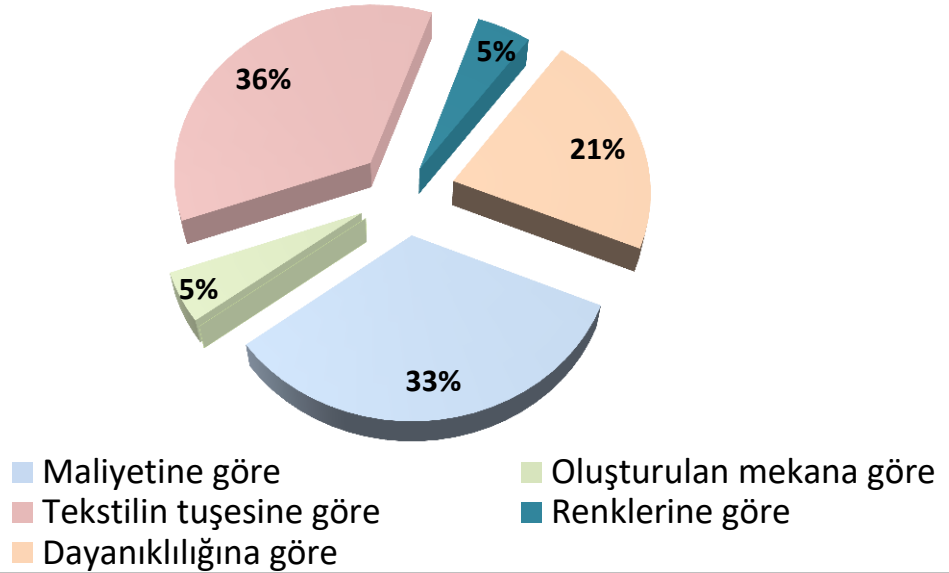
Şekil 1.3de tasarımda en önemli bulunan ölçütlerin dağılımı göstermiştir. Buna göre; iç mekanda tekstil malzemeyi seçerken en önemli ölçüt, oluşturulan mekana göre seçim yapmak olmuştur. İkinci önemli ölçüt, görünümüne yani estetiğine göre, üçüncü önemli ölçüt ise maliyet olmuştur.

Tasarımda "en önemli" bulunan ölçütlerin dağılımı

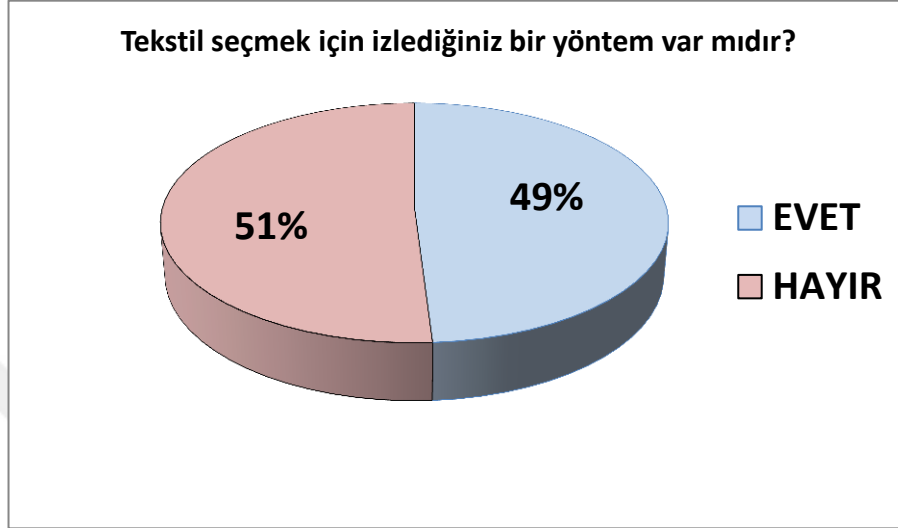
Şekil 1.2 Araştırmada "en önemli" işaretlenen ölçütlerin dağılımı.

Tasarımda "önemsiz" işaretlenen ölçütlerin dağılımı

Şekil 1.3 Araştırmada "önemsiz" işaretlenen ölçütlerin dağılımı.

Tasarlanan tüm iç mekanlarda tekstil malzemelerin kullanıldığı, fakat bunu yaparken bir yöntemi olmayan kişilerin çoğunlukta olduğu görülmüştür. “Tekstil seçmek için bir yönteminiz var mıdır?” sorusuna yanıt veren kişilerin cevapları ve yüzdelik oranları aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Şekil 1.4 “Tekstil seçmek için izlediğiniz bir yöntem var mıdır” sorusunun yüzdelik dağılımı

Aynı soruda bir yöntemi olan kişilerin verdikleri cevaplar ise aşağıda gösterilmiştir.

Çizelge 1.1 “Tekstil seçmek için izlediğiniz bir yöntem var mıdır?” Sorusunu evet olarak açıklayanların cevapları ve yüzdelikleri.

SEÇİM KRİTERİ	YÜZDELİK
FİRMA-MARKA	6,45%
RENK-DOKU-DESEN	25,81%
TUŞE	3,23%
HAMMADDE	12,90%
DAYANIKLILIK	6,45%
MEKAN KONSEPTİ	6,45%
MALİYET	3,23%
MEKANIN FİZİKSEL ÖZELLİKLERİ	25,81%
KULLANICI TERCİHLERİ	3,23%
PSİKOLOJİK NEDENLER	3,23%
ÇEVRE DOSTU YAKLAŞIM	3,23%
TOPLAM	100,00%

Yapılan ön araştırma ile:

- İç mekanda kullanılacak tekstillerin seçimine ilişkin kriterlerin bilinmediği,
- İç mekan tekstillerinin kullanımına ilişkin farkındalığın ve bilgi düzeyinin az olduğu, sonuçlarına ulaşılmıştır.

1.1 Araştırmanın Amacı

İç mekân tasarımı ve uygulama aşamasında çok çeşitli tekstil alternatifleri arasından seçim yapabilmek için bu ürünlerin fiziksel, mekanik, kimyasal, akustik, maliyet, çevreye olan etkileri, kullanıcı istekleri, psikolojik etkiler ve benzeri ölçütlerin değerlendirilmesi gerekmektedir. Karar verme aşamasında her bir ölçüte göre beklenti ve talepleri karşılayan alternatifin seçilebilmesi önem kazanmaktadır. Bu kadar çok tekstil alternatifi ve seçimde etkili olan çok sayıda ölçüt arasından amaca en uygun ürünün seçimini gerçekleştirebilmek için sistematik bir yolun izlenmesi gerekmektedir.

Bu çalışmanın amacı, önemli bir tasarım ögesi olan tekstilin, iç mekanlarda ki seçiminde, tasarımcıların izledikleri bir yöntem bulunamadığından, tasarımcılara doğru seçimler yaptırabilmek adına, uygun kriterler belirlemek ve seçilen örnekler aracılığı ile saptanan bu kriterler üzerinden analiz yapmaktır.

Yapılan ön araştırma aracılığı ile iç mekân tasarımımda kullanılacak olan tekstil malzeme seçiminde, tasarımcının tercihlerinin, önceliklerinin veya önem sırasının belirlenmesinde tasarımcıların kullandıkları seçim kriterleri olmadığı, bundan dolayı da çok tesadüfi sonuçlar elde edildiği tespit edilmiştir.

Çalışmanın ‘doğru iç mekana, doğru tekstil seçimi’ için genel seçim kriterlerini ortaya koyarak tasarımcılara katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Tekstil malzemesi seçim konusu; tasarımcı, kullanıcı, iç mekan, estetik/görünüm, ekonomi ve psikoloji vb. birçok açıdan önemlidir.

Ayrıca tasarımcıların hangi kriterlere göre seçimin yapılacağı konusunda bilinçlendirmek, iç mimarlık alanında yeterli sayıda yabancı ve Türkçe kaynak olmaması da bu çalışmanın akademik açıdan önemini vurgulamaktadır.

1.2 Kapsam

Bu çalışmada tekstil; iç mekanlarda kullanılan tekstil malzemeler; perdelikler, döşemelikler, duvar kaplamaları ve zemin kaplamaları olarak sınırlandırılmıştır. Tekstilin elyaftan kumaşa, üretim yöntemleri, çeşitleri, yüzey işlemleri ve uygulamaları, iç mekanda oluşturduğu etkiler ele alınmıştır. Tekstil malzemenin iç mekanlardaki önemi vurgulanıp, seçim ölçütleri belirlenerek örnek otel odaları üzerinden analiz yapılmıştır.

1.3 Yöntem

Araştırmada, tasarımcıların tekstil malzeme seçimine ilişkin eğilimlerini tespit etmek üzere bir ön araştırma yapılmıştır. Yapılan araştırma sonucunda elde edilen bulgular, tekstilin iç mekân tasarımında önemli bir malzeme olarak, doğru seçim kriterlerinin bilinmemesinden dolayı, doğru seçimler yapılamadığını ortaya koymuştur.

Bundan dolayı iç mekânın estetik niteliklerini, performans özelliklerini, sağlık-güvenlik kriterlerini ve maliyet kriterleri belirleyerek otel odaları örnekleri üzerinden analizler yapılmıştır.

2. BÖLÜM: İÇ MEKAN TASARIMINDA TEKSTİL VE SINIFLANDIRMALARI

İç mekanlara giydirilen tekstil malzemesi, eski çağlardan beri önceleri insan bedenini örtme, korunma ve ısınma güdüleriyle kullanılırken günümüzde; tasarımcıların yüzeyleri tasarlamak ve giydirmek için keşfettiği önemli bir tasarım malzemesi haline gelmiştir. Şimdilerde tekstil sadece yüzeyleri örtmek için değil, diğer yapı malzemeler ile birlikte, görsel yönü ile estetik sağlayan, dokunsal yönü ile yüzeylerimize boyut kazandıran, seçilen renk ve desenler ile psikolojik etkiler yaratan tasarımları oluşturan ve bütünleştiren bir öğedir.

Tekstil malzeme; bazen rengiyle, dokusuyla, bazen de tuşesiyle ve desenleri ile toplumların kültürlerini şekillendirmiştir. Bu özelliğinden dolayı tekstil toplumları birbirinden ayıran ama aslında başka bir deyişle o toplumu da birbirine bağlayan bir malzeme olmuştur.

Tekstilin içeriği, ürün olarak çok çeşitlilik göstermektedir ve bilinenin aksine sadece giyim olarak değil; mutfakta kullanılan temizlik bezlerinden, çay poşetleri ve kahve filtrelerine, tıbbi giysiler ve ameliyat iplikleri, hava filtreleri ve çocuk bezleri gibi çok çeşitli yerlerde kullanılmaktadır.

2.1 Tarihsel Süreç İçinde İç Mekan Tasarımında Tekstilin Yeri

İnsanlık tarihi boyunca, gerek toplu yaşamın olduğu yerlerde gerekse bireysel hayatların sürdüğü alanlarda, insan merkezli gelişen yaşamın temel öğeleri her ne kadar beslenme, barınma ve giyim olsa da bu yaşamı farklılaştırıp şekillendiren öğelerin başında sanat eserleri ve tekstil ürünleri gelmektedir.

Tekstil kelimesi “dokuma” veya ”dokumacılık” anlamına Fransızca textile kelimesinden dilimize geçmiştir.¹ Kelimenin kökeni latince “dokuma” anlamına gelen “texere”den gelmektedir. Günümüzde ise tekstil; doğal ve/veya yapay elyaflardan, belirli bir teknikle oluşturulan kumaş, örtü veya kaplamalar gibi yüzeylerin ve bu yüzeylerden elde edilen ürünlerin genel adı haline gelmiştir.

¹ <https://www.sozluk.gov.tr>, Erişim tarihi 5.12.2019

İnsanoğlunun varoluşundan beri tekstilin varlığı bilinmektedir. İlk insanların tam olarak ne zaman ve ne şekilde doğal elyafları ve ilkel kumaş yapılarını keşfettiği tam bilinmemekle birlikte ilk insanların beslenme ya da savunma amacı ile avladıkları hayvanların postlarını soğuktan korunma ve örtünme amacı ile kullandıkları tahmin edilmektedir. Daha sonraları insanlar bitkisel ve hayvansal elyafları (pamuk, keten rami, jüt, kenevir, bambu, koyun, deve, at, tavşan, alpaka vb.) keşfetmiş, buldukları alanlara göre kullanmaya başlamış ve ticaret ögesi haline getirip yaygınlaştırmışlardır.

Dünya genelinde pek çok medeniyette doğal liflerin izleri tarih öncesi bulunmaktadır. Tarihin ilk çağlarında gerek teknik açıdan uygunluklarından gerekse yaygın bulunmalarından dolayı doğal lifler post ve yün ile birlikte, bitkisel liflerin öne çıktığı görülmektedir. Bununla birlikte tekstilin tarihçesinin, bundan 1.75 milyon yıl önce Taş Devri'nde kumaş haline getirilen yün ile başladığı düşünülmektedir. (Gürcüm B.H., 2013, s:22)

İç mekan tekstiline gelince, tekstil malzemesi giyinme ve örtünme dışında iç mekanlar da gerek mobilya, halı ve perdelerde gerekse de duvar yüzeylerine süsleme ve kaplama için kullanılmıştır. Tarih boyunca da bir çok iç mekan tekstiline çeşitli dönemlerde rastlanmaktadır.

İlkel çağlardan sonra iç mekan tekstillerine ilk olarak Mısırda rastlanmış, sonrasında Çin'den başlayarak, Akdeniz ve Anadolu üzerinden geçerek Avrupa kıtasına varan İpek Yolu, yüzyıllarca ticaret kervanlarının kullandığı bir rota olmuştur. Doğu kültürünün Batılı medeniyetlere, özellikle de Avrupa'ya iletilmesini mümkün kılmış, iç mekan tekstillerinin gelişimine doğrudan katkı sağlamıştır.

Özellikle pamuk ve ketende, Hindistan ve Mısır öncülük etmiş, Anadolu ise ipek ve bu hammaddelerin Avrupa'ya iletilmesinde aracı olmuştur.²

Anadolu'da Gordion bölgesinde yapılan kazılarda Frigyalılara ait olduğu düşünülen ilk dokumalar örneklerine rastlanmıştır. Çatalhöyük kazılarında ise neolitik döneme ait olduğu sanılan dokumalara rastlanması, Anadolu'da dokumacılığın o dönemlerdeki varlığını göstermektedir.³

---

² Önlü N.,(2004).Ev Tekstilinde Tasarımcının Rolü', Ev Tekstili Dergisi, Doğan Ofset Yay. Ve Mat. A.S, Yıl:11, Sayı: 40, (s.45), Şubat, İstanbul.

³ Levent T., (2015).Yüksek Lisans Tezi, İç Mimarlıkta Bir Tasarım Ögesi Olarak Tekstil Ürünleri ve Seçim Ölçütleri (s.28). Anadolu Üniversitesi.Eskişehir.

M.Ö. 1346 da Mısır da Tutankamon'un mezarında ve bu tarihten iki yüzyıl sonra da Ramses'in mezarında yünlü kumaşların bulunması bir rastlantı değil, aksine insanoğlunun varoluşundan beri tekstil malzemeyi kullandığının göstergesi olmuştur.⁴

İç mekanlarda kullanılan en eski tekstiller, tapestry tekniği ile dokunmuş duvar örtüleri, perdeler, halılar ve mobilya örtüleri olarak görülmektedir. Tapestryler Avrupa da ortaya çıkan, mekiksiz, el veya bir bobin ile atkı ipliklerinin çözümlü ipliklerine bağlandığı, figürlü ve resimli bir dokuma çeşididir.⁵

Şekil 2.1 Bayeux Tapestry⁶

Bayeux Tapestry, 1066 yılında Hastings Savaşı ile İngiltere'nin alınmasını konu alan daha çok kilimi andıran duvar işlemedir. Arka dikiş yöntemiyle yapılan işleme yarım metre genişliğinde olup yetmiş metre uzunluğundadır.

Tekstilin önem kazanıp perde, yatak örtüsü ve masa örtüsü olarak kullanılmaya başlanması ortaçağ da görülmüştür.⁷ Ortaçağ'da iç mekanlar tekstil ürünleri ile renklendirilmiştir. Sehpalarda açık ve parlak renklerin yanı sıra duvar kaplamaları ve masa örtüleri sıkça kullanılmıştır.⁸ Bizanslılar ipekli kumaşların merkezi haline gelmiş, tapestry teknikleri ile çok gösterişli desen ve renklerde dokumalar ürettirmişlerdir.⁹

⁴Dölen E. (1992). Tekstil Tarihi (Cilt 1), (s:275), Marmara Üniversitesi Teknik Eğitim Fakültesi Yayınları, İstanbul

⁵Arabalı Koşar S.T., (2007) 10. - 17. Yüzyıllar Arasında Fransa'da Tapestry Sanatı ve Gelişim Süreci, Ege Üniversitesi, İzmir

⁶ www.flickr.com/photos/alderneybayeuxtapestry_finale/8599911727 Erişim tarihi: 16.06.18

⁷Yurt D. (2006) Ev Tekstilinin Tarihsel gelişimi Teknik ve Estetik Özellikleri, (s.4) Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir

⁸Pile, J. (2000) A History of Interior Design, (s.51), Londra, İngiltere.

⁹Scott P., (1996) The Book Of Silk, (s.29), Thames and Hudson, London.

14. yüzyılda Londra’da dokumacılar birliğinin kurulması ile, genellikle giysi üretiminde kullanılan yün, iç mekanlarda çok az kullanılırken, birliğin kurulmasından sonra iç mekanlara girmiştir.¹⁰

Rönesans dönemine gelindiğinde gösteriş artmış, kullanıcıların istekleri ve beğenileri değişmiştir. İç mekanlara verilen önem artıkça iç yüzeyleri tekstil ile kaplama isteği ve ev tekstili kullanımları artmıştır. Elyafın son derece ince büküldüğü incecik ketenlerin üretildiği büyük gösterişli damask desenler, yaşam alanlarında girmiştir.¹¹

Şekil 2.2 Damask Desenli Koltuk¹²

¹⁰Yurt, D. (2006)Ev Tekstilinin Tarihsel gelişimi Teknik ve Estetik Özellikleri, (s.5) Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir.

¹¹Yurt, D. (2006) Ev Tekstilinin Tarihsel gelişimi Teknik ve Estetik Özellikleri, (s.6),Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir.

¹² <https://yandex.ru/collections/card/59f234f70265c10092d18df1/>, erişim tarihi: 16.06.18

Şekil 2.3 Chambord şatosu, Fransa¹³

16.y.y'da turuncular kahveler ve koyu yeşillerin bordürlü kısa perdelerin renklerini oluştururken, yatak odaları daha süslü bir hal almıştır. İpekli ve kadifeli, çiçek desenli cibinliklerin kullanıldığı, duvar kaplamaları ve perdelerinin aynı kumaşlardan oluşturulduğu bir dönem olmuştur.¹⁴

17.yy'da Barok üslubunun doğmasıyla hala önemli olan yatak örtüleri ve perdeler altın ve gümüş ipliklerden dokunmuş kumaşlar ve parlak ipekler çokça kullanılmıştır.¹⁵

¹³ <https://www.chambord.org/en/history/the-chateau/the-collections/> Erişim tarihi: 16.06.2018

¹⁴Yurt D. (2006) Ev Tekstilinin Tarihsel gelişimi Teknik ve Estetik Özellikleri, (s.7) Dokuz Eylül Üniversitesi,İzmir

¹⁵Clifton-Mogg C., Paine M., (1988) The Curtain Book, (s.12),Reed Consumer Boks Ltd, London.

Şekil 2.4 Napolyonun Tahtı, Fontainebleau Şatosu, Fransa¹⁶

Viktoryan Döneminde iç mekanda kullanılan kumaşlar daha da ağırlık kazanmış ve hemen hemen tüm yüzeyler karmaşık ve renkli desenli kumaşlar ile kaplanmıştır. Bu dönemde geniş dokuma ve baskı fabrikaları kurulmuş; yaldız, işleme, nakış tüm kumaşlara işlenmiş, kadife kaplama, püskül ve nerdeyse tüm yüzeylerde kullanılmıştır. Bu dönem ile tekstil tasarımları sadelikten uzaklaşmış, kırmızı rengin hakim olduğu ihtişamlı kumaşlara yerini bırakmıştır.

¹⁶ https://www.flickr.com/photos/dlai_photography/14481644450/in/set-72057594130244440 Erişim tarihi:16.06.2018

Şekil 2.5 Viktoryan Dönemi İç Mekan Tekstilleri.¹⁷

18. yüzyıl tekstil sanatlarında değişim ve gelişim dönemi idi. Yün, ipek ve keten endüstrisi dünyanın geniş bir alanını etkiledi. Kumaş endüstrisinin gelişmesiyle birlikte ev tekstillerinin tüketimi de artmaya başladı. 18.yy.da lüks ve konfora verilen büyük önem nedeniyle perdelik ve döşemelik gibi ev tekstili ürünlerinde önemli değişimler olmuş, tasarımlarda işlevselliğin ön plana çıkması sağlanmıştır.

¹⁷ <https://www.artic.edu/artworks/45398/a30-georgia-double-parlor-c-1850>, Erişim Tarihi:05.12.2019

Şekil 2.6 Estron Kalesi, İskoçya¹⁸

19. yy'da tekstildeki gelişmeler ve sanat akımları ve 20. yy tekstil teknolojisindeki devrim niteliğinde gelişmeler ile iç mekan tekstilleri günümüzdeki halini almıştır.

¹⁸ www.pinterest.com Erişim tarihi:16.06.2018

Şekil 2.7 Neuschwanstein Kalesi, Almanya¹⁹

Türkiye’deki tekstil üretimi Selçuklu dönemine kadar uzanmaktadır. Bu dönemde Avrupa’ya gönderilen Türk kumaşları çok beğenildiği halde endüstri dönemini tamamlayan Avrupa karşısında tüm sektörler de olduğu gibi Türkiye tekstil sektöründe de gerileme sürecine girmiştir. Cumhuriyet ile birlikte 1933’lü yıllarda ülkede ilk kurulan endüstri dalı tekstil olmuştur. Kayseri’de kurulan ilk Sümerbank fabrikası ile Türkiye, modern anlamda tekstil endüstrisine adım atmıştır.²⁰

2.2 İç Mekan Tasarımında Tekstil ve Sınıflandırmaları

Günümüzde hızla gelişen malzeme teknolojileri, tüketicinin değişen yaşam biçimini desteklemek amacıyla, iç mekanlarda önemli bir yer tutan tekstil endüstrisi ile etkileşim içerisindedir.

¹⁹ <https://tr.pinterest.com/pin/95701560809222397> Erişim tarihi:16.06.2018

²⁰ <http://www.tekstildershanesi.com.tr/makaleler/turk-tekstil-tarihi.html>, Erişim tarihi: 15.06.2018

Çağımızda keşfedilen yeni malzemeler ile birlikte hızla yeni tekstiller de modadan mimariye insanoğluna kolaylık, özgünlük, işlevsellik ve yeni estetik özellikler getirmiştir. İnsanoğlunun varoluşundan bugüne kadar olan süreçte tekstil çeşitli şekillerde elde edilmiş ve kullanılmıştır.

Günlük kullanım ve iç mekanlardaki eşyaların çoğu tekstil malzemelerden oluşmaktadır. Öyle ki tekstil; bazen ortam koşullarına göre üretilen ya da seçilen, örneğin; mekanların ısılarına göre renk alan kumaşlardan, kalp atışlarından hormon seviyesindeki iniş ve çıkışları fark edebilen kumaşlar günümüzde hayal olmaktan çıkmış, insanoğlunun yaşam konforunu destekleyen malzemeler haline gelmiştir.

Tekstil sadece korunmak ve örtünmek dışında, tasarlanan mekanlara kimlik kazandıran ve kullanıcının yaşamını kolaylaştıran bir öğedir. Bu bölümde iç mekanlarda kullanılan tekstil malzemeler; döşemelikler, perdeler, zemin kaplamaları, duvar kaplamaları olarak sınırlandırılıp; tekstil malzemelerin liften ipliğe, iplikten kumaş üretimine kadar olan süreç sınıflandırılacaktır.

2.2.1 İç Mekan Tekstillerinde Kullanılan Lifler

Lif ya da diğer adıyla elyaf tekstilin en küçük yapı birimidir ve bir nevi tekstil malzemenin hammaddesidir. Çeşitli işlemlerden sonra liflerden önce iplik elde edilir, sonrasında bu iplikler bir araya getirilerek dokunur, örülür ya da çeşitli yöntemlerle dokusuz yüzeylere (non-woven) dönüştürülür.²¹

2.2.1.1 Liflerin Temel Özellikleri ve Kullanım Alanları Açısından İrdelenmesi

Lifler genel olarak; doğal ve yapay lif olarak ikiye ayrılırlar. Doğal liflerin izleri tarih öncesi devirlerde pek çok medeniyette görülmüştür. Bitkilerden elde edilen pamuk, keten, jüt vb. hayvanların kıllarından ise elde edilen tiftik, yün, tavşan gibi lifler doğal liflere örnek gösterilebilir. Yapay elyaflar ise insan eliyle kimyasal yöntemler ile üretilirler. Polyester, akrilik vb. lifler yapay liflere örnek gösterilebilir. Liflerin iç yapısı elektron mikroskopu ile incelenerek mukavemet ya da su emme kapasiteleri

²¹ Yakartepe M., Yakartepe Z.,(1995) Tekstil Teknolojisi, Cilt 1, T.K.A.M.(s.169)

gibi çeşitli özellikleri araştırılır.²² Liflerin kullanılabilmesi ve uygun iplikler ile yüzeyler oluşturabilmesi için bazı özellikleri olmalıdır.

Liflerin genel özelliklerini aşağıdaki gibi sıralanabilir:

1. Yüzey özellikleri: Tuşe ve tutum, yumuşaklık ve sertlik derecesi,
2. Çevresel şartlara dayanıklılık-güneşe direnç,
3. Esneklik ve elastikiyet: Elastikiyet ipliğin bükülerek elde edilmesinde önemlidir. Lifler bükülemezse, iplik haline getirilmesi güç olur.
4. Isınlama ve temizlenme özellikleri,
5. Lifin ısı yeteneği, iletkenlik: Liflerin ısı tutma ve iletme yetenekleri bünyelerinde buldukları hava miktarına bağlıdır. Bünyesinde fazla hava tutması ise lifin inceliğine, elastikiyetine ve üst yüzey yapısına bağlıdır. Örneğin yün lifleri kıvrımlı olduklarından çok fazla hava boşluğu barındırırlar ve bu sayede çok fazla ısı tutarlar.
6. Kimyasal dayanıklılık: Organik çözücüler ve asit-bazlara dayanıklılık,
7. Sürtünmeye dayanıklılık,
8. Boyutsal değişmezlik,
9. Lifin emme ve nem tutabilmesi özelliği: Emme ve nem tutabilme özelliği liflerin boyanmaları, ağartılmaları sırasında kimyasal çözeltileri üzerlerine alabilmeleri açısından önemlidir. İstenilen renklerin elde edilebilmesi için bu özelliğin yüksek olması istenir.
10. Biyolojik dayanıklılık: Bakteri, mantar, küf ve güvelere dayanıklılık,
11. Boyanabilme,
12. Sağlamlık,
13. Statik elektriklenme ve elektrik iletkenliği,
14. Lifin yanma özellikleri,
15. Lifin optik özellikleri,
16. Ekonomiklik,
17. Üretim yapılan bölgede bol miktarda bulunması önemlidir.²³

²² Yakartepe M., Yakartepe Z.,(1995) Tekstil Teknolojisi, Cilt 1, T.K.A.M.(s.170)

²³ Gürcüm B.H.(2013), Tekstil Malzeme Bilgisi, 1. Basım, (s.166), İstanbul:Kerasus Kitap

Liflerin boyutsal ve fiziksel özellikleri:

1. Lif uzunluğu: Elyafın uzunluğun iplik üretimi için önemli bir kriterdir. İplik oluştururken liflerin birbirine tutunabilmesi ve bükülebilmesi için belli uzunluklarda olması şarttır. Örneğin 5mm'den daha kısa bir lifin tekstil de kullanılması pek uygun değildir.
2. Kesit alanı
3. Lifin yoğunluğu ve özgül ağırlığı,
4. Lif inceliği: İpliğin kalitesini doğrudan etkiler, yani ne kadar ince elyaf olursa o kadar ince iplik elde edilir.
5. Parlaklık,
6. Lifin nem miktarı,
7. Lifin yabancı madde miktarı.²⁴

Mekanik ve kimyasal özellikleri:

1. Lif mukavemeti: Lif ne kadar mukavemetli olursa elde edilecek olan iplik o kadar mukavemetli olur. Lif mukavemeti çok düşük ise daha işleme sırasında hasar görür ve ipliğin üretim aşamasında kopmalar meydana getirir.
2. Uzama kabiliyeti ve kalıcı uzunluk,
3. Kıvrım ve büküm: Lifin iyi kıvrılabilmesi ya da bükülmesi liflerin birbirine daha iyi tutunması halidir. Kullanılan liflerin bu özellikleri yüksek olursa üretilen ipliklerin sağlamlığı artmış, dolayısıyla üretilen kumaş da daha sağlam olur.
4. Rijitlik,
5. Eğrilebilme,
6. Karıştırılabilme,
7. Lifin kimyasal özellikleri.²⁵

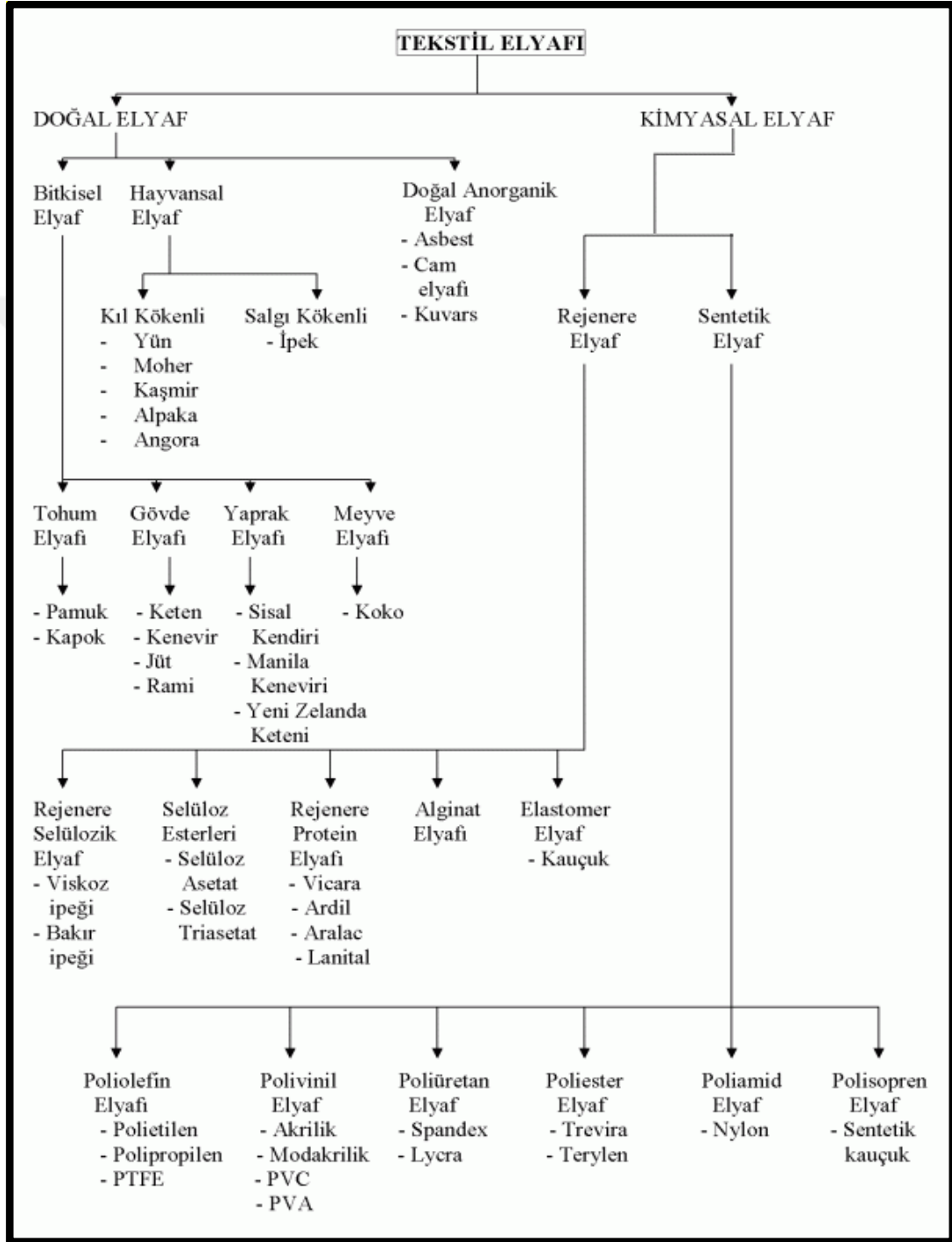
---

²⁴ Gürcüm B.H.(2013), Tekstil Malzeme Bilgisi, 1. Basım, (s.166), İstanbul:Kerasus Kitap

²⁵ Gürcüm B.H.(2013), Tekstil Malzeme Bilgisi, 1. Basım, (s.166), İstanbul:Kerasus Kitap

2.2.1.2 Liflerin Sınıflandırılması

Tekstil lifleri doğal ve yapay olmak üzere ikiye ayrılırlar. Doğal lifler ise bitkisel, hayvansal ve madensel lifler olarak üçe ayrılırlar. Doğal lifler tabiatan yani bitki hayvan ve minerallerden elde edilir.

Şekil 2.8 Tekstil Liflerinin Genel Sınıflandırılması²⁶

²⁶ Gürcüm B.H.(2013), Tekstil Malzeme Bilgisi, 1. Basım, (s.173), İstanbul: Kerasus Kitap

2.2.1.2.1 Doğal Lifler

Doğal lifler; bitkisel lifler, hayvansal lifler ve madensel lifler olmak üzere üçe ayrılırlar.

Bitkisel lifler bitkilerin tohumlarından, gövdelerinden, yaprak ya da meyvelerinden elde edilirler. Bitkisel liflerin özünü selüloz oluşturur.

Aşağıdaki gibi sınıflandırılırlar:

- Tohum Lifleri (pamuk, kapok)
- Gövde Lifleri (keten, kenevir, jüt, rami)
- Yaprak Lifleri (Sisal Kendiri, Manila Keneviri, Yeni Zelanda Keneviri)
- Meyve Lifleri (Koko)

Hayvansal lifler; hayvanların kıl ve yünlerinden ya da ipek böceğinin salgısından elde edilen liflerdir.

Yün, koyunların postlarından elde edilir. Yünün sıcak olması ve yumuşaklığı onun doğal kıvrım, esneklik ve rezilyansından (bir süre yük altında kalan lifin yük kalkığında eski şeklini alabilmesi) kaynaklanmaktadır. Kıl ya da tüy dediğimiz lifler, koyunyünü ya da ipek lifleri dışındaki hayvansal liflere verilen isimdir. Örneğin devetüyü, kaşmir, alpaka, tavşan tüyü gibi tüyler hayvansal liflerdir.

İpek, yetiştirilen ya da doğada bulunan ipek böceklerinin larva haline geldikleri kozadan elde edilir. İpek böceği; ipeği, başındaki küçük deliklerden iki ince akıntı halinde yoğun sıvılar salgılayarak yapar. İpek ipliği, pek çok koza ipeğinin birleştirilmesiyle elde edilir. Pürüzsüz görüntü, yumuşaklık, parlaklık, dökümlülük ve lifin yüksek kopma mukavemeti nedeniyle yeterli mukavemete sahip çok ince kumaşlar üretilebilir. Islakken mukavemet kaybı olduğu için yıkamada özen gösterilmelidir.

Madensel liflere tek örnek asbesttir. Doğada topraktan maden olarak çıkarılan asbest, kayaların oluşumu sırasında, aşırı baskı oluştuğunda kristalleşme yerine bu lifler oluşur. Alev almaz yani ısıya dayanıklıdır. Bu yüzden yalıtım malzemesi ya da kimyasala dayanıklı olması gereken yerlerde kullanılır. Böcek ve

mikroorganizmalara karşı dayanımı yüksektir. Fakat insan sağlığına zarar verdiği bilindiğinden, iç mekan tekstillerinde pek kullanılmaz.²⁷

2.2.1.2.2 Yapay Lifler (Kimyasal Lifler)

Dünya nüfusu arttıkça, örtünme ihtiyacı ve giyinme isteği çoğaldıkça yeryüzündeki doğal elyaflar yetmez hale gelmiş, ihtiyacı olan lifleri insanoğlu kendi eliyle üretmeye başlamıştır. 1710 yılında R.A.Reaumur tarafından ilk yapay filament fikri ortaya atılmış fakat ilk üretim 1938 yılında yapılmıştır.

Yapay lifler; insanoğlu ve teknolojisi sayesinde üretilen liflerdir. Kimyasal yöntemlerle elde edildiğinden kimyasal lifler olarak da bilinir. İkiye ayrılır:

a) Rejenere Lifler

b) Sentetik Lifler²⁸

a) Rejenere Lifler: Elyafın ana maddesinin olan polimerler doğal kaynaklardan polimer bileşikler halinde elde edilip fiziksel ve kimyasal yöntemler ile lif üretimi yapılıyorsa buna rejenere lifler denir.

b) Sentetik Lifler: Polimerler kimyasal yöntemler ile elde ediliyor ise, bunlara sentetik lifler denir.

Bunların yanı sıra, insan eliyle üretilmiş yapısı anorganik olan maddelerden elde edilmiş liflere anorganik lifler denir. Her türlü metalden çekilmiş lif ve cam lifleri bu gruba örnektir.²⁹

a) Rejenere Lifler

Kullanılan doğal polimer kaynağına göre **rejenere lifler** beşe ayrılır.

a- Rejenere selülozik lifler: Üretimde saf selüloz kullanılır. İyi kalite kağıt yapımında kullanılır. Bu lifler ipeğe benzedikleri için yapay ipek, suni ipek ya da Rayon diye adlandırılırlar. Gömlek, bluz, denim kumaş ve non-woven kumaş üretiminde kullanılır. Yıkanmaya karşı dayanıklı, dökümlü, yumuşak ve parlak kumaşlar üretilebilir.

b- Selüloz esterleri: Selülozun asetat esterlerinin lif haline getirilmesi ile elde edilirler.

²⁷ Gürcüm B.H.(2013), Tekstil Malzeme Bilgisi, 1. Basım, (s.174-175), İstanbul:Kerasus Kitap

²⁸ Başer İ.,(2002) Elyaf Bilgisi, (S:101),İstanbul:Marmara Üniv.Yayın no 687.

²⁹ Başer İ.,(2002) Elyaf Bilgisi, (S:102),İstanbul:Marmara Üniv.Yayın no 687.

- c- Rejenere protein lifleri:** Doğada bulunan bitkisel protein (mısır, soya fasulyesi ve yer fıstığı) ve hayvansal proteinlerden (süt kazeini), proteinin izole edilmesiyle elde edilir. Yün, pamuk, viskon ve nylon ile karıştırılarak giyimde kullanılan kumaşlar üretilir.
- d- Alginat lifleri:** Deniz yosunlarının bir çeşidi olan alglerin toplanıp kurutulması ile elde edilen alginik asit, polimer selüloza benzer yapıdadır. Alglerin yapısında bulunan alginik asit kağıt üretimi ve tekstil boya, apre işlemlerinde kullanılır.
- e- Kauçuk elyafı:** Tropik bölgelerde yetişen kauçuk ağacının belli mevsimlerde üzerine çizikler atarak, akan bitkinin öz suyundan elde edilir. Kimyasal işlemlerden sonra elde edilen lateks (ham kauçuk) uygun organik çözücüler kullanılıp, eğrilerek filament yapılır. Doğrudan tekstilde kullanılmadığı için pamuk, ipek, nylon gibi lifler ile kaplanarak lastik çoraplar, sağlık malzemeleri, spor malzemeleri gibi tekstil ürünlerinde kullanılır. En önemli özelliği esnekliğidir.³⁰

b) Sentetik Lifler

Sentez yoluyla elde edilen polimerlerden üretilir. Doğada bulunmayan bu polimerler sentetik olarak elde edilir. Genellikle petrol veya kömürün ayrışmasından elde edilen yan ürünlerdir. Dünyada ilk elde edilen sentetik polimer üretici firma tarafından nylon adı ile tanıtılmıştır. Kimyasal yapılarına göre sınıflandırılırlar.

- a- Poliolefin lifleri
- b- Polivinil lifleri
- c- Poliamid lifleri
- d- Polyester lifleri
- e- Poliüretan lifleri³¹

a- Poliolefin Lifleri: Yüksek mukavemetli ve sürtünmeye dayanıklı liflerdir. Kullanım sırasında hiç nem çekmezler, bundan dolayı kolayca lekelenmezler. Sürtünmeye dayanıklı esnemeye fakat uzun süre güneş ışığı aldığı zaman zarar görür. İç mekanda halı ve döşemelik kumaş yapımında kullanılırlar.³²

³⁰ Başer İ.,(2002) Elyaf Bilgisi, (S:111-127),İstanbul:Marmara Üniv.Yayın no 687.

³¹ Başer İ.,(2002) Elyaf Bilgisi, (S:3),İstanbul:Marmara Üniv.Yayın no 687.

³² T.C. Milli Eğitim Bakanlığı,,(1994) Tekstil Teknolojisi 1-2. Birinci basım,(s.37-40) Milli Eğitim Basımevi, İstanbul

b- Polivinil Lifleri: Bu liflerin mukavemet değeri diğer kimyasal lifler kadar yüksek değildir. Nem çekme özellikleri düşük, yüzeylerinde su tutma özellikleri yüksektir. Esnekliği düşük fakat çevresel etkenlere karşı dayanımı yüksektir. Güneş ışığına dayanıklı, zararlı böceklerden ve küf, mantar gibi organizmalardan etkilenmez. Tutumlarının yün lifine benzemesi, hafif olmaları ve bakımlarının yüne göre daha kolay olması nedeniyle çokça tercih edilir hale gelmiştir. İmitasyon kürk kumaşların yapımında, perdelik, döşemelik ve halı yapımında kullanılır.³³

c- Poliamid Lifleri (Naylon): İlk üretilen sentetik liftir ve 'naylon' diye genel bir sözcük kullanımı mevcuttur. İç mekanlarda yatak örtüsü, halı ve perdelik kumaşlarda sıkça kullanılır.

d- Polyester Lifleri (PES): Dünyada çeşitli ülkelerde Terylene, Trevira, Dacron, Diolen ve Türkiye'de Perilen ticari adları ile üretilen poliester lifleri en çok kullanılan sentetik lifler arasındadır. Polyester, diğer liflerde de karıştırılarak kullanılabilir. Sürtünme ve esnekliği iyi olmakla beraber güneş ışına karşı dayanımı da yüksektir. Bundan dolayı perdelik kumaş üretiminde kullanılır. Bakteri, mantar, küf, güve ve diğer zararlı böcekler bu liflere zarar vermez.

e-Poliüretan Lifleri: Bu lifler sert tutumlu olduğundan tekstilde kullanımı pek yaygın değildir. Esneme kapasitesi çok iyidir. Bakteri ve mikroorganizmalardan etkilenmez ve gün ışığına dayanıklıdır. Bu liflerin üzerlerine pamuk, viskoz veya naylon lifleri kaplanarak daha kullanılabilir lifler haline getirilirler.³⁴

2.2.2 İç Mekan Tekstillerinde İplikler, Yapıları ve Özellikleri

Doğal ya da yapay yollarla elde edilen liflerin kullanılabilmesi için önce iplik haline dönüştürülebilmesi, liflerin iplik haline getirilebilmesi için ise belli işlemlerden geçmesi gerekir.

İplik; bir kumaşı oluşturmak için dokuma, örme veya başka bir şekilde birbirine geçmeye uygun, liflerin belirli bir düzen içerisinde bir araya getirilerek oluşturulan

³³ T.C. Milli Eğitim Bakanlığı, (2014) Tekstil teknolojisi Yapay Lifler,(s.32-39) Ankara:MEB Yayınları

³⁴ T.C. Milli Eğitim Bakanlığı, (2014) Tekstil teknolojisi Yapay Lifler,(s.32-39) Ankara:MEB Yayınları

genel terimdir. Değişik özellikli, farklı amaçlar için üretilen çeşitli iplikler vardır. İplik; üretim yöntemine göre; **Eğrilmiş iplik** ve **Filament (kesiksiz) iplik** olarak ikiye ayrılır.³⁵

“Lifler mekanik bir işleme bükülerek belirli bir sağlamlığa ulaşır, bu işleme iplik oluşumu ya da eğirme denir. Eğrilmiş lif iplikleri, şapel liflerden (doğal liflerin ilk elde edildiğindeki hallerine denir) bükülerek elde edilen belirli bir uzunluğu geçmeyen ipliklerdir.” (Gürcüm B.H.,2013)

Yün, pamuk, keten, ipek lifleri ve aynı uzunluktaki kimyasal liflerden eğrilmiş iplik oluşturulabilir.

“Filament iplikler, belirli bir eğirme yöntemine göre eğrilen ya da ipek böceğinin ürettiği sonsuz liflerdir. Filament tek bir sonsuz iplikten oluşuyorsa monofil, birçok filament birleştirilmişse multifil iplik olarak adlandırılır.”(Gürcüm B.H.,2013)

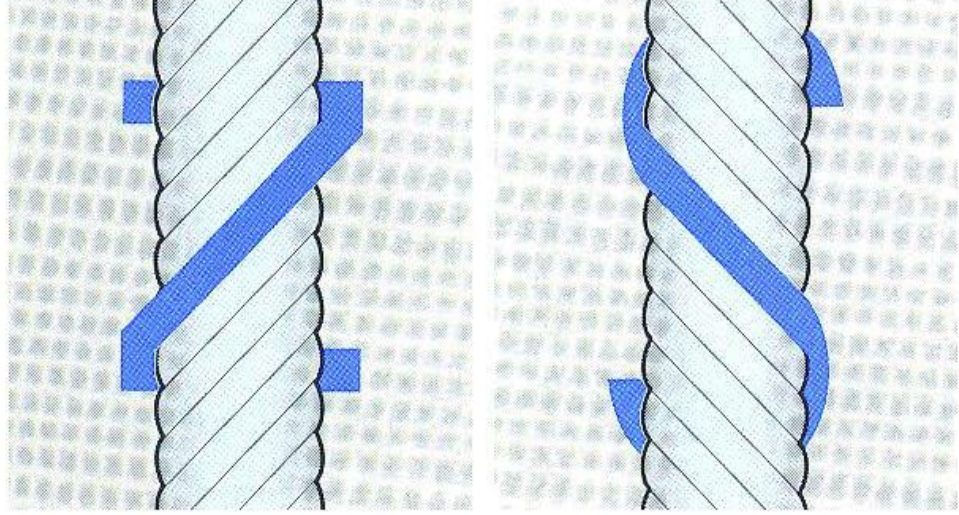
2.2.2.1 İpliğin Yapısal Özellikleri

İpliğin yapısına dair bilgiler verir.

- a) İplik numarası: İpliklerin inceliklerini ifade eden numaralama sistemidir.
- b) Büküm: Büküm elyafların fitil halinde veya bir arada veya ipliklerin birbirine tutunarak düzgün bir iplik formu oluşturması için genelde makine tarafından verilen spiral turlardır. Burada ki tur sayısı büküm sayısını ifade eder. Büküm iplikte mukavemet sağlar. Başlangıçta büküm sayısının artmasıyla mukavemet doğru orantılı artsa da belirli bir sayıdan sonra büküm sayısı mukavemeti negatif etkiler. İpliklerin bükümü S ve Z olarak ikiye ayrılır.

---

³⁵ Gürcüm B.H.(2013), Tekstil Malzeme Bilgisi, 1. Basım, (s.311), İstanbul:Kerasus Kitap

Şekil 2.9 İplik bükümü. (Solda Z büküm, sağda S büküm)³⁶

- c) Mukavemet ve elastikiyet: Mukavemet; ipliğe uygulanan çekme gücüne gösterdiği dirence denir.
- d) İpliğin düzgünlüğü: İpliğin uzunluk boyunca düzgün bir görüntüsü ve düzgün bir yapısı olması gerekir.

2.2.2.2 İpliğin Görünüm Özellikleri

Bir nesneye bakarken insan gözünün algıladığı renk o nesnenin içinde bulunduğu mekanın çevresel koşullarına yani; aydınlatmaya, güneş etkisine, temizlenebilirliği ve bunun gibi çeşitli özellikleri dikkate alarak tercihler yapılmalıdır. İpliğin bu özellikleri şöyle sıralanabilir:

- a) Diskroizm: Bazı iplik ve kumaşlarda aynı yönden bakıldığı halde renk farklılıkları olabilir.
- b) Metamerizma: Kullanılan iplik ya da kumaş iç mekandaki aydınlatma değiştiğinde oluşan renk tonu değişikliği. Örneğin; bir rengin doğal gün ışığında farklı, iç mekanda beyaz bir ışığın altında farklı görünmesidir.
- c) Floresan özellik: Bazı kumaşların ışık karşısında kendi bünyelerindeki renkleri dışa saçmasına denir.

³⁶<http://tekstil-tr.blogspot.com/2017/06/bukumlu-iplikte-bukum-says-hesaplama.html>,Erişim tarihi:25.11.2018

İmal edilen ürünün doğal yaşam şartları ve kullanım sırasında maruz kalacağı etkilere dayanımına haslık denir. Haslık çeşitlerin; renk haslığı, sürtünme haslığı, ışık haslığı, yıkama haslığı, ter haslığı, hava koşullarına dayanıklılık gibi ana başlıklarda toplanır.

- d) Renk haslığı: Boyalı veya baskılı ürünün üzerindeki boyarmaddenin kullanımı ve bakımı sırasında maruz kaldığı doğal etkilere dayanım ve karşı koyabilme özelliğidir.
- e) Yıkama haslığı: İpliğin kirlendikçe temizlenebilmesi, yani yıkama haslığı yüksek olması istenir.
- f) Işık haslığı: Renkli ve baskılı ürünün güneş ışınlarına karşı renklerini uzun süre koruyabilme direncidir. Uzun süre güneş ışınlarına maruz kalacak ürünün yüksek ışık haslığına sahip olması gerekir.
- g) Sürtünme haslığı: Kuru ve yaş sürtünme olarak ikiye ayrılır. Tekstil ürününün kullanım şartlarında kullanıldığı alanlara göre sürtünmeden dolayı karşılaşılabilecek etkilere dayanım direncidir.
- h) Ter haslığı: Ter haslığının en dikkat edilmesi gereken ve özelliklerden birisidir. Terlemeye maruz kalmayacak iç mekan tekstilleri seçilmelidir, bu ürünün terleme sonucunda boya bırakmaması gerekir.
- i) Hava koşullarına dayanıklılık: Açık ya da yarı açık mekanlarda kullanılan tekstil ürününün güneş ışınlarına nem, rüzgâr, yağmur gibi doğal koşullara dayanıklı olması gerekir. Bu koşullara uygun boyar maddeler kullanılmalıdır.
- j) Parlaklık efektleri: Kimyasal bantlar kullanarak, parlak iplikler kullanarak ya da Lureks iplikler (polipropilen, polyester, polyamiy...) kullanılarak parlak hale getirilebilir.

İplik çeşitleri:

1- Pamuk İpliği

Pamuk bitkisinin kapsülünde yani koza denilen bölümünde bulunan tohumlarından alınan elyafların işlenmesi ile elde edilen ve en çok kullanılan iplik çeşidine pamuk ipliği denir. Sıcak ve rutubetli iklimde yetiştirilir. Elyaf uzunlukları 15-50 mm arındadır. Pamuk ipliklerinin daha mukavemetli olması istendiğinde südkosit ile mersevizasyon işlemi yapılır.

Pamuk ipliği lif özelliklerine göre aşağıdaki gibi sınıflandırılır:

Penye İplikçiliği; ince ve uzun liflerden oluşur.

Karde İplikçiliği; kalın ve kısa liflerden oluşur.

Vigoine iplikçiliği; karde ve penye iplik artıklarından yapılır.

Pamuk ipliği oluşum özelliklerine göre, ikiye ayrılır:

Rink iplik; klasik iç sistemi ile bükülerek oluşur.

Open-end iplik; Hava basıncı ile liflere tur verilir.

2- Keten İpliği

Keten elyafı, keten bitkisinin sapından elde edilen, 55-90 cm uzunluğundaki parlak, sağlam, dayanıklı, değişik kalınlıkta açık sarı veya gümüşi renkte ki elyaflardır. Bitki sapındaki elyaf demetlerini zedelemeyen çıkarmak için bitki sapları çürütülerek kurutulur. Sonra sert kısımlar kırılıp sıyırılır, elyaf demetleri taranarak temizlenip keten ipliği yapımına hazırlanır. Keten ipliği mukavemetlidir fakat elastikiyeti azdır. Doğal bir parlaklığı vardır. Kassarlanarak rengi bembeyaz yapılabilir.

3- Asetat İpliği

Asetat ipeği odun ve pamuk liflerinden elde edilen selüloz hammaddesinin asitlendirilmesinden sonra asetil selülozun çözüldürülmesi ve çözeltilinin püskürtülmesi ile elde edilir. Asetatlı kumaşlar dökümlü durur, yumuşak tutumlu olurlar ve kolay kolay buruşmazlar. şişmez, çekmez, güve yemez ve çabuk kururlar fakat ıslakken mukavemetleri % 30 azalır. Asetonda eridikleri için apre ve boyamalarda bu özelliği unutulmamalıdır. Teknik işlemlerde elektrikle yüklenmesinler diye antistatik madde ilave edilir.

4- Naylon İpliği

Naylon ipliği, taşkömürü ve petrol ürünlerinden elde edilir. Mukavemeti ve elastikiyeti diğer tekstil ipliklerine göre fazladır. İpekten sağlam olmasına rağmen daha hafiftir. Kuru halde iken daha mukavemetlidir. Çok az su çeker dolayısıyla çok çabuk kurur. Haşerat, bakteri ve güveden etkilenmez ve elektriği iletmez.

5- Polyester İpliği (Terilen)

Polyester ipliği dolayısıyla bu iplik ile üretilen kumaşlar, gün ışığından etkilenebilirler ancak uzun süre kalırsa ultraviyole ışığından zarar görebilirler. Polyester her türlü giyim eşyası yapımında deriyi tahriş etmediği ve alerjik durum yaratmadığı için kullanılır. Yün, pamuk ve keten gibi doğal liflerle karışık ya da tek olarak kullanılırlar. Ayrıca tül, tafta, saten, organze gibi çeşitli kumaş ve dokumaların yapımında kullanılabilir. Yine terilen lifi; çeşitli balık ağları, perdeler, yer döşemeleri, özellikle tüylü halılarda, yangın hortumu yapımında, urgan, ağ ve yelken bezi yapımında, dolgu maddesi olarak yatak ve mobilyalarda, dikiş ipliği yapımında kullanılır.

6- Filament Tekstüre İplikler

Lif çekimi sonrası, düzgün yüzeyli, sert ve kaygan bir vaziyette bulunan filamentlerin hacimli ve elastik hale getirilmesine “tekstüre” işlemi denir. Tekstüre işlemiyle, ipliğin hacim, uzama ve elastikiyet özellikleri arttığından ipliğin tutumu iyileşmektedir. Ayrıca hacimlilik sayesinde ipliğin higroskopik ve isi alma yetenekleri de artmaktadır. Tekstüre işlem metodları aşağıdaki gibidir:

- a- Büküm metodu ile kıvrım verme.
- b- Sıkıştırma kutusu ile kıvrım verme
- c- Dişli mekanizması ile kıvrım verme
- d- Örme-Sökme ile kıvrım verme
- e- Bıçakla kıvrım verme
- f- Hava jeti ile kıvrım verme

7- Punatlı (Boğumlu) İplikler

Sürekli düz polyester ipliklerde iplik maliyetini düşürmek için yapılan bir işlemdir. Bu işlem ile büküm ve haşıl işlemlerine gerek duyulmaz. Bükümsüz düz ipliklerde filamentlerin birbirinden daima ayrılma olasılıkları olduğu için işletmelerde kullanılmaları güçtür. Bu güçlüğü ortadan kaldırmak için ipliğe büküm verilir. Bükümün verilmemesi durumunda iplik belli aralıklarla puntalam işlemine tabi tutulur. (100-130 boğum / mt) Punta işlemi nedeniyle iplik boğumlar halindedir. Boğumlar sayesinde lifler birbirini tutacağından ve maliyet düşeceğinden,

işletmelerde tercih sebebidir. İplikteki boğumlar sayesinde bu tür iplikten yapılan kumaşlarda iplik kayması da az olmaktadır.³⁷

2.2.2.3 İpliğin İç Mekan Tekstillerinde Yeri

Elyaf lar bir araya gelerek iplikleri, iplikler de birleşerek tekstil yüzeylerini meydana getirirler. Yani kumaşları oluşturan iplikler olduğuna göre iyi özellikler gösteren ve iyi kalitede iplikler ile oluşturulmuş kumaşlar, örneğin daha fazla esneyebilen ya da lekeye karşı daha dayanıklı, güneş ışınlarından rengi değişmeyen gibi bir sürü özellik ekleyebileceğimiz kumaşların üretimi kullanılan iplikler ile ilişkilidir. Kullanılan iplikler ne kadar düzgün olursa üretilen kumaşlar o kadar düzgün olacağından, seçilen iplikler ve uygulanan bitim işlemleri çoğaldıkça elde edilen kumaşların özellikleri de bir o kadar arttırılmış olur.

2.2.3 İç Mekan Tasarımında Tekstil Yüzeyler ve Önemi

Eski çağlarda örtünme ve korunma güdüsüyle insanoğlunun hayvan postlarıyla başlayan tekstil kullanımı, otomatikleşen makineler ve yeni yapıştırma, birleştirme yöntemleri yepyeni kumaşların üretilmesini mümkün kılar. Günümüzde kumaş yapımı; antik sanatların ve modern teknolojinin bir karışımıdır ve neredeyse sonsuz çeşit tekstil yüzeyleri hayatımızın her alanında yer almaktadır.

2.2.3.1 İç Mekanda Kullanılan Tekstil Yüzeylerin Üretim Tekniklerine Göre Sınıflandırılması

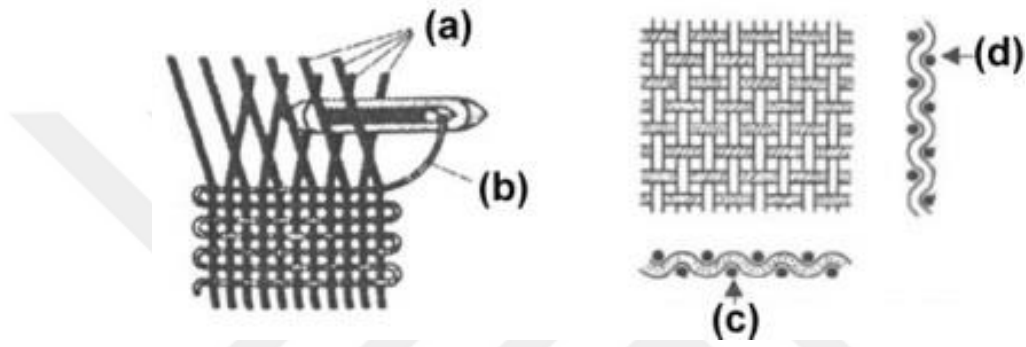
Tekstil yüzeyleri oluşturmak için üç yöntem kullanılmaktadır. Bunlar; dokuma yüzeyler, örme yüzeyler ve non-woven(dokusuz) yüzeylerdir. Bu yöntemler sadece üretim biçimi olarak değil, kumaşın görüntüsünü, kumaşın tutumunu ve kullanırken ki davranışını da belirler.

---

³⁷ <http://www.e-kimya.com/iplikler-ipliklerin-ozellikleri-ve-cesitleri.html>

Dokuma Yüzeyler

İki veya daha fazla ipliğin bir düzlemde dik açı oluşturarak birbirinin alt ve üstünden geçerek bir yüzey oluşturmalarına dokuma denir.³⁸ Dokuma yöntemiyle üretilen kumaşlar atkı ve çözgü ipliklerinin dik bir açıyla birbirlerine bağlanma sonucunda oluşurlar. Dokumanın yani kumaşı oluşturan ipliklerin boyuna olan ipliklerine ‘çözgü iplikleri’, kumaşı oluşturan ipliklerin enine olan ipliklerine de ‘atkı iplikleri’ denir. Dokuma tezgahları ile eskiden elle kullanılırken günümüzde artık makineler ile de yapılabilmektedir.

Şekil 2.10 Atkı ve Çözgü iplikleri ve kumaş kesitleri, a)Çözgü iplikleri b) Atkı iplikleri c)Çözgü iplikleri kesit görünümü d)Atkı iplikleri kesit görünümü³⁹

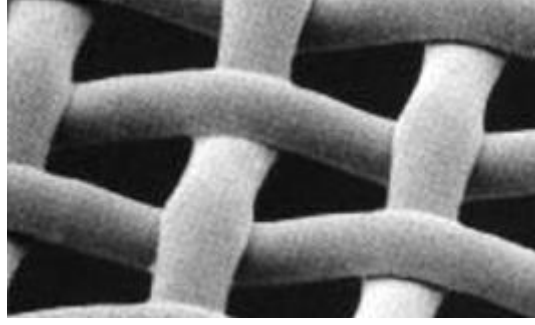
Tüm dokuma örgülerinin temelini oluşturan ana örgüler aşağıdaki gibidir;

1) Bezayağı Örgüsü:

En basit dokuma örgüsü bezayağı örgüsüdür. Atkı ipliğinin kumaş eni boyunca çözgü ipliklerinin bir altından, bir üstünden geçerek ikinci atkı ipliğinin ise ters hareket yaparak oluşturduğu örgüdür. Bezayağı örgüsünde çözgü ve atkı ipliklerinin bağlantısı hasır veya sepet örgüye benzemektedir. En çok kullanılan dokuma örgüsüdür ve simetriktir.

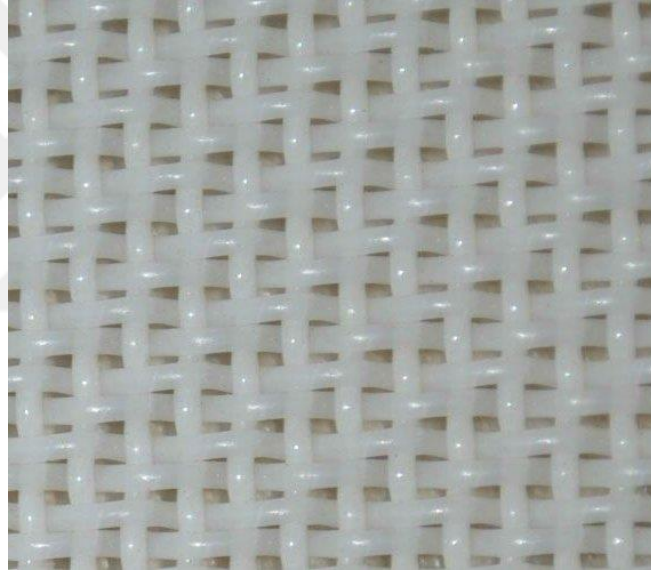
³⁸ Gürcüm B.H.(2013), Tekstil Malzeme Bilgisi, 1. Basım, (s.367), İstanbul:Kerasus Kitap

³⁹ T.C. Milli Eğitim Bakanlığı, MEGEP, giyim üretim teknolojisi, ANKARA 2007

Şekil 2.11 Bezayağı örgü⁴⁰

Tek sayılı çözgü ipliklerinin tek sayılı atkı iplikleriyle, çift sayılı çözgü ipliklerinin çift sayılı atkı iplikleriyle bağlantı yaparak meydana getirdiği örgü şeklindedir. En sık kesişmeyi, kenetlenmeyi sağlayan bezayağı, dokuların çok ince ve sağlam oluşmasına olanak sağlar.

Şekil 2.12 Bezayağı kumaş atkı çözgü düzeni.⁴¹

Çözgü ve atkı ipliklerinin yüzme (bir ipliğin kendisine dik olan birden fazla ipliğin üstünden veya altından geçmesi) yapmadığı tek örgüdür. Her bağlantı noktası diğer bağlantı noktalarıyla dört köşeden temas eder. Atkı ve çözgü bağlantılarının sık olmasından dolayı en dayanıklı dokuma şeklindedir.

⁴⁰ <http://suzerteks.com.tr/urunler.asp?LanguageID=1&cid=3&id=10>, Erişim tarihi:25.11.2018

⁴¹ <https://turkish.alibaba.com/product-detail/plain-weave-net-fabrics-714040531.html>, Erişim tarihi: 25.11.2018

Şekil 2.13 Bezayağı kumaş.⁴²

Kumaşa herhangi bir desen oluşturma işlemi uygulanmamışsa bez ayağı örgünün desen etkisi yoktur ve bu kumaşın ön ve arka yüzü de aynıdır. En basit ve dayanıklı dokuma örgüsü olduğundan her tür kumaş dokunmasında yani pamuk, yün, ipek ve sentetik ipliklerle yapılan dokuma kumaşlar için uygundur. Elbiselik, gömleklilik, astarlık, pijamalık ve branda kumaşlar, yağmurluklar, mutfak takımları, yatak takımları, tülbentler, perdelikler, koltuk örtüleri gibi çok geniş bir kullanım alanı vardır.

2) Dimi Örgüsü:

Kumaş yüzeyinde diyagonal görüntü meydana getiren temel dokuma örgülerinden biridir. Ana örgülerin ikincisini oluşturmaktadır. Dimi örgü raporlarında çözgü ve atkı sayısı eşittir. Bu kumaşın her iki yüzü de birbirinden farklıdır. Kumaşın ön yüzünde dimi diyagonal, sol yollu ise tersinde sağ yolludur. Bez ayağı örgüye göre iplik sıklıklarının artırılmasına daha uygun bir yapıdadır. Bundan dolayı bez ayağı örgüye göre daha ağır, kalın ve dayanıklı kumaş dokumak mümkündür. Ağır olması kolay buruşmasını engeller.

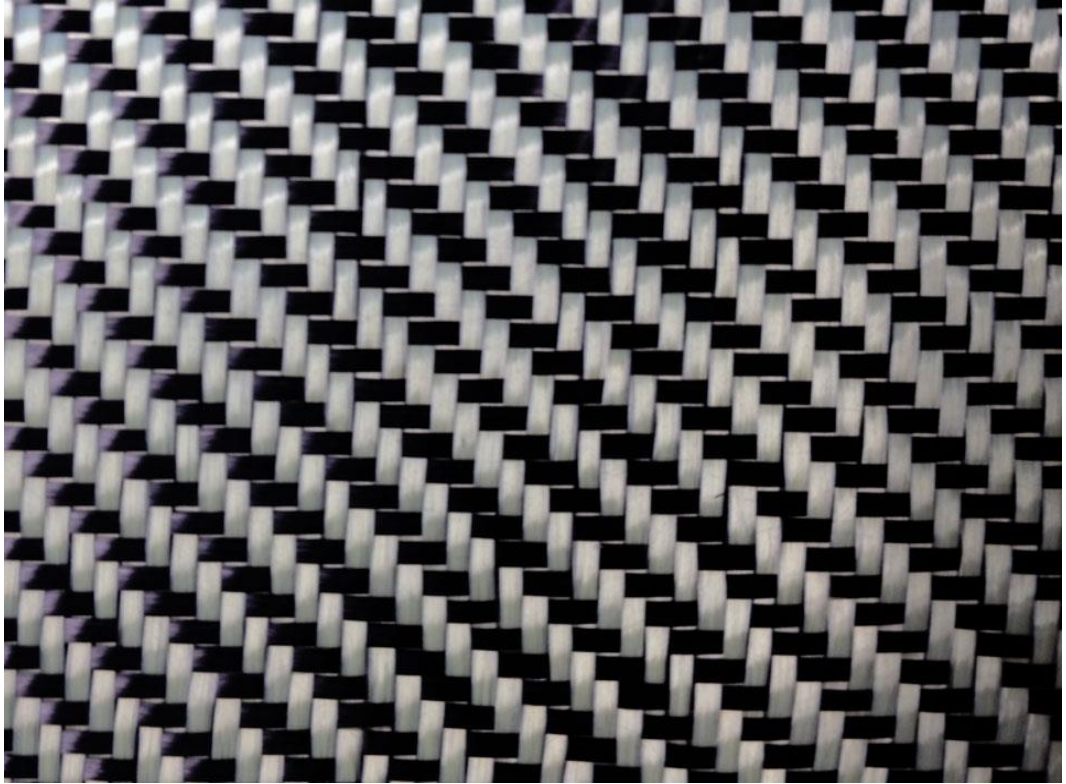
⁴² <http://www.bilenaytekstil.com>, Erişim tarihi: 25.11.2018

Şekil 2.14 Dimi Örgü.⁴³

Dimi örgülü kumaşlar, bez ayağı örgülü kumaşa göre daha esnek ve dökümlüdür. Dimi örgüsü ile üretilen dokuma kumaşlar genellikle kadın ve erkek elbiselik kumaşlar ile denim (Blue Jean), battaniyelik ve gömleklik kumaşların dokunmasında kullanılmaktadır.

Şekil 2.15 2x2 Dimi kumaş.⁴⁴

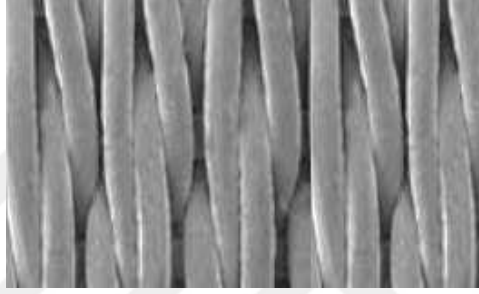
⁴³ <http://suzerteks.com.tr/urunler.asp?LanguageID=1&cid=3&id=10>, Erişim tarihi:25.11.2018

⁴⁴ <https://store.acpsales.com/products/8796/19-75-oz-carbon-fiber-fabric-2x2-twill-weave-swatch>, Erişim tarihi: 25.11.2018

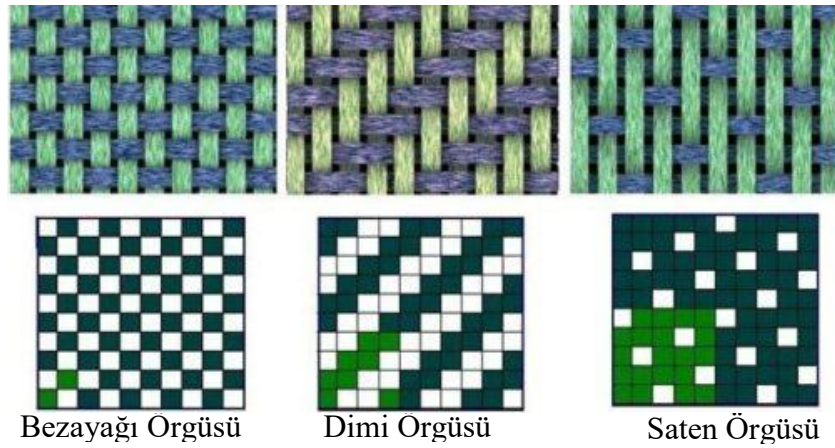
3) Saten Örgüsü

Saten örgüler, bağlantı noktalarının birbirleri ile hiç temas etmeyecek şekilde dağınık olarak yerleştirildiği temel dokuma örgülerinden biridir. Bu örgü raporu beş çözü ve beş atkıdan oluşur. Saten örgülü kumaşlar, özünde daha az atkı ve çözgü oluşturan dimi bir örgüdür. Bu kumaşlar, dimi örgüler gibi diyagonal yollar meydana getirmediğinden ve uzun atlamalar oluşturduğundan parlak, pürüzsüz, yumuşak ve dökümlü kumaşlardır. Saten örgülerde bağlantı noktaları rapor içerisinde birbirleriyle temas etmez. Bu nedenle saten örgü ile dokunan kumaşta iplik yüzmeleri görülür. Bu yapı kumaşın sağlam olmasını engeller. Bu uzun iplik yüzmeleri nedeniyle kullanım sırasında kumaşta, dışa doğru iplik çekilmeleri ve iplik kaymaları oluşabilir.

Şekil 2.16 Saten örgü⁴⁵

Saten örgü ile dokunan kumaşların, ön ve arka yüzleri birbirinden farklıdır. Kumaşın bir tarafı parlak diğer tarafı mat görünümlüdür. Genellikle kumaşın ön yüzünde çözgü iplikleri, arka yüzünde ise atkı iplikleri hâkimdir.

Şekil 2.17 Temel kumaş türleri, Bezayağı, Dimi, Saten.⁴⁶

⁴⁵ <http://suzerteks.com.tr/urunler.asp?LanguageID=1&cid=3&id=10>, Erişim tarihi:25.11.2018

⁴⁶ <https://tekstilbilgi.net/dokuma-genei-bilgiler.html> Erişim tarihi: 25.11.2018

Elbiseliklerin, masa ve yatak örtüsü kumaşların; yorganlık, güneşlik, iç çamaşırılık, gecelik, pijamalık, astarlık, döşemelik kumaşların dokunmasında genelde çözgü saten örgüsü kullanılır. Yaygın kullanım alanı olmayan atkı saten örgüsü ise battaniye gibi tüylü kumaşlarda kullanılmaktadır.⁴⁷

Örme Yüzeyler

Örgüler, iğnelerle yapılan başlıca kumaşlardır. Dokumanın aksine örgüler, en temel tiplerinde, iki iplik yerine bir iplikten oluşur. İç mekanlarda kullanılan tekstiller daha önce neredeyse sadece dokuma kumaşlar tarafından işgal edilen bir alan iken günümüzde yerini örgü kumaşlara bırakmıştır. Örgüler iç içe geçen iplik ilmeklerinden oluşurlar.

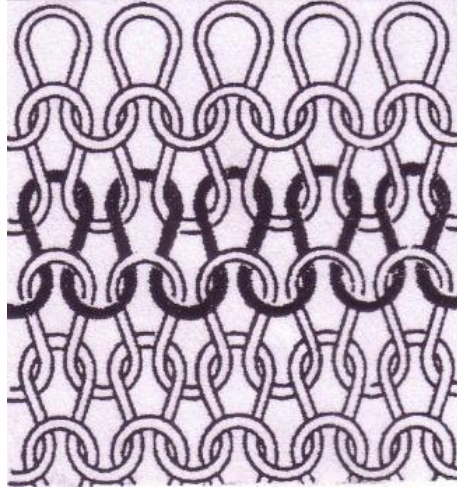
Örme; dokumaya göre hem daha hızlı hem daha verimli bir kumaş oluşturma tekniğidir. Örme kumaşlar, örülmüş kumaşların doğal esneme kapasitesi nedeniyle, iç mekan mobilyası döşemelik seçiminde büyük talep görmektedir. İç mekanlarda doğru seçimler ve özel görünümler elde etmek için daha az zaman ve beceri gereklidir. Örme işlemi dokumaya göre daha karışıktır ve örme kumaşların yaygınlaşması ancak örgü makinelerinin keşfi ile olmuştur.

Örgüler iplik sayısına göre ikiye ayrılır: atkılı örgüler (tek iplikli örgüler) ve çözgülü örgüler. Her ikisinde de kumaşlar ilmekler ile birbirine bağlanmış ipliklerden oluşur. İlmek; örgünün en küçük birimidir ve örgü iğnesinin harekete başlayıp, yukarı çıkıp tekrar bir iplik alıp alttakinin içinden geçirerek hareketi tamamlamasına denir.

Atkılı örme; tek bir ipliğin hareket eden tüm iğnelerde ilmekler oluşturarak kumaş boyunca yani enine yönde birbirlerine bağlanmaları ile oluşan yüzeylere denir.

---

⁴⁷ www.derstekstil.name.tr, Erişim tarihi 6.11.2018

Şekil 2.18 Atkılı örme.⁴⁸

Atkılı örme; yuvarlak ve düz yataklı makinelerde yapılan örgüler diye ikiye ayrılır. Örme Makinelerindeki iğneleri üzerinde taşıyan iğne plakalarının şekline göre isimlendirilir. Kumaşa farklı renkler istenmediği takdirde tek bir iplikten kumaş üretilir. İlmeklerden biri koparsa sıra sıra sökülebilir ve buna kaçık denir.

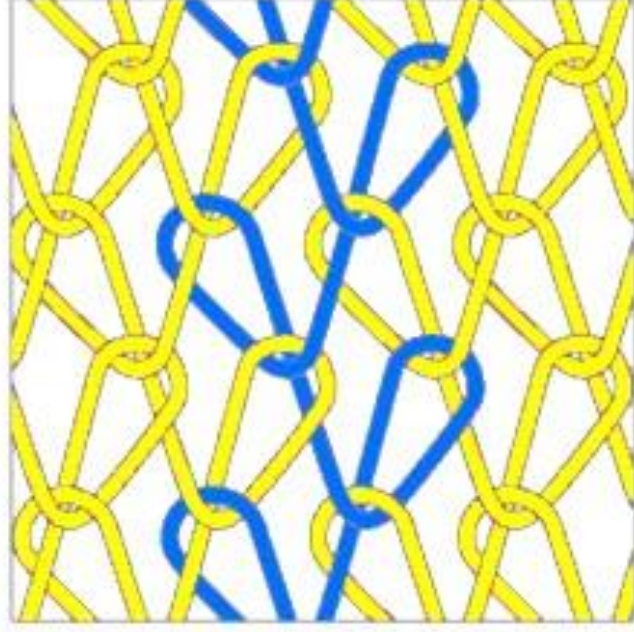
Şekil 2.19 Örme kumaş.⁴⁹

Çözümlü örme; her bir iğnenin ayrı bir iplik olarak kumaşın boyuna yani kumaş uzunluğunca birbirine paralel şekilde örülmesi işlemidir. Atkılı örmeye kıyasla bu

⁴⁸ T.C. Milli Eğitim Bakanlığı, (2014), Tekstil teknolojisi Yapay Lifler, Ankara: MEB Yayınları

⁴⁹ <http://www.bilenaytekstil.com>, Erişim tarihi: 25.11.2018

kumaşlarda kaçık olmaz yani sıra sıra sökülmezler. Çözümlü örme de farklı genişlikte kumaşlar aynı makinede üretilebilirler bu ise üretim hızının arttırır. Bundan dolayı ev tekstillerinde örneğin nevresim, çarşaf ve perdelerinde tercih edilir.

Şekil 2.20 Çözümlü örme.⁵⁰

Şekil 2.21 Çözümlü örme perde.⁵¹

Örme kumaşların oluşturuldukları ipliklerin özellikleri doğrultusunda, iç meknlarda ki kullanım alanları oldukça geniştir. Örneğin örmeye, elastan ve esnek ipliklerin

⁵⁰ <https://tekstilsayfasi.blogspot.com/2018/01/cozgulu-or-me-nedir.html>, Erişim tarihi: 25.11.2018

⁵¹ <http://www.doogoodrecycling.co.uk>, Erişim tarihi: 25.11.2018

kullanılması ile ekstra elastikiyet kabiliyeti yüksek ve sarma özelliği çok iyi kumaşlar elde edilir. Örme birbirine geçen ilmeklerden, bunların hareketi ise kumaşın esnek ve hareket kabiliyetini artırır. Örneğin döşemeliklerde kullanımı önerilir çünkü üzerine bırakılan nesnelere esner ve sarar.

Örme kumaşların ilmekleri hareketli olduğundan kolay buruşmaz, buruşsa bile kolay açılır. Ayrıca bu ilmekler dokuma kumaşlara göre daha gevşek olduğundan havayı barındırdıkları ve ısı yalıtımını kolaylıkla sağlayabilmeleri iç mekanda örme kumaşların tercih sebebi olur. Örme kumaş; dokuma kumaşlara göre daha yumuşak ve daha dökümlüdürler. Dokuma kumaşlar daha sıkı ve sağlamdır.

Non-Woven Kumaşlar (Dokusuz Yüzeyler)

Non-woven terimi; bir dokuma tezgahında dokunmadığı halde oluşturulmuş kumaş üretim yöntemlerinden biridir ve ne dokuma ne de örme olmayan bir kumaş türünü ifade eder. İplik üretilmeden doğrudan liflerden olmak üzere çeşitli üretim yöntemleri vardır.

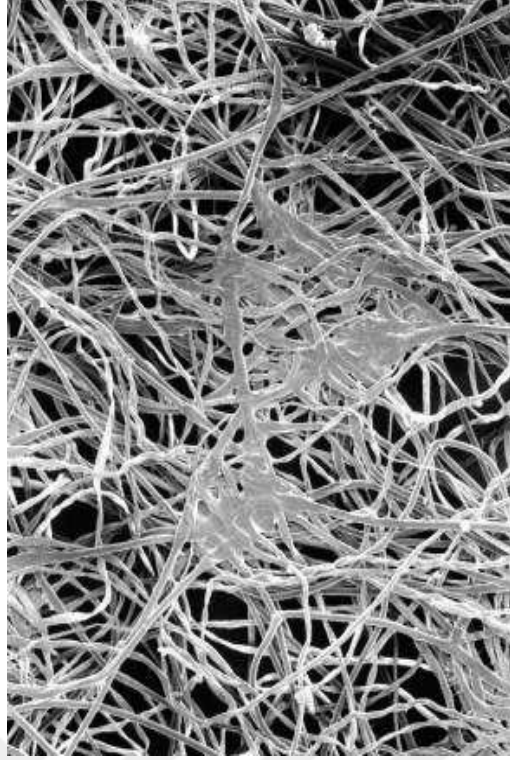
Dokusuz yüzeyler, yüzyıllar boyunca çadır, giyim ve yorgan olarak kullanılmış, yün lifinin çeşitli yöntemlerle keçeleştirilmesi ile elde edilen bu yüzeyler ise non-woven kumaşların dünya üzerindeki ilk örnekleridir.⁵²

Günümüzde çeşitliliği yüksek, üretim hızı fazla ve üretim maliyeti düşük olan dokusuz yüzeyler, geleceğin malzemesi yeni nesil tekstiller olarak iç mekanlarımızda yer almaktadır.

Üretilen dokusuz yüzeylerin esneme kapasiteleri, yırtılmaya karşı olan dirençleri ya da yıkanabilmesi elyafın cinsine, şekline, elyafları birleştirme türüne göre değişiklik gösterir.

---

⁵² www.tekstilayfası.blogspot.com, Erişim Tarihi: 7.12.2019

Şekil 2.22 Termal bağlanmış non-woven kumaş elektron mikroskobu görüntüsü.⁵³

Çocuk bezleri, çay poşetleri, ıslak mendiller ve kağıt mendiller, maskeler, halı sahadaki zemin kaplamaları ve daha binlerce ürün dokusuz yüzeylere örnektir. Dokusuz yüzeyleri oluşturan bölümler şöyle sıralanabilir:

- a) Yüzey tabanı; doku olmayan ve kumaşın en üstünü oluşturur.
- b) Ara taban; birden fazla tabakadan oluşan ara yüzeydir. Bu ara yüzey mukavemetli, boyut stabiliteli ve yüzey tabaka ile uyumlu olmalıdır.
- c) Bağlama yani yapıştırma maddesi; tabakaları birleştirmek amacıyla kullanılan maddelerdir.
- d) Zemin tabaka; yüzey yapıştırıcı ve ara tabanların altına konan ve dış etkilerden koruyup kumaşın sağlamlığını arttıran yüzeydir.⁵⁴

Bu kumaşların hava geçirgenliği ve nem çekme özelliği kullanılan hammaddeye ve gözeneklerinin boyutlarına bağlı olarak değişir. Bunlar temizlik bezleri ve hijyenik malzemeler üretiminde kullanılırlar.

⁵³ <http://www.cottonguide.org/cotton-guide/cotton-value-addition-fabric-formation>, Erişim tarihi: 25.11.2018

⁵⁴ Gürcüm B.H.(2013), Tekstil Malzeme Bilgisi, 1. Basım, (s.380), İstanbul: Kerasus Kitap

Kumaşın ısı tutması istenirse; içinde hava tutabilen malzemeden üretilmiş olması gerekir. Keçe bu gruba iyi bir örnek teşkil eder.

Şekil 2.23 Non-Woven Kumaş.⁵⁵

Dokusuz yüzeylerin elastikiyetlerinin miktarı iplik kesişimlerinin sağlamlığına bağlıdır. Keçedeki bağlantılar ürünün esnek olmasını sağlar. Keçe haricinde kolay yırtılabilen kumaşlardır. İğneleme ve kaynak yapma üretim yöntemleri kullanılarak daha dayanıklı dokusuz kumaşlar üretilmektedir. İç mekanlarımızda bunlar süet imitasyonları olarak karşımıza perde ve duvar kağıtları olarak çıkmaktadır. Aşırı form tutma özelliklerinden dolayı deformasyona uğradıkları için rahat bir kullanım özelliğine sahip değildirler. Özel bir üretim tekniği olan termik form kazandırma yöntemi ile tek kullanımlık giysiler üretilmektedir. Dokusuz kumaş üretiminde, iplik

⁵⁵ <https://www.indiamart.com/proddetail/modifiers-for-pp-non-woven-fabrics-4084110733.html>,
Erişim tarihi: 25.11.2018

ve yüzey üretiminin deki birçok üretim safhası kullanılmadığı için maliyet oldukça düşüktür.⁵⁶

2.2.3.2 İç Mekanlarda Tekstil Yüzeylerinin Önemi ve Tasarıma Katkısı

Çevremizde her şey yüzeylerden oluşmaktadır. Küçük-büyük, sert ya da yumuşak, yatay ya da düşey yüzeyler. İç mekanlarımızı oluşturan tüm bu yüzeyleri tasarlamak; dokularını, hislerini, renklerini, mekana kattıklarını ve kullanıcıya hissettirdiklerini oluşturmak tasarımcının işidir.

Tasarlanan her yüzey hem fonksiyonel hem de estetik olarak kabul görüp aynı zamanda diğerlerinden ayırt edici bir hale getirilmelidir. Tekstil yüzeyler kullanılan mekanlarda yüzey etkileri açısından tekstilin rengi, hacimliliği, parlaklığı ya da yumuşaklık, tüylülük veya kayganlık gibi özelliklerin birini ya da birkaçını aynı yüzeyde elde edebileceğimiz etkiler sunmaktadır.

2.2.4 İç Mekan Tekstillerinde Terbiye İşlemleri ve Önemi

Terbiye; tekstil malzemelerinin özelliklerini kullanılacak yere veya amacına uygun olarak geliştirmek, kalitesini bozmadan iyileştirmek amacıyla yapılan işlemlerin tümüne denir.⁵⁷

Tekstil Terbiye İşlemleri aşağıdaki gibi sınıflandırılır:

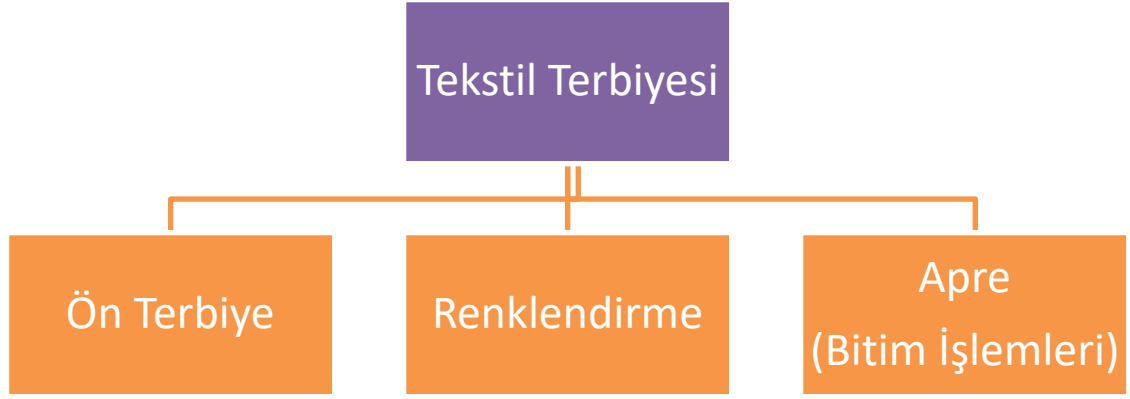
- Ön Terbiye,
- Renklendirme: Boyama, Baskı,
- Apreleme (Bitim İşlemleri): Kuru Apre, Yaş Apre.

---

⁵⁶ T.C. Milli Eğitim Bakanlığı, (1994) Tekstil Teknolojisi 1-2. Birinci basım,(s.272-273) Milli Eğitim Basımevi, İstanbul

⁵⁷ www.tekstildersanesi.com.tr,erişim:21.11.18

Şekil 2.24 Tekstil Terbiyesinin Sınıflandırılması

(Esra Avlanmaz Bilecen tarafından oluşturulmuştur.)

2.2.4.1 Ön Terbiye

Ön terbiye işlemleri ile terbiye edilecek olan tekstil malzemesi, boyamaya ya da baskıya hazır hale getirildikten sonra tekstil yüzeylerinden, üretimleri sırasında kullanılan haşıl, tutkal vb. yardımcı maddeler uzaklaştırılır.⁵⁸

Elyaf lar için ön terbiye boyamadan önce bir ön hazırlık, iplik için ön terbiye boyamadan önce hazırlık veya beyazlatmak için yapılan işlemler olabilir. Kumaş lar için ise örme makinesinden çıktıktan sonraki ilk işlemdir. Ön terbiye işleminin amacı; ürünü bir sonraki terbiye işlemi olan boyama, baskı ve apreye hazırlamaktır.⁵⁹

Önemli ön terbiye işlemleri aşağıdaki gibidir:

- 1- Ağartma: Açık renk ya da beyaz olması gereken tüm ham tekstillere uygulanır. Bu işlem ile doğal liflerin yapısındaki doğal boyalar suda çözülebilir hale getirilip yıkama ile liften uzaklaştırılır.
- 2- Merserizasyon: Bu işlem, pamuklu ipliklerin ve pamuklu tekstil yüzeylerinin, soğuk ve derişik bir sud kostik çözeltilisine batırılması ve gerdirilmesidir. Merserizasyon işlemi ile pamuklu tekstil materyali, sürekli parlaklık, yüksek kopma sağlamlığı, yumuşaklık ve yüksek nem emme özelliği kazanır.

⁵⁸ T.C. Milli Eğitim Bakanlığı, (1994) Tekstil Teknolojisi 1-2. Birinci basım,(s.280) Milli Eğitim Basımevi, İstanbul

⁵⁹ Gürcüm B.H.(2013), Tekstil Malzeme Bilgisi, 1. Basım, (s.406), İstanbul: Kerasus Kitap

- 3- Kostikleme: Pamuklu dokumaların sud kostikle işlenmesidir. Gerilimsiz uygulanan mercerizasyona denir. Bu işlem ile dokuma çeker ve sıkıştır boyar madde alımı arttırılır.
- 4- Ön temizleme: Örmeye işlemi sırasında örgü yüzeyler kirlenir. Sentetik ipliklerden oluşan örgü yüzeyler, örmeye işlemi kolaylaştıran yağlar içermektedir. Kirler ve yağlar, yağ çözücü maddeler ile tekstil sanayinde kullanılan özel yıkama makinelerinde yıkanarak giderilir.
- 5- Örgülerin gevşetilmesi: Örmeye işlemi ve ön yıkama, örgü yüzeylerde gerilmeye neden olduğundan bu yüzeyler gevşetilmelidir. Örgü yüzeylerin sıcak su teknesinden geçirilip, gerdirmeksizin buhara tutulmasıyla gerçekleştirilir ve böylece örgüye sabit bir form kazandırılır.⁶⁰

2.2.4.2 Renklendirme

Renk; ışığın çevremizdeki tüm objelerden yansıyarak gözümüze ulaşması sonrasında zihnimizde oluşan bir duyum olarak tanımlanır ve ışık ile birlikte var olur. Işık, renk tayfindaki bütün renkleri bünyesinde toplayan fiziksel bir olgudur. Bütün renkleri bünyesinde topladığı için de aynı zamanda her şeye renk veren unsurdur. Başka bir deyişle bir renk algılandığında gerçekte algılanan şey, ışıktır.⁶¹

1666 yılında Isaac Newton tarafından, camdan prizmayla karanlık bir odada keşfedilen ışığın dalga boylarına bölünerek kırılması, bu konudaki çalışma ve araştırmalara yol göstermiştir.⁶²

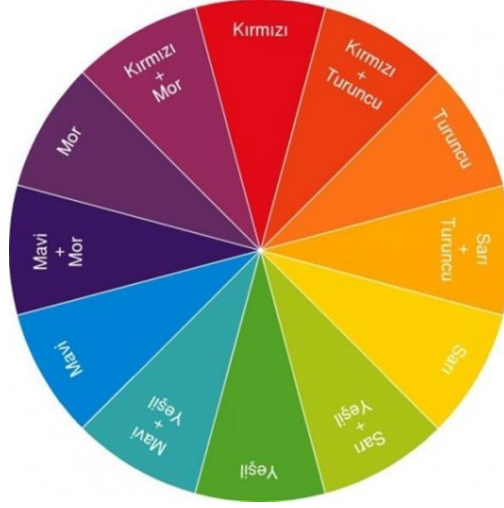
Newton araştırmasında, karanlık bir odaya küçük bir delikten tek bir güneş ışığına eşdeğer ince bir ışık demeti sızmasını sağlamış ve bu ışığı bir üçgen prizmadan geçirerek beyaz ışığı güneş tayfi renklerine ayırmayı başarmıştır. Daha sonrasında tamamlayıcı renkleri ve renk karışımlarını gösteren bir renk çemberi geliştirilmiştir.

---

⁶⁰ T.C. Milli Eğitim Bakanlığı, (1994) Tekstil Teknolojisi 1-2. Birinci basım,(s.281-283) Milli Eğitim Basımevi, İstanbul

⁶¹ Becer, Emre (2008). İletişim ve Grafik Tasarım (6. Baskı). (s.143-151).Ankara: Dost Kitabevi Yayınları

⁶² Finlay V. (2007). Renkler. Ankara: Dost Yayınevi.

Şekil 2.25 Renk Çemberi.⁶³

Tekstilde renklendirme işleminin amacı; tekstil malzemesinin istenilen rengin yeterli haslıkta, düzgün, ekonomik ve ekolojik olarak elde edilmesidir. Renklendirme işlemi baskı ya da boyama olmak üzere iki farklı yöntemle yapılmaktadır.

2.2.4.2.1 Baskı ve Boyama

Boyama tekstil ürününün renklendirilmesi amacı ile ürüne çeşitli teknikler ile boyar maddenin aktarılması ve bağlanması işlemidir. Baskı ise ürüne çeşitli renklerde desenler vermek amacıyla yapılan tekniğe göre yapılan bölgesel boyamalar veya belirli bölgelerde bulunan boyar maddelerin aşındırılması işlemidir.⁶⁴

Tekstilde boyama, tekstil ürünlerini renklendirme, süsleme ve sembolik açıdan anlamlandırmada kullanılmaktadır. Boyama tarihte ilk olarak M.Ö. 3000 yıllarına boyanmış bir pamuk parçasının Hindistan'da yapılan kazılarda ortaya çıkmasıyla görülmüştür. Daha sonra ki çağlar da gelişmiş ve son yüzyıllarda endüstri devrimi ile çeşitli tekniklerde kumaşlar ve diğer ürünler renklendirilmeye başlanmıştır.⁶⁵

Boya endüstrisi gelişmeden önce kumaşlar; mineraller, bitkiler ve bazı deniz kabuklularının doğal boyar pigmentleri ile boyanırken, 1880'lerin sonunda zararlı kimyasal boya grupları üretimden kaldırılmış, daha az enerji ile boyama, daha az su

⁶³ www.dekorasyondergisi.net, Erişim tarihi: 25.11.2018

⁶⁴ Bıyık A.,(2016), İş Sağlığı Ve Güvenliği Uzmanlık Tezi, Tekstil Baskı Prosesinde Karşılaşılan Tehlike Ve Risklerin Belirlenmesi Ve Çözüm Önerileri, Ankara.

⁶⁵ Sunerli E. Çakır Aydın M. ,(2019), Doğal Boyamanın Farklı Tekstil Lifleri İle Oluşturulan Yüzeyle Etkisi, The Journal of International Lingual, Social and Educational Sciences Year: 2019 Volume: 5, Number:1

kullanımı ve daha az atık su çıkışı gibi konular dikkate alınarak ekolojik anlamda tekstil boyama ve baskısına farklı bir bakış açısı gelmiştir.⁶⁶

Renklendirmeye, kalıcı olarak tekstilin rengi değişmektedir. Tekstilin tek bir renge boyanması işlemine 'boyama', üzerinde farklı yerlerde, birden fazla desen oluşturulmuşsa bu işleme 'baskı' denir. Tekstilin renklendirilmesinde kullanılan boyar maddenin, tekstil malzemesinin hammaddesine uygun olarak seçilmesi oldukça önemlidir. Her boyar madde her tekstil ile uyum gösteremediği için dikkat edilmesi gerekir.

Tekstil yüzeyi renklendirilirken tekstil; uygun boyama yöntemine göre ve doğru boyama makinesi ile yapılmalıdır. Boyama yöntemleri üçe ayrılır:

- 1- Kesintili boyama yöntemi: Kumaşa boya birkaç defada emdirilerek yapılır. Boya tüm kumaşa aynı oranda dağılıp sabitleşene kadar tekrar edilir.
- 2- Yarı kesintili boyama yöntemi: Bu yöntemde kumaşlar, boya kesintili olarak lifler üzerinde görünür hale gelip sabitlenene (fiksaj) kadar boya eriğine batırılır.
- 3- Kesintisiz boyama yöntemi: Boya eriği ile doyurulmuş kumaş sıkılır ve fazla boya eriği akıtılır. Boya maddesi, hiç ara vermeden buharla veya sıcak hava ile lif üzerine sabitlenir. Büyük çaplı üretim daha hızlı gerçekleşir.⁶⁷

Tekstil malzemesi üzerine baskı el ve makine aracılığı ile çeşitli teknikler ile yapılmaktadır. Bu teknikler aşağıdaki gibi sıralanır:

- 1- Kabartma Baskı: Kabartma baskı el ile yapılan en eski ve günümüzde genellikle özel üretim kumaşları boyamak için kullanılan tekniktir. Mühür basmış gibi kullanılan ahşap kalıplar ile yapılır.
- 2- Tifdruk (rulo baskı): Baskı, bakır silindirler oyularak ya da yakılarak yapılır. Her renk için bir silindir kullanılır ve bu silindirler boyaya batırılarak, bir bıçak aracılığı ile fazla boyadan sıyrılıp baskı işlemi gerçekleşir. Her kumaş ve her desen için ayrı silindir ve gravür derinliği olmalıdır.

⁶⁶ Akçakoca Kumbasar E. P., www.arşivbelge.com, erişim:22.11.2018, Tekstil Boyacılığında Yeni Trendler: Fotokromik Boyaların Tekstil Malzemelerine Uygulanabilirliği

⁶⁷ <https://tekstilsayfasi.blogspot.com/2013/01/tekstil-yuzeylerinde-terbiye-islemleri.html>, Erişim tarihi:11.12.2018

- 3- Şablon Baskı: El şablon baskı, püskürtme baskı, düz film baskı ve rotasyon film baskı diye çeşitleri vardır. El ve püskürtme baskı sadece özel kumaşlar için yapılan pek kullanılmayan bir yöntemdir. Düz film baskı ise, içinden boyanın geçebileceği ince gaze (ipek) bezi ile yapılır. Gaze bez üzerine ışığa duyarlı bir tabaka sürülüp kurutulduktan sonra basılacak desen foto metodu ile tabakaya geçirilir. Basılacak desen folyo üzerine siyah olarak çizilip şablon çerçevesi üzerine konulup sabitlenir. Sonrasında şablon sıcak suya konulur. Burada ışıklandırılmamış yerler çözünür, ışıklandırılmamış yerler çözünmez. Şablonun açık yerlerinden boyama gerçekleşir.
- 4- Rotasyon film baskı: Düz film baskının geliştirilerek, üretim akışını sürekli hale getirip, daha ekonomik üretime olanak sağlayan baskıdır. Düz olan şablonların gravürlü silindirler haline getirilip kumaşa baskı yapma yöntemidir.
- 5- Püskürtme Baskı: Püskürtme baskıda şablon baskıya benzer fakat şablon kullanılmaz. Yalnızca örgü ve esnek dokumalar üzerine uygulanabilir.
- 6- Transfer (Termo) Baskı: Burada özel boya patı bakır gravürlü silindirik baskı makinesinde tek sefer kullanılabilen bir transfer kağıt bandına basılır. Kağıt bant ve kumaş ısıtılır, bant kumaşa temas edince boya kağıttan kumaşa geçer.
- 7- Flok Baskı: Lif tozları hareketli bir eleğe konup, elektromanyetik bir alandan geçirilir. Lifler desene göre yapıştırıcı sürülmüş kumaşın üzerine düşerler ve kumaşa desen oluştururlar.
- 8- Gofre Baskı: kumaş üzerine kalıcı ve kabarık formlar oluşturmak için sıcak silindir kalıplar kullanılır. Kumaş termoplastik (termoplastikler; ısıtıldıklarında yumuşayan, soğutulduklarında tekrar sertleşen plastik grubunun genel adıdır) yapıda değil ise yapay reçineleme yapılır.
- 9- Yalancı Krep Baskı: Pamuklu dokumalara sürekli buruşuk bir görüntü kazandırmak için kullanılan bir baskı türüdür. Kumaşa şeritler halinde sud kostik (NaOH) sürülüp kumaş büzdürülür, kumaş çekerek buruşuk görüntü elde edilir.⁶⁸

---

⁶⁸ T.C. Milli Eğitim Bakanlığı, (1994) Tekstil Teknolojisi 1-2. Birinci basım,(s.309-316) Milli Eğitim Basımevi, İstanbul

2.2.4.3 Bitim İşlemleri (Apre)

Bitim işlemleri dendiğinde, tekstillere uygulanan çok çeşitli işlemler zinciri akla gelir. Çevremizde gördüğümüz ya da kullandığımız kumaşların çoğu bitim işlemlerinden geçirilerek kullanıcıya ve iç mekanlarımıza girmektedir.

Bitim işlemleri uygulanmamış tekstiller hemen hemen hiç yoktur. Bir kumaşın özelliğini öne çıkarmak genellikle o kumaşı daha kullanılır, şartlara daha uygun hale getirmek için bitim işlemleri uygulanır.

Bitim işlemleri yani apre; tekstil ürününün bazen görüntüsünü, bazen karakterini bazen yüzeyini ve kalitesini arttırmak ve değerini yükseltmek için yapılan mekanik veya kimyasal tüm işlemleri kapsayan işlemlerdir.⁶⁹

Apre işleminin amacı; tekstilin özeliğini kullanılacağı yere göre iyileştirmek. Örneğin su geçirmeyen, kırışmayan ya da dokusu daha yumuşak bir kumaş elde etmek için yapılır.

Mekanik bitim işlemlerine fiziksel bitim işlemi de denmektedir. İstenen özellikler kumaşa mekanik bir işlem sonucunda kazandırılır. Bitim işlemleri; kuru apre ve yaş apre olmak üzere ikiye ayrılır. Mekanik bitim işlemleri kuru apre işlemleri olarak bilinir.⁷⁰ Kuru apre de uygulama kuru halde yapılır. Yaş apre ise genellikle su olmak koşuluyla bir sıvı içerisinde uygulama yapılır.

Kuru Apre İşlemleri aşağıdaki gibi sınıflandırılır:

- 1- Şardonlama: Tekstil ürününün daha yumuşak ve kadifemsi bir yüzey oluşturmak için, kullanıcıya daha konforlu ve sıcak tutan bir görünüm vermek için kumaş yüzeyini tüylendiren mekanik bir işlemdir.⁷¹
- 2- Kalandırlama: Tekstil yüzeyi basınç altındaki iki silindir arasından geçirilerek yüzeyin sıklığı ve parlaklığı artırılır. Tekstilin kırışıklığını

---

⁶⁹ Gürcüm B.H.(2013), Tekstil Malzeme Bilgisi, 1. Basım, (s.399), İstanbul:Kerasus Kitap

⁷⁰ Gürcüm B.H.(2013), Tekstil Malzeme Bilgisi, 1. Basım, (s.431), İstanbul:Kerasus Kitap

⁷¹ T.C. Milli Eğitim Bakanlığı, (2013) Tekstil Teknolojisi, Şardonlama ve Zımparalama,(s.3) Ankara:MEB Yayınları

azaltıp düzgünleştirerek kullanım özelliğini değiştirir. Silindirlerin dönerek sürtünmeye yol açması kumaşın parlaklığını artırır.⁷²

- 3- Çektirme: Üretim sırasında gerilen tekstilin eski haline dönüştürülmesine çektirme denir.⁷³ Kumaşın eninin ve boyunun çekmemesi için yapılan çekmezlik bitim işlemine de sanforizasyon denir.⁷⁴
- 4- Makaslama/Traşlama: Kumaş üzerindeki istenmeyen lif uçlarının belli bir seviyeye kadar yok etmek amacıyla uygulanır.
- 5- Mangılama: Kumaşa dolgunluk ve parlaklık vermek ve yüzeye daha düzgün bir görünüm kazandırmak için eskiden uygulanan, yoğun işçilik ve zaman aldığından artık kalandırma ile aynı etkiler alınan bir yöntemdir.⁷⁵
- 6- Zımparalama: Zımpara işlemi kumaşa yumuşaklık ve süet etkisi veren, şardonlamaya göre ise kumaşı daha az olmak üzere tüylendirme işlemidir.
- 7- Gerdirme: Özellikle örme kumaşlara ıslakken ya da kurudan buharla uygulanarak boyut fiksesi sağlayan apredir.⁷⁶
- 8- Pliseleme: Kumaşın özel cihazlarda katlanması işlemidir. Kumaşı yüksek ısıdaki silindirler veya kalıplar arasından geçirilerek belli bir düzen içinde makine yardımıyla katlayarak desen ve şekil verme, kırma ve katlama işlemidir.⁷⁷

Yaş apre işlemleri aşağıdaki gibi sınıflandırılır:

- 1- Dinkleme: Kumaşın mukavemetini artırmak için sıkılaştırmaya ve görünümü değiştirip keçeleşmiş bir yüzey oluşturulmasına denir.
- 2- Sürtünmeye karşı dayanıklı terbiye: Kumaşın sürtünmeye karşı gösterdiği dayanma gücünü arttırmak için yapılır.
- 3- Antistatik terbiye: Sürtünme nedeniyle oluşan elektrostatik yükü çekmesin diye yapılır.

⁷² T.C. Milli Eğitim Bakanlığı, (1994) Tekstil Teknolojisi 1-2. Birinci basım,(s.319) Milli Eğitim Basımevi, İstanbul

⁷³ T.C. Milli Eğitim Bakanlığı, (1994) Tekstil Teknolojisi 1-2. Birinci basım,(s.321) Milli Eğitim Basımevi, İstanbul

⁷⁴ Gürcüm B.H.(2013), Tekstil Malzeme Bilgisi, 1. Basım, (s.434), İstanbul:Kerasus Kitap

⁷⁵ <http://www.tekstilteknik.com/smfforum/index.php?topic=111.0>, Erişim tarihi:08.12.2019

⁷⁶ <https://tekstilbilgi.net/kuru-apre-islemleri.html>, Erişim tarihi:08.12.2019

⁷⁷ <https://tekstilsayfasi.blogspot.com/2017/11/plise-kumas-nedir.html>,erişim tarihi:11.12.2018

- 4- Bakterilere karşı terbiye: Tekstil üzerindeki terbiye küf ve bakterilerin kumaş üzerinde barınıp beslenmesine engel olur.
- 5- Yanmaya karşı güç tutuşurluk terbiyesi
- 6- Lekelenmeye karşı terbiye: Kumaşın zor lekelenip, kolay temizlenmesini sağlar.
- 7- Keçeleşmezlik terbiyesi; yünlü tekstillerin yıkama esnasında keçeleşmesini önler.
- 8- Tekstil haşerelerine karşı koruma terbiyesi: Keratin lifleriyle beslenen böceklerin özellikle yünlü kumaşlara zarar vermesini engeller.
- 9- Su iticilik terbiyesi: Kumaş yüzeyinin nem çekme özelliği azalır ve kumaş yüzeyinde içine nüfus etmeden akıp gider.⁷⁸

2.2.4.4 Terbiye İşlemlerinin İç Mekandaki Önemi

Her tekstil malzeme doğrudan kullanıma uygun olmadığından tekstil terbiye işlemleri yapılır. Tekstili daha kullanılabilir, daha iyi duruma getirme işlemleridir bunlar. Bazı kumaşlar farklı terbiye işlemleri sayesinde hem döşemelik hem de giysi olarak kullanılabilir hale getirilmektedir. Tekstil ürünlerini yanmaya, lekelenmeye veya sürtünmeye karşı daha dirençli hale getirmek için apre uygulamaları gerçekleştirilir. Kumaşların tutum özellikleri ve kullanım özelliklerinin geliştirilip iyileştirilmesi istenir. Bazen iç mekanlarda perdeliklerde ya da döşemeliklerde kumaşların daha yumuşak veya daha parlak ya da daha mat görünmesi istenebilir. İstenen tüm bu şartlara uygunluk sağlayabilen apreler mevcuttur ve tekstil ile tamamlanan mekan konforunu sağlarlar. Tekstil malzemeyi oluşturan ipliklerin daha kullanışlı ve istenilen özellikte olması için yapılan işlemlerdir ve iç mekanda istenen konfor, hijyen, dayanıklılık ve mekana katması gereken duyguları sağlamak için kumaş oluşturacak ipliklerin terbiye işlemlerinden geçmesi gerekir.

---

⁷⁸ Gürcüm B.H.(2013), Tekstil Malzeme Bilgisi, 1. Basım, (s.440-442), İstanbul: Kerasus Kitap

3. BÖLÜM: İÇ MEKAN TEKSTİLLERİNİN SEÇİMİNDE UYGULANACAK GENEL KRİTERLER

Tasarımcılar, iç mekan tasarımında bir mekanın estetiğini etkileyen çok sayıda bileşen ile ilgili seçimler yapmak zorundadırlar. Kullanılacak tekstil ürünlerinin; mobilyalar, döşemeler ve diğer aksesuarlar, hacmin büyüklüğü ve mekanın çevresiyle uyum içerisinde seçilmesi gerekmektedir.

İç mekan tasarımında tekstil seçimi yapılırken, kullanıcının istek ve davranışları yanında kültürel değerleri ve bulunduğu bölge ve şehir de dikkate alınmalıdır.

Yaşadığımız ya da çalıştığımız mekanların yakın çevre ile etkileşim içinde olduğunu ve buradaki ortamların kullanıcının davranışını, verimliliğini ve durumunu etkilediği bilinmektedir. Kullanıcıların çevreleri değiştiğinde, genellikle bilinçsizce davranışlarının değiştiği gözlemlenir. Tüm bunlardan dolayı, tasarımcı iç mekana tekstil seçerken; o mekanın bileşenleri göz önünde bulundurularak mekanın ihtiyacı olan ile kullanıcıların bilinçdışı ihtiyaçlarını ayırıştırıp seçim sırasında bu etkenler göz önünde bulundurulmalıdır.⁷⁹

İç mekan tasarımında, tekstil malzemelerin seçimi:

- 1- Estetik kriterler
- 2- Performans kriterleri
- 3- Sağlık ve güvenlik kriterleri
- 4- Maliyet kriteri, diye dört ana bölüme ayrılarak, iç mekan tasarımında tekstil seçimleri yapılırken genel kriterler bu bakış açısı ile irdelenerek, iç mekanda kullanılması gereken bitiş tekstil ürünleri belirlenir.

---

⁷⁹Jackman D., Dixon M. Condra J.(2003), The Guide To Textiles For Interiors, 3rd Edition, (s.135), Kanada: Friesens

3.1 TEKSTİL SEÇİMİNDE ESTETİK KRİTERLER

İç mekan tekstilleri genellikle belirli moda trendlerini takip eden renkler ve desenlerden oluşturulur. Fakat tekstil seçimi yaparken bu renk ve desenlerin kullanıcının psikolojik ve fiziksel (fizyolojik) ihtiyaçlarını değiştirdiği göz önünde bulundurulmalıdır.

Tekstil seçimini etkileyen kriterler bir yere kadar bilinçaltıdır. Yani kullanıcının doğduğu günden beri hafızasına kodlanan uyum ve denge algısını kullanır, tasarımcılar ise tasarım unsurlarını ve ilkelerini göz önünde bulundururlar.

Tekstil seçerken tüm bu faktörleri etkileyenin kullanıcı ve onun sosyal çevresi olduğunu dikkate almalıyız. Kullanıcının sosyal çevresi ve bu çevrede yaşayan kullanıcıların kültürel yapıları da dikkate alınarak renk, doku ve desen, biçim anlayışları estetik kriterleri etkiler.⁸⁰

Kullanıcının ihtiyacı mekanı algılamaktır: Gözleri ile görür, elleri ile dokunur, kullanılan renkler ve desenler ile huzur duygusuna ulaşmak istenir. İç mekan tasarımındaki tekstil ürünleri kullanıcının dokunsal ve görsel duyusunu öne çıkarmaktadır.

Estetik; tekstilin görünümü, doku ve deseni, başka bir deyişle kumaşın sahip olduğu görsel özellikleri ve tuşesi, kumaşın bu özellikleri nasıl taşıdığı, kumaşın hammaddesi ve üretim biçimi ile ilgilidir.

Renk, doku, desen, parlaklık gibi faktörler kumaşların estetik özelliklerini etkiler. Seçilen kumaşın hammaddesi, ipliği ve ipliği eğirme yöntemi, üretim biçimi ve tüm bunlar kumaşın estetik özelliklerin dayanıklılığının belirlenmesine yardımcı olur.⁸¹

3.1.1 Renk

Cisimler, üzerlerine düşen ışığın bir kısmını emer, bir kısmını da kırar ve yansıtırlar. Bu sırada cismin üzerindeki elektronlar gelen bu ışık ile etkileşip gelen ışınlarını

⁸⁰ Ş.Sezgin, N.Önlü, (1992) Tekstilde Tasarım olgusu (s.85)Tekstil ve Mühendis, Yıl:6 Nisan

⁸¹ Jackman D., Dixon M. Condra J.(2003), The Guide To Textiles For Interiors, 3rd Edition, (s.136), Kanada: Friesens

diğer ışınımlardan ayırıp yansıtırlar. Bu olay ile ortaya çıkan ışık demeti, ışığın dalga boyuna göre her biri bir renk olarak algılanır.⁸²

Renklerin algılanması; ışığa ve diğer tonların iç mekanda yan yana gelmesine yani dizilme durumuna bağlı değişken bir durumdur. Renkli bir tekstilin yerleştirildiği yer ile bir bireyin renge baktığı yön değiştiğinde, düşen ışık ve yoğunluğu gölgenin algılanmasını değiştirebilir. İç mekanda renkler psikolojik ya da duygusal tepkilere yol açabilir. Bazı tepkiler evrenseldir ve bilinçsizce yapılır. Örneğin; kullandığımız renk güneşin tonlarını anımsatıyorsa; sıcaklık hissi, suyu anımsatıyorsa serinlik hissini uyandırıyor. Renk aynı zamanda kültürel bir yapıdır ve anlam ve renk algıları kültürden kültüre değişmektedir.

İç mekanda renk kullanımım bize büyük bir tasarım potansiyeli sunarken, tekstiller de iç mekanda renk kullanabilmenin ana araçlarından biridir. Bazı tekstilleri renklendirmek boyalarla aylarca sürebilen zor ve teknik olarak karmaşık bir işlemdir.

Renk, ışık kaynaklarının yoğunluklarından etkilenmemeli ya da korunmalıdır. Tekstil malzemenin renklerinin hangi sebepten bozulduğunu bilirsek kumaş seçerken bu bilgiler doğrultusunda seçimler yapabiliriz. Renk solması, sürtünme ve renk kaybı tekstillerin renginin değişmesine sebep olur. Tekstilde solma; kumaş liflerinin gün ışığından ya da çeşitli atmosferik durumlardan etkilenmesiyle oluşur. Tekstil boyaları güneş ışığına, güçlü ışık kaynaklarına, hava kirliliğine veya önerilen temizleyicilere karşı dayanıklı olmalıdır. Örneğin; dispers boyalarla (dispers: polyester ve asetat elyaflarını boyayan boyar madde) boyanan asetatlar, gaz-duman solması için bir işleme tabi tutulmadıkça bu tür solmalara maruz kalabilirler.⁸³

Sürtünme ile renk verme (crocking); fazla boyarmaddenin bir kumaş yüzeyinden sürtünmesi, çok fazla boya kullanılmasından kaynaklanmaktadır. Yan yana bulunan iki tekstilin boyalarının sürtünme ile birbirine geçmesi her iki malzemeyi de bozar ve farklı gölgelenmeye yol açar.

Renk kaybı; üretici firma kumaşı uygunsuz bir boya veya boyama yöntemi ile işleminden geçirmiş ise, kumaşın yıkama ya da kuru temizleme işlemi sırasında

---

⁸² Güngör İ.H. (2005), Temel Tasar,(s.75) 3. Baskı, İstanbul:Esen Ofset

⁸³ Jackman D., Dixon M. Condra J.(2003), The Guide To Textiles For Interiors, 3rd Edition, (s.137), Kanada: Friesens

meydana gelebilir. Tekstilin temizliği, üretici firma tarafından verilen temizleme talimatları doğrultusunda yapılmalıdır.

3.1.2 Doku

Elimizle dokunduğumuz her maddede bir pürüzlülük duygusu hissedilir ve hissedilen bu duyguya doku denir.⁸⁴

Dokular iç mekanların karakterlerini belirlerler. Tüm malzemelerde olduğu gibi tekstil malzemesinde de doku, görme ve dokunma duyularını etkiler.

Malzemelere elimiz ile dokunduğumuzda, yumuşak dokular genelde rahatlık ve huzur verici sert dokular ise canlılık, endişe ve heyecan verici, dinamik duygular uyandırır. Yani oturma, dinlenme, uyuma gibi eylemlerin yapıldığı otel odalarında tekstil seçerken, daha yumuşak dokulu tekstillerin yoğunlukta kullanılması gerekir.⁸⁵

Tekstil malzeme iç mekanda sahip olduğu dokusu ile var olur ve dokusu sayesinde fiziksel özelliklerini mekana yansıtır.⁸⁶

Tüm malzemelerin dokusu vardır. Tekstil malzemedeki doku; kumaşın çeşitli kalınlıkta ki ve hareketli kıvrımlarına düşen ışık ve gölgenin desenidir. Tekstil de doku; pürüzsüz veya pürüzlü, yumuşak veya sert, düz veya düzensiz, parlak veya mat olarak tanımlanır. Tüm bunların hepsini lifin içeriği ve tekstilin üretim biçimi belirler. Doku, bir etki yaratmak için doğrudan dokunsal bir bağlantıya ihtiyaç duymaz, görsel olarak da kullanıcıya güzel görünüm ve dokunma hissi uyandırabilir.⁸⁷

3.1.3 Desen

TDK(Türk Dil Kurumu)'ya göre; görsel bir etki yaratmak amacıyla yapılmış çizgi resimlerin hepsi olarak tanımlanır. Özel şekillerin ve renklerin düzenlemeleri olarak da tanımlanabilir. Oluşturulan desenlerin sürekli tekrar eden bir birimine 'motif' adı verilir. Motifler tekstil malzeme yüzeylerinde desen tekrarlarını oluştururlar. Desenler, renkler gibi, iç mekanın ruhunu önemli ölçüde etkilerler. Desen; üretim

⁸⁴ Güngör İ.H. (2005), Temel Tasar,(s.62) 3. Baskı, İstanbul:Esen Ofset

⁸⁵ Güngör İ.H. (2005), Temel Tasar, 3. Baskı, (s.74), İstanbul, Esen Ofset

⁸⁶Porter (1979), 6. Uluslararası iç mimarlık sempozyumu (s.103)

⁸⁷Jackman D., Dixon M. Condra J.(2003), The Guide To Textiles For Interiors, 3rd Edition, (s.138), Kanada: Friesens

sırasında kumaşının ayrılmaz bir parçası ya da bitmiş bir yüzeye baskı olarak uygulanabilir.

Geçmişte kullanılan desenler kimi zaman eski etkilerini yitirirler kim zaman tekrar etkili ve popülerdirler. Desenlerin büyüklüğü ve yoğunluğu bize o iç mekandaki ölçüğü verir ve mekanın psikolojik etkisini değiştirebilir.

Geometrik desenler, çiçek desenleri, çizgili, noktalı, yazılı gibi desenler oluşturulabilir ve bu desen aralığı sonsuzdur. Bunların her biri tekstilde kullanılabilir desenlerdir.

3.1.4 Parlaklık

Parlaklık parıltıyı ifade eder ve kumaş yüzeyine gelen ve kırılan ya da yansıtan ışık ışınlarından kaynaklanır. Örneğin ipek lifleri çok parlaktır; pamuk, keten ve yün liflerinin parlaklığı azdır. Üretilen liflerin, lifin nasıl büküldüğüne ve hangi bitim işlemlerinin uygulandığına bağlı olarak parlaklık dereceleri de değişir. Kumaşın yapısı ve bitimler kumaşın parlaklığını etkiler, örneğin istenirse ipek kumaş, örgüsü sayesinde mat görünebilir. Tersine yün; sıkıca bükülmüş ve daha yüksek parlaklık yaratmak için sıkı bir yapıda dokunmuş olabilir.⁸⁸

3.1.5 Tuş

Tuş kelimesi anlam olarak dokunuş, dokunma işi veya biçimi ve temas anlamlarına gelmektedir. Tekstilde tuş ise, kumaşlara dokunduğumuzda bize verdiği hissi anlatmak için kullanılır. Bir tekstil malzemesi; kaygan tuşeli ya da sert tuşeli gibi farklı ifadeler ile anlatılabilir. Tekstil de tuş ifadesi genelde yapay elyaflar için kullanılır. Çünkü her yapay lif doğal liflerin alternatifi olarak üretilir ve doğal olana benzetilmeye çalışılır. Yapay lifler doğal olanın maliyetini düşürmek ve doğalın yetmediği yerde, doğal lifleri yapay yollardan elde etmek için üretilir. Kumaşın daha yumuşak olmasını sağlamak için ise yumuşaklık apresi uygulanabilir.⁸⁹

---

⁸⁸ Jackman D., Dixon M. Condra J.(2003), The Guide To Textiles For Interiors, 3rd Edition, (s.138), Kanada: Friesens

⁸⁹ tekstilsayfasi.blogspot.com, erişimtarihi:17.03.2019

<http://www.tekstildershanesi.com.tr/makaleler/tuse-nedir.html>

3.2 TEKSTİL SEÇİMİNDE PERFORMANS KRİTERLERİ

Tekstilde performans önceden planlanmış bir şekilde davranmaktır. Kumaşın genel performansını; elyaf seçimi, iplik, kumaş yapıları ve bitimler belirler ve etkiler.

Seçilen tekstil ürünü bakım için uygun ve makul bir sürede temizlenebilir olmalıdır ve iç mekanın genel ihtiyaçları dikkate alınmalıdır. Örneğin mekanda ses yalıtımı, ısı yalıtımı, yanmazlık, aşınmazlık gerekip gerekmediği, düşük maliyet, bakteri kontrolü, veya minimum bakım gibi arttırabileceğimiz özel ihtiyaçlar belirlenip seçimler buna göre yapılmalıdır ki, seçilen tekstilin performansı artsın.⁹⁰

Kullanılacak tekstillerden beklenen talepler, önceden belirlenip seçimler yapılırsa, kullanım sırasında ürünün sorunsuz davranış ve performansı artar, ömrü uzar.

3.2.1 Mukavemet

İç mekana uygulanacak tekstillerin mukavemetleri, yani kullanım sırasında maruz kalacağı yükler ve kuvvetlere karşı güçlü olması gerekir. Zaten kullanım sırasında çeşitli temizleme işlemleri, ışık ve sürtünme gibi bir sürü etkene maruz kalacağı için bu tekstillerin performansları düşecektir. Bu yüzden seçim sırasında kopma, yırtılma ve patlama mukavemetlerinin belli bir ölçüde hedeflenmesi ve buna göre tekstilin seçilmesi uygun olur. Bir kumaşın kopma mukavemeti tek tek ipliklerin mukavemeti ve o kumaşın dokumasıyla bağlantılı olarak etkilenir.⁹¹

---

⁹⁰ Jackman D., Dixon M. Condra J.(2003), The Guide To Textiles For Interiors, 3rd Edition, (s.139), Kanada: Friesens

⁹¹ Taylor M.A. (1999), Tekstil Teknolojisi, 4. Baskı, Çev: Demir A., Günay M.,(s.174) İstanbul Şan Ofset

Şekil 3.1 Kumaşta yırtılma Mukavemeti Testi.⁹²

Yırtılma mukavemeti, kopma mukavemetine göre daha azdır kumaşlarda. Yırtılma sırasında iplikler yani atkı ve çözgü telleri kayarsa yırtılma meydana gelir.

Çok Sıkı dokunmuş kumaşlar iplik kaymasını engellediği için kullanıcı sayısının çok olduğu döşemeliklerde tercih edilir. Kumaşa sentetik bir reçine ya da gibi bir terbiye uygulanırsa tellerin sürtünmesini artırarak yırtılma riskini azaltır. Örneğin yün ve naylon gibi kolay uzayan liflerden üretilmiş iplikler ve bunlardan yapılan kumaşlar, uygulanan yükü komşu ipliklere paylaşarak eğilip bükülüp yırtılmayacaklardır. Birde örgü kumaşların yırtılması zor olduğundan döşemeliklerde tercih sebebi olabilir.⁹³

Patlama mukavemetini ise yalnızca ipliklerin mukavemetine değil, iplik esnekliği ve kumaşın yapısına (konstrüksiyonuna) da bağlıdır. Yine reçine terbiyeli kumaşlar ve fırçalanmış örgü kumaşlar patlama mukavemetine dayanıklıdır.

3.2.2 Aşınma

Aşınma tekstilin yüzeyinde veya kenarlarında katlanma varsa dikiş yerlerinde meydana gelebilir ve tekstil aynı bölge üzerinde esnemeye maruz kalırsa çatlamlar

⁹² [https:// tekstilmuhendisi.wordpress.com/tag/yirtılma-mukavemeti/](https://tekstilmuhendisi.wordpress.com/tag/yirtılma-mukavemeti/) Erişim Tarihi:05.12.2019

⁹³ Taylor M.A. (1999), Tekstil Teknolojisi, 4. Baskı, Çev: Demir A., Günay M., (s.176) İstanbul Şan Ofset

görülebilmektedir. Kumaş üzerinde boncuklaşma oluşarak aşınır ve istenmeyen bir görünüm alır. Tekstilin hangi elyaftan üretildiği burada önem kazanır. Bazı kumaşlar yıkama sırasında ıslakken bazıları ise ısı ile, ütü ya da aşırı ışığa maruz kalarak aşınma meydana gelebilir. Reçinelenmiş kumaşların aşınma dayanımı azalır.

Şekil 3.2 Kumaşta boncuklaşma.⁹⁴

Kumaş, dayanımlarının daha yüksek, aşınmanın daha az oluşmasını için lifin inceliği, iplikler ve sıklıkları, dokuma deseni ve tekstilin kalınlığı önemlidir.

Lif inceliği: Özdeş iki tekstil malzeme karşılaştırıldığında lif türleri aynı sadece lif kalınlığı farklı olsa, kalın lif ile yapılmış malzeme daha uzun ömürlü ve dayanımı yüksektir.

Katlı iplikler: Özdeş iki tekstil malzeme karşılaştırıldığında, aynı numara fakat biri tek kat iplik, diğeri katlı ipliklerden yapılmışsa, katlı olan iplikten üretilmiş kumaşın dayanımı daha yüksektir.

İplik sıklığı: Seçilen kumaş sıkı dokunmuşsa eğer aşınma dayanımı yüksek olur ve kumaş geç yıpranır.

Dokuma Deseni: Bezayağı dokumada konstrüksiyonda eşit sayıda atkı ve çözgü bulunur. Bunların sayılarının eşit olması aşınma etkisini eşit olarak paylaşacaktır. Diğeryandan dimi, saten ya da saten benzeri dokuma desenleri kumaş yüzeyinde atkı ya da çözgü ipliği hakimiyetine sahiptirler. Bu kumaşlarda lif yoğunluğu olan yüzeylerde sürtünmenin etkisiyle aşınma meydana gelir.

⁹⁴ <https://www.kipeo.com.tr/bilgi/yikama-ve-bakim-talimatları>, Erişim Tarihi: 08.12.2019

Tekstilin kalınlığı: Tekstilin kalınlığı artıkça ömrü daha uzun ve dayanımı yüksek olur. İç mekanlarda genellikle bu tekstiller yalıtım-izolasyon amaçlı; duvar, tavan ya da zemin kaplaması olarak tercih edilirler.⁹⁵

3.2.3 Boncuklaşma ve Tüylene

Tüylene, liflerin kırılıp, kumaştan çıkmasıdır. Genellikle sürtünme sonucu ortaya çıkar ve kumaş lifleri yüzeyden dışarı çıkar.

Boncuklaşma kumaş yüzeyindeki liflerin küçük toplar halinde yuvarlanıp kumaş yüzeyinde çirkin görüntü oluşturmasıdır.⁹⁶ (Şekil 3.2)

Yün gibi emici lifler tüylenip boncuklaştığında, genellikle geçicidir ve kolay ortadan kaldırılır. Fakat polyester gibi emici olmayan liflerde boncuklaşma meydana geldiğinde, ortadan kaldırma zorlaşır ve kalıcı olur.⁹⁷

Kullanıcı sayısının çok olduğu iç mekanlarda; örneğin otel odalarında, tekstilin çok kullanımdan ve sürtünmeden zarar görmemesi için sürtünmeye karşı dayanıklılık apresi uygulanabilir.

Dayanıklılık apresi, tekstil yüzeyinin sürtünmeye karşı dayanımını arttırmak için tekstil yüzeylerine uygulanır. Tekstile kolay bakım özelliği kazandırılır. Yüzeyler silisli asite batırılarak yumuşamış lifin içinde birikmesi sağlanarak sürtünmeden zarar görmesi engellenir.⁹⁸

3.2.4 Leke İticilik

Tekstilde lekelenme, kir ya da yağlardan meydana gelen kirlenmeyi ifade eder. Leke iticilik denilince, seçilen tekstil suyu ya da yağlı sıvıları kolaylıkla emmemelidir. Bunu başarmak için kumaşların yüzeyine silikon apre uygulaması yapılır. Böylece

---

⁹⁵ Taylor M.A. (1999), Tekstil Teknolojisi, 4. Baskı, Çev: Demir A., Günay M., (s.191-192) İstanbul Şan Ofset

⁹⁶ Taylor M.A. (1999), Tekstil Teknolojisi, 4. Baskı, Çev: Demir A., Günay M., (s.193) İstanbul Şan Ofset

⁹⁷ Jackman D., Dixon M. Condra J.(2003), The Guide To Textiles For Interiors, 3rd Edition, (s.138), Kanada: Friesens

⁹⁸ Gürcüm B.H.(2013), Tekstil Malzeme Bilgisi, 1. Basım, (s.440), İstanbul:Kerasus Kitap

kahve, çay, mürekkep gibi zor temizlenen lekelerin kumaş yüzeyini ıslatmadan akıp gitmesi sağlanmış olur.⁹⁹

şekil 3.3 Leke iticilik apresi uygulanmış kumař¹⁰⁰

3.2.5 Su İticilik

Tekstil malzemelerinin kullanım yerlerine göre farklı özelliklere sahip olması istenir. Mekanda su ve diğer sıvılarla temas etmesi durumunda hidrofob (su itici) olması istenen tekstillere su itici özellik verilir. Bu kumaşlar ev tekstili, döşemelik kaplamalar ve duvar kaplamaları olarak seçilir. Kumaş yüzeyine temas eden sıvılar emilerek kumaşın kirlenmesine de sebep olurlar. Bunu engellemek için su iticilik apresi uygulanır. Sıvının nüfus etmesi engellenerek kirlenmesi de nlenmiş olur. Su iticilik apresinde kumaş yüzeyinde değil de, kumaşı oluşturan lif ve ipliklerin yüzeyinde film oluşturulur. Böylece, gözenekler kapanmayacağı için kumaş havayı geçirir, örneğin döşemeliklerde kullanıldığında terletmez, konforumuzu bozmaz. Su itici apre tüm elyaf türlerine uygulanabilir. Genellikle pamuk, polyester-pamuk, polyester- viskon ve bazen yn kumaşlara uygulama yapılır.¹⁰¹

⁹⁹ Taylor M.A. (1999), Tekstil Teknolojisi, 4. Baskı, ev: Demir A., Günay M., (s.223-224) İstanbul şan Ofset

¹⁰⁰ <http://vanelli.com.tr/contact-business/yag-amp-leke-itici-urun> Erişim Tarihi 06.12.2019

¹⁰¹ T.C. Milli Eğitim Bakanlığı, (2014) Tekstil teknolojisi Yapay Lifler,(s.3-5) Ankara: MEB Yayınları

Şekil 3.4 Su iticilik uygulanmış kumaş¹⁰²

3.2.6 Alev Almazlık

Tekstillere kazandırılan yanmazlık özelliğine alev almazlık denir. Kumaşlara üretim sonrası uygulanan apre yöntemi ile ya da iplik üretimi sırasında ipliğe kazandırılan alev almazlık özelliği ile sağlanmaktadır. Alev almazlık apresi uygulamalarının yıkanma ile etkisi azalmaktadır. İpliği yanmaz olan ürünler kullanım süresince alev almaz özelliğindedir ve daha kalıcı olan bu şekil yanmazlık, apreli yanmazlık yöntemine göre daha maliyetlidir.¹⁰³

3.2.7 Statik Elektriklenme

Statik elektriklenme, kumaş yüzeyine yapışan toz, iplik, saç, kürk ve tüy gibi malzemeleri çekme eğilimidir. Bu gibi dış etkilerin çoğunlukta olduğu yerlerde statik eğilimli kumaşlar kullanıldığında, kumaşın korunması daha zordur. Toz, iplik, saç tüy gibi dış etkiler kumaşa sınıksız yapışır ve onu temizlemek çok zor olur. İç mekanlarda istenen fiziksel konfor, statik elektriklenmeden etkilenir ve istenmeyen durumlar oluşur. Döşeme olarak kullanılan statik eğilimli bir kumaş, kullanıcının giysisinin mobilya yüzeyine yapışmasına neden olur; kullanıcı koltuğu terk ettiğinde, özellikle de hidrofobik (suyu sevmeyen) malzemelerden yapılmışsa, giysiler

¹⁰² <https://triplefatgoose.com/blogs/down-time/waterproof-vs-water-repellent-vs-water-resistant>, erişim tarihi:19.03.2019

¹⁰³ <http://www.zigzag.com.tr/contents/faydalibilgiler/30>, erişim tarihi:19.03.2019

elektriklenecek veya diğerk giysi katmanlarına yapışacaktır. Bu gibi durumlar, iç mekan da fiziksel konforunu bozar.¹⁰⁴

Statik elektriklenme kumaş veya ipliklerin tozları çekmesine, dolayısıyla çabuk kirlenmesine neden olur. Bunu önlemek için tekstil liflerine anti statik apre yapılıır. İplik üretimi sırasında anti statik apre yapılmamış lifler kullanılırsa, lif kümesinin silindirlere sarılması, istem dışı şekiller alması nedeniyle düzgün iplik üretmek mümkün olmaz. Bu nedenle sentetik liflerde iplik üretimine geçmeden önce anti statik apre yapmak gereklidir. Anti statik apre kumaş formunda ki tekstil malzemeleri üzerine de ki uygulaması yaygın değıldir.¹⁰⁵

3.3 TEKSTİL SEÇİMİNDE SAĞLIK VE GÜVENLİK KRİTERLERİ

Tekstil malzemenin sağlık ve güvenlik ile ilgili özellikleri, seçim kriterlerinde büyük önem taşımaktadır.

3.3.1 Yangına Dayanıklılık

Tekstil ürünleri içinde giysilik kumaşlardan sonra en çabuk tutuşan ve yanan malzemeler sırasıyla; mobilya dolgu ve yatak malzemeleri, döşemelik kumaşlar, tül ve perdeler en son halılar gelmektedir.¹⁰⁶

Yangına dayanıklılık, elyaf içeriğine ve kumaş yapısına bağlıdır. Elyaf içeriğine bağlı olarak gevşek bir kumaş yapısı, sıkı bir kumaş yapısından daha kolay ve hızlı bir şekilde yanar. Sıkı kumaş yapısında, oksijen miktarı azalır, böylece alev hızlı bir şekilde yayılmaz. Yangına dayanıklı tekstil kaplamaları genellikle iç mekânlarda döşemelik ve perdelerde tercih edilir.¹⁰⁷

Döşemelik kumaşların üretiminde, yandığı zaman zehirli gaz çıkarmayan ve tutuşma sıcaklığı yüksek olan lifler tercih edilmektedir. Mobilyalarda yay yerine

---

¹⁰⁴ Jackman D., Dixon M. Condra J.(2003), The Guide To Textiles For Interiors, 3rd Edition, (s.139), Kanada: Friesens

¹⁰⁵ T.C. Milli Eğitim Bakanlığı, (2013) Antistatik Apre,(s.3) Ankara:MEB Yayınları

¹⁰⁶ Özcan G,(2002), Ev tekstil ürünlerinde güç tutuşmanın önemi, İTÜ, Ev Tekstili Dergisi, Kasım 2002

¹⁰⁷ Jackman D., Dixon M. Condra J.(2003), The Guide To Textiles For Interiors, 3rd Edition, (s.144), Kanada: Friesens

esnekleştirilmiş dar dokuma bantların ve toksin gazlar çıkaran tehlikeli köpüklerin yerine, güç tutuşur, dolgu ve astar kumaşlar tercih edilmektedir.¹⁰⁸

Güç tutuşurluk yanmayı önlemek olsa da, ürünün konforlu, insan hareketini kısıtlamayacak toksin özelliğinin olmaması, kompakt ve hafif, ürün üzerinde kalıcılık süresinin uzun; yıkamaya, kurutma ve kuru temizlemeye karşı dayanıklı, aynı zamanda çevre dostu olması gerekir.¹⁰⁹

3.3.2 Antibakteriyel Özellik

Bazı elyaflar küf, mantar ve bakterilere karşı doğal olarak dirençliken bazıları da ortamdaki nem ve sıcaklığın etkisiyle bu tür saldırılara karşı daha savunmasızdırlar. Tekstiller üzerinde Mikroorganizmaların oluşması ve bakterilerin üremesi, hastalıkların yayılmasını hızlandıracağı için, tüm iç mekanlarımızda tekstil seçimi özellikle sağlığımız için önemlidir.

Güveler ve halı böcekleri için selülozik ve protein lifleri doğal besin kaynaklarıdır ve bu liflerle yapılan kumaşları korumak için uygulanan dirençli bir yüzeye oluşturulmalıdır. Bu yüzeyleri oluşturmak için ise anti-bakteriyel bitim işlemleri uygulanır. Tekstillere antibakteriyel özellik kazandırılmasının amacı hem tekstil ürünlerini hem de bu ürünlerin kullanıcılarını oluşabilecek zararlı bakterilerden korumaktır. Tekstil malzemelerine antibakteriyel özellik kazandırılması üç şekilde mümkündür.

- 1) Tekstil malzemelerinin üretiminde yapısında antibakteriyel özelliğe sahip liflerin kullanılması,
- 2) Tekstil malzemelerinin üretiminde kullanılan liflere, lif çekimi sırasında antibakteriyellik özelliği kazandırılması,
- 3) Tekstil malzemelerine antibakteriyel bitim işlemleri uygulanması.¹¹⁰

¹⁰⁸ Mecit D., Ilgaz S., Duran D., Başal G., Gülümser T., Tarakçıoğlu I. (2007). Teknik Tekstiller ve Kullanım Alanları (Bölüm 2),(s. 154-161) Tekstil ve Konfeksiyon, 17(3).

¹⁰⁹ <http://dergipark.gov.tr/download/article-file/202655>, erişim tarihi:19.03.2019

¹¹⁰ <http://www.tekstilteknik.com.tr/tekstil-mamullerine-antimikrobiyal-ozellik-kazandirilmesi/>, erişim tarihi:19.03.2019

Kumaşın yapısına kazandırılan aktif gümüş iyonları sayesinde anti-bakteriyel özellik kazanan kumaşların kullanımı ile hastanelerde ve yoğun trafiğe sahip mekanlarda mikrobun yayılması önlenir. Otel odalarında halılarda, döşemeliklerde ve perdelerde yoğun kullanımları görülür.¹¹¹

3.3.3 Çevresel Etkenler

Son yılların popüler kavramı çevresel sürdürülebilirlik, tekstil malzemelerde de aranan bir kavram olmuştur. Çevresel açıdan sürdürülebilir tekstiller, örneğin, böcek ilacı veya bitki öldürücü olmadan yetiştirilen tüm doğal elyaflar, ya da bu tekstiller, üretimi sırasında enerji veya su tüketimini azaltmak için üretim sürecinin değiştirildiği liflerden üretilirler.

Üretilen tekstillerde, elyaflar geri dönüştürülebilir veya geri dönüştürülmüş elyaflardan üretilmiş olabilirler. Seçilen tekstillerin mekan içerisindeki hava kalitesinin etkilemesi, tekstil seçiminde önemli bir kriterdir. Daha az toksin yapıştırıcı veya daha az kimyasal katkılı kumaş kullanılması çevre açısından sürdürülebilir sayılabilir. İç mekanlarda kullanılacak diğer malzeme veya tekstiller için, bu ürünleri seçecek olan tasarımcıların seçime ilişkin olarak iyi bilgilendirilmeleri ve eğitilmeleri gerekir. Birde bu malzemelerin özel performans kriterlerinin analiz edildiği bağımsız laboratuvarlar ve tekstil test tesislerinin sonuçları kontrol edilebilir.¹¹²

3.4 TEKSTİL SEÇİMİNDE MALİYET KRİTERİ

Tekstil seçiminde maliyet çok önemlidir çünkü, malzeme seçerken yatırım/ kullanım süresi oranı değerlendirilip, maliyetin kendisini ne kadar sürede telafi edeceği hesaplanır. Tekstil kaplamalar, diğer iç kaplamalarla fiyat açısından rekabet eder fakat bu rekabet diğer malzemelerden daha ekonomik ya da daha maliyetli olduğu anlamına gelmez.

¹¹¹ <http://www.zigzag.com.tr/contents/faydalibilgiler/30>, erişim tarihi: 19.03.2019

¹¹² Jackman D., Dixon M. Condra J.(2003), The Guide To Textiles For Interiors, 3rd Edition, (s.144), Kanada: Friesens

Çok çeşitli uygulamalarda artan talepleri karşılamak için doğru tekstil seçildiğinde tekstil, doku, renk, desen, performans, güvenlik, dayanıklılık, konfor ve bakım kolaylığı sağlayabilir.

Tekstili bütçeyle eşleştirmek çok zor olabilir; metrekare ya da hacim başına düşen bir maliyet hesabı, maliyeti tahmin ederken göz önünde bulundurulacak tek faktör değildir.

Bu hesaplar yapılırken metrekare ya da hacim hesabının yanında birde özel tasarım (maliyeti yükselten özel tasarım bir kumaş, el yapımı ya da ithal kumaşlar) yardımcı malzemeler, kullanım ömrü ve bakım maliyeti dikkate alınmalıdır.

Tekstilin maliyeti her zaman kaliteye göre belirlenmez. Yüksek maliyet de her zaman yüksek kalite anlamına gelmez. Üretilen kumaşların maliyeti elyaf içeriği, ipliğin inceliği, dokumanın cinsi, renk haslığı ve desen ile belirlenir.

Doğru maliyet hesabı için büyük desen tekrarları olan kumaşların dikkatli bir şekilde maliyetlendirilmesi gerekir. Dengeli bir görünüm elde etmek için desenlerin dikişlerle eşleştirilmesi gerekir. Desen eşleşmesi bazen kumaş uzunluğunda yüzde 25 artış gerekir. Birde üretim ve montaj maliyetleri vardır. Bunlar, duvar kaplamalarının, perde malzemelerinin, döşemeli mobilyaların veya halıların monte edilmesinin maliyetlerini kapsar. Özel işlerin olduğu yerlerde, maliyetler genellikle keskin bir şekilde artar.¹¹³

Maliyeti arttıran yardımcı malzemeler de vardır. Bunlar, raylar, astarlar, mekanizmalar, paletler ve diğer montaj mekanizmaları gibi parçaları içerir. Temizlenmesi zor veya temizlenmek için yerinden sökülüp başka yerde temizlenmeye gitmesi gereken tekstillerin bakım maliyetleri de yüksek olur.

Unutulmaması gereken ve maliyeti belirleyen birde tekstilin dayanıklılığı ve hesaplanması gereken bir kullanım ömrü vardır.

Maliyet hesaplanırken, malzemelerin veya tekstillerin hizmet ömrü, öngörülen kurulum masraflarını, işçilik malzemelerini, yardımcı malzemeleri ve bakım masraflarını (ürünün ömrü boyunca düzenli koruyucu bakım ve düzeltici bakımlar)

---

¹¹³ Jackman D., Dixon M. Condra J.(2003), The Guide To Textiles For Interiors, 3rd Edition, (s.145), Kanada: Friesens

değerlendirir ve bu miktarlar ürünlerin gerçek maliyetine eklenir. Bu toplam, beklenen kullanım ömrü üzerindeki tahmini maliyettir. Bu toplamı, ürünün üreticisi tarafından tahmin edilen hizmet ömrüne bölerek yıllık bir maliyet elde edilir.

Hizmet ömrü, bir ürünün etkin ömrünü açıklar. Bazen üreticiden alınan test sonuçlarına ve genellikle uzun süreli kullanımla ilgili gerçek tecrübelerle dayanmaktadır. Burada maliyeti, servis ömrü ile ilgili güvenilir bilgilere bağlıdır ve kullanım ömrünün yazılı garantileri ve ayrıntılı bakım talimatları üreticiden alınmalıdır. Bakım maliyetlerinin doğru bir şekilde tahmin edilmesi zordur ve maliyet tahmininde enflasyon için bir yüzde eklemek gerekir.

Son olarak çevrenin insan performansını nasıl etkilediğine bakmak gerekir. Örneğin çok fazla kişinin kullandığı otel odalarında seçilen döşemelik malzemenin, halı ve perdelerin seçiminde kullanıcı sayısının önemli ve etkili olduğu bilinmelidir.

3.5 BÖLÜM DEĞERLENDİRMESİ

İç mekanda tekstil seçerken kullanılacak tüm kriterler çizelge 3.1' de görüldüğü üzeredir. Tekstilin, diğer malzemeler ile uyumu, tekstile uygun olan tasarım ve kumaşın özellikleri, kullanılacak alanın özellikleri en uygun şekilde bir araya getirildiğinde seçim kriterleri uygulanmış olacaktır.

Çizelge 3.1 İç Mekan Tasarımında Tekstil Seçiminde Genel Kriterler

İÇ MEKAN TASARIMI TEKSTİL SEÇİMİNDE GENEL KRİTERLER			
ESTETİK	<ul style="list-style-type: none"> • RENK • DOKU • DESEN • PARLAKLIK • TUŞE • DENGİ • UYUM • ÖLÇEK 	PERFORMANS	<ul style="list-style-type: none"> • MUKAVEMET • AŞINMA • BONCUKLANMA & TÜYLENME • LEKE İTİCİLİK • SU İTİCİLİK • ALEV ALMAZLIK • STATİK ELEKTRİKLENME
		SAĞLIK & GÜVENLİK	<ul style="list-style-type: none"> • YANGINA DAYANIM • ANTI BAKTERİYEL • ÇEVRESEL ETKENLER
		MALİYET	<ul style="list-style-type: none"> • YATIRIM MALİYETİ • İŞÇİLİK • HİZMET ÖMRÜ • YARDIMCI ELEMANLAR • BAKIM & ONARIM

4. BÖLÜM: OTEL ODALARINDA İÇ MEKAN TEKSTİLLERİ VE SEÇİMİNE İLİŞKİN KRİTERLER

Tekstil malzeme seçim kriterlerini tüm iç mekanlar için genel inceledikten sonra bu bölümde, tekstilin otel odalarında seçim kriterleri incelenip saptanacaktır.

4.1 Otel Odalarında İç Mekan Tekstillerinin Önemi

Bir iç mekanda seçilen tekstilin amacı kullanıcıyı istekleri doğrultusunda tatmin ve mutlu etmek olmalıdır. Seçilen tekstiller insanların gereksinim ve isteklerini psikolojik ve fizyolojik olarak doyurabilmelidir.

Önceki dönemlerde yapılar benzersiz tasarlanıp, çoğu mekana özel malzemeler ve bitim-birleşim detayları tasarlanırken, son yıllarda oluşturulmuş, bugünün inşa edilmiş yapıları, bunların aksine birbirine benzer özellikler göstermektedir. Her mekana özel yapılan duvar kaplamaları, profiller, kornişler çok bölmeli pencereler ve paneller gibi insani ölçekteki uygulamalar, iç mekanlarda bireysellik ve aitlik duygusunu geliştirmiştir. Günümüz tekstilleri aynı duyguyu iç mekanlarımızda oluşturmak için etkili bir şekilde kullanılmaktadır. Örneğin şeffaflığın öne çıktığı ve cam malzemenin bölücüleri de oluşturduğu büyük ölçekli bir iç mekan hayal edersek; o iç mekanı tamamlaması gereken uygun ısı, konfor ve mekanın psikolojik ortamını tekstil malzemesi ile, kaplama, örtme ve mobilyalarda kullanarak oluşturabiliriz.¹¹⁴

Dilimize Fransızca'da geçen, otel kelimesi Türk Dil Kurumuna(TDK) göre; yolcu ve turistlere geceleme imkânı sağlamak, bunun yanında yemek, eğlence vb. hizmetleri sunmak amacıyla kurulmuş işletmedir.

Yolcuların konaklayıp, bir süre kaldıkları mekanlardır. Bugünkü anlamıyla ilk oteller 1634'te Londra'da, 1667'de de Paris'te açılmıştır. İnsanların daha çok seyahate çıkmaları, turizm faaliyetinin yaygınlaşması ve taşıtların artması, otellere olan talebi arttırmıştır. Bugünkü anlamıyla otellerden beklenen; müşteriye konfor, hijyen, rahat ve huzur veren mekanlar sunmak demektir.¹¹⁵

¹¹⁴ Jackman D., Dixon M. Condra J.(2003), The Guide To Textiles For Interiors, 3rd Edition, (s.135), Kanada: Friesens

¹¹⁵ www.nedir.com, erişim tarihi: 07.03.2019

Konaklama amaçlı yapıların ilk olarak ne zaman ve kimin tarafından yapıldığı bilinmemekle beraber hanlar, kervansaraylar ve konakların çok eski dönemlerden beri kullanıldığı görülmektedir.¹¹⁶

Seyahat etmekte olan kişilere geçici bir süre için barınma olanağı sağlayan oteller, göçebelikten yerleşmiş topluma geçilmesinden, yani seyahatin bir yaşam stili değil de, zaman zaman ve gerektiğinde başvurulmuş bir eylem türü olmasından beri, biçimsel birçok değişiklik geçirmiş olmalarına rağmen, özde çok değişmemiştir. Yani; geçmişte de, bugün de oteller, yatak ve çoğu kez de yemek sağlamaktadırlar.

Fonksiyon olarak oteller pek değişmese de hijyen, konfor, teknoloji ve estetik açıdan oldukça değişmiştir. Günümüzde insanlar tek bir gece konaklamak için bile kalacakları mekanlarda her türlü konfor ve teknoloji ile donatılmış otel odaları tercih etmektedirler. Tüm iç mekanlarda ve uygulanan tüm yüzeylerde estetik performansı fazlasıyla yükselten iç mekan tekstilleri günümüzde bu beklentileri karşılamaktadırlar. İç mekan tekstillerinin hem tasarım, hem konfor, hem de hijyen açısından önemli olduğu ve en çok kullanıldığı mekanların arasında oteller ve otel odaları gelmektedir. Bu mekanlarda iç mekan tekstilleri; perdeler, döşemelikler, duvar kaplamaları ve zemin kaplamaları olarak sınıflandırılır. Otel odasında rastlayacağımız diğer tekstil ürünleri; nevresim, çarşaf, havlu ve bornozlar vb. gibi ürünlere ise ev tekstili denilmektedir.

4.2 Otel Odalarında İç Mekan Tekstillerinin Sınıflandırılması ve Özellikleri

İç mekan tekstilleri ile ilgili çeşitli tanımlar oluşturulmaktadır. Basitçe tanımlamak gerekirse; iç mekanlarımızda ihtiyaçlar doğrultusunda mekanı tasarlamak ve mekan kompozisyonunu kurmak için, tüm iç mekan yüzeylerini (tavanlar, zeminler, duvarlar ve mobilyaları) giydirmek için kullandığımız tekstil ürünleridir. Bunlar perdeler, döşemeler, duvar kaplamaları ve zemin kaplamaları olarak sınıflandırılır.

Havlu, çarşaf, nevresim, yataklar ve battaniyeler gibi iç mekan ürünlerine ev tekstili denmektedir¹¹⁷ ve bunlar burada konu edilmeyecektir.

---

¹¹⁶ Şahin D, (2006), Otel Aydınlatmasında Genel İlkeler ve Otel Yatak Odaları İçin Bir Değerlendirme, Yüksek Lisans Tezi, Yıldız Üniversitesi, İstanbul

Konumuz olan iç mekan tekstilleri, otel odaları çerçevesinde sınıflandırılıp anlatılacaktır. Tüm bu tekstillerin iç mekanlarda en yoğun görülebileceği yerler oteller olduğundan, otel odaları iç mekanları seçilmiştir ve ileriki bölümlerde seçilen bu mekanlar incelenecektir.

4.2.1 Perdelikler

Perde kelimesi Türk Dil Kurumu (TDK)'na göre; görüşü, ışığı engellemek, bir şeyi gizlemek için pencereye veya bir açıklığın önüne gerilen örtü ya da; iki yeri birbirinden ayıran bölme anlamına gelmektedir.

Pencereler iç mekanlarımızın ışık ve hava alımı için tasarlanan açıklıklar, boşluklardır. Bu boşlukları açık ya da kapalı biçimde kullanmak o iç mekanın etkisini tamamen değiştirmektedir. Açıklıkları kapatmak için, çeşitli yaratıcı biçimlerde, birçok perde uygulaması yapılabilir.

Perdeler iç-dış ayrımının sağlayan bazen görüntüyü engellemek bazen ise fazla ışığın içeriye girmemesini sağlamak için gerilen pencere tekstilleridir. İlk ortaya çıktığı zamanlarda basit örtüler, kumaşlar ve çeşitli bezler bu görevi yerine getirirken günümüzde ki perdelerin amacı değişmiş, iç mekanlarımızı örten, süsleyen, tasarımın önemli bir parçası haline gelmiştir.

Perdeler, ilk önceleri soğuk duvarları kaplamak, ısıyı içeride tutmak ve boşlukları kapatmak için kullanılırken, bugünkü kullandığımız haline ve işlevine gelmesi çok uzun zaman öncesine, tarih öncesine dayanmaktadır.¹¹⁸

İlkel dönemlerde yaşam sürülen mağaraların kapılarını örtmek için kullanılan postlar ile başlamış, zamanla yerleşik toplumlarda dokumanın gelişmesiyle halı, kilim ve sonraları değerli kumaşların dokumasıyla gelişmiştir. İnsanoğlunun yaşadığı ilkel

---

¹¹⁷ Durur G. Pamukkale Üniversitesi Mühendislik Fakültesi Tekstil Mühendisliği Bölümü, Türkiye ve Denizli'de ev Tekstillerine Genel Bir Bakış, yıl:16, sayı:75-76,sayfa:18

¹¹⁸ Jackman D., Dixon M. Condra J.(2003), The Guide To Textiles For Interiors, 3rd Edition, (s.145), Kanada: Friesens

mekanlarda iç ve dışı ayıran tek boşluk önceleri kapılar olmuş, bundan dolayı pencere perdesi değil de kapı perdesi kavramları ile karşılaşılmaktadır.¹¹⁹

Perdenin tarihçesine bakıldığı zaman, Eski Mısır'da perde kullanımının oldukça yaygın olduğu görülmektedir. Antik Yunan ve Roma dönemlerinde, üzeri baskılı keten kumaşlar tapınak ve iç mekanlarını süslemiştir. Tarihi kaynaklara göre pencere perdesi ilk kez Latinler tarafından kullanılmıştır. Ortaçağ'da pencereler, çok küçük olup, genellikle tahta kepenklerle ve yağlı ketenler ile kapatılmış güvenlik sağlanmak istenmiştir. 6. yy' dan itibaren Bizans ve ona bağlı eyaletlerde ipek üretimi oldukça artmıştır. Bu ipek dokumalar Bizans için, İstanbul ve Korint'te bulunan tezgahlarda dokutulup kullanılmıştır. Bu çok renkli ve desenli kumaşlar bugün kullandığımız stor perdelerin temelini de oluşturmuştur. Osmanlı döneminde kumaşlar İtalya, Fransa ve Şam'dan getirtilerek kullanılmıştır. Anadolu evlerinde ise küçük pencereleri kapatmak için buldan bezi, Denizli bezi ve patiskalar kullanılmıştır.¹²⁰

Perdelerin gelişimim, pencerenin bugünkü mimari anlama ulaşması pencere kavramının gelişmesiyle bağlantılıdır. Önceleri ışığın dahi içeri zor girmesini sağlayan yarı opak camlı, güvenliği sağlamak için boyutları küçük pencereler, gelişerek daha işlevsel ve estetik hale gelmiş ve günümüzde ki anlamına ulaşmıştır.¹²¹

Perdenin mimari gelişmeler ile, ısınma, koruma ve bölücü işlevlerinin dışında, bugünkü anlamda pencerelerde kullanımına 16.yy sonunda rastlamaktayız. Perdeler çeşitli dikiş teknikleri ile büzülüp drapelenerek sadece pencereleri değil, mobilya ve döşemesiyle de uyum içinde iç mekanın diğer bölümlerinin dekorasyonunu da etkilemiştir. Her mekanın kullanım amacı, tarzı ve her pencerenin boyutları değiştiğinden seçilen kumaşlar da ona göre değişmektedir.¹²²

¹¹⁹ <https://www.egegrupmimarlik.com.tr/hizmet-27-perde-tarihcesi-----cesitleri--nelerdir-----dogru--uygulamalar-nasil--olmalidir-----&id=27-perde-tarihcesi-----cesitleri--nelerdir-----dogru--uygulamalar-nasil--olmalidir----->, erişim tarihi:28.03.2019

¹²⁰ <http://www.novatex.com.tr/sayfa/perde-tarihi>, erişim tarihi:28.03.2019

¹²¹ Cliffs E, (1980) Encyclopedia of Textiles, (s.479), Amerika: Prentice-Hall, Inc. Doric Publishing Company.

¹²² Yıldırım, L. (2007), Sanatta Yeterlilik, Günümüz Ev Tekstili Tasarımını Etkileyen Faktörlerin Saptanması ve Türk Ev Tekstilindeki Durumu, Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir

4.2.1.1 Kullanıcı Gereksinimleri

Pencereler, karanlıktan aydınlığa; duvardan boşluğa ışıklı görsel bir geçiştir. Her mekanın farklı kullanıcısı ve farklı gereksinimleri vardır. İç mekanlarda perdelerin öncelikle ışık kontrolü, dışarıdan ve içeriden görüntü kontrolü, mahremiyet, havalandırma, termal izolasyon, akustik izolasyon, kolay temizlenebilme, halı ve mobilyaları güneş ışınlarından koruma sağlaması beklenir.

Işık Kontrolü

Işık yoğunluğunun gündüz veya gece, içeriye girişinin ya da dışarıya çıkışının yeterince kontrol altına alınması gerekir. Gündüz çeşitli saatlerde ışık yoğunluğu ve değişebilir. Kullanılan perde kullanıcıyı pencereye bakarken ya da yanında bulunurken parlama sonucunda dikkat dağıtmamalı ve görsel konforun sağlanması için ışığın o mekana usulce akmasına olanak sağlanmalıdır. İç mekanlar da ışık kontrolünün miktarını ayarlayabilmek için güneşlik ve perdeliklerin kombinasyonu kullanılır. Işığı tamamen kesmek için ışık geçirgenliği olmayan kaplamalar ile kaplanmış güneşlikler ve perdelik kumaşlar kullanılmalıdır.¹²³

Görüntü Kontrolü/ Mahremiyet

Eğer pencerenizde güzel bir doğa manzarası ya da seyretmeye değer bir görüntünüz varsa iç mekandaki perdeleri daha az süreyle kapalı tutarız. Fakat gizlilik gereklilikse iç mekan ile uyumlu perdeler kullanılır. Bazen mahremiyet amaçlı, bazen de yerleşim alanlarındaki gereğinden fazla kullanılan, sokak lamba ve aydınlatmalarından korunmak için kullanılır. Pencerenin dışarıdan görüntüsü dış cepheye bozmadığı takdirde alan sakinleri için daha az önem taşır. Fakat iç mekandaki alan, kullanıcı için perde; mekanın estetiğini sağlayan ve ilk dikkat çeken öğelerden biridir.

İç mekanın gece kullanımında mahremiyet daha önemli hale gelir. Bu durumu opak kumaşlar seçimiyle görünmez kılabiliriz. Bazı kumaşlar ise kullanıcıları hareketli gölgeler olarak ortaya çıkarmaktadır. Böyle durumlarda da daha ağır kumaşlar ya da perdenin altına astar dikilebilir. Çoğu zaman hem engelsiz gündüz görüşü hem de

---

¹²³ Jackman D., Dixon M. Condra J.(2003), The Guide To Textiles For Interiors, 3rd Edition, (s.145), Kanada: Friesens

mahremiyet sağlanması istendiğinden tül perdeler ve güneşlik kumaşlar birlikte kullanılır.

Havalandırma

Pencerelerin bazıları sabit bazıları ise havalandırma, temizleme gibi işlemler için açılır kanatlardan oluşturulur. Seçilen perdelik kumaşın hava akışını engellenmemesi için pencerenin açılma yönüne göre perdeler asılmalıdır.

Isı Yalıtımı

Enerji tasarrufu özel bir bilim haline gelmiştir ve bu bilimle uğraşan teknik elemanlar dikkatli analizlerden sonra o mekana öncelikle doğru camı ve doğru pencere ebatını belirlerler. Bunları yaparken, güneş ve rüzgar yönü dikkate alınmalı, iç mekanı varsa gölgeleyen bitişik binalar, ağaçlar, mimari çıkıntılar ve saçaklar incelenip değerlendirilerek kararlar verilmelidir.

Açılan ve kapanan pencere kanat uygulamaları mevsimsel güneş ısı kazanımını kontrol etmek için gereken esnekliği bize sağlar. Güneşli kış günlerinde, ısı iletimi seviyesini artırmak için pencereler istenirse açılabilir; güneşli yaz günlerinde, ısının iç mekandaki yükselme seviyesini düşürmek için kapatılabilirler. Aynı şekilde herhangi bir kumaş tabakası, ısı transferini yavaşlatmada etkilidir. Perdelik kumaş, güneş enerjisi'nin içeriye alınması ya da içerden dışarıya iletilmesi açısından önem taşır.¹²⁴

Ses (Akustik)Yalıtımı

İç mekânlarda dört tip ses duyulur:

1. Havadaki sesler; konuşan veya çalışan kişilerden veya mekandaki çalışan makinelerin sesleri doğrudan havaya yayılır.
2. Yüzeydeki sesler; yürüyen insanlar veya zeminde bir şeyleri iten çeken hareketin sesleri.

---

¹²⁴ Jackman D., Dixon M. Condra J.(2003), The Guide To Textiles For Interiors, 3rd Edition, (s.149), Kanada: Friesens

3. Çarpma sesleri(yapısal olarak taşınan gürültü); duvarlara, zemine veya yukarıdaki bir zemine zıplama veya çarpma gibi darbelerden gelen titreşimlerden kaynaklanır.
4. Dış sesler; dışardan gelen yüzey ya da trafik sesi.

Tüm bu istenmeyen seslere ‘gürültü’ denir. Planlama ve yalıtım ile birlikte dikkatlice seçilmiş iç mekan tekstilleri bu sesleri azaltmaya yardımcı olur. Tavan malzemeleri ve yumuşak zemin kaplamaları yani; tekstiller dikey olarak hareket eden sesi emer; yatay hareket eden sesi ise pencere ve tekstil duvar kaplamaları emer. İç mekanda kullanılan kumaş kullanımı arttıkça ses emiciliği artar.¹²⁵

Güneş Hasarından Korunma

Mekanda mobilya ve halıların güneşin ultraviyole ışınlarından korumak için perdeler kullanılır. Aşırı güneş perde liflerinin zayıflamasına ve renklerin solmasına sebep verebilir.

4.2.1.2 Perde Çeşitleri

İç mekanda kullanılan perdeler, tül, güneşlik ve fon perdeler diye işlevlerine göre sınıflandırılırlar.

Tül perdeler yarı şeffaf, ince ve hafif kumaşlardan üretilip, görüntü ve ışığın fazlasını kesmek için pencerelerimize uyguladığımız kumaşlardır.

Endüstrileşme ile tül perde kullanımı ortaya çıkmıştır. Nüfus artışları ve çok fazla birbirini tanımayan insanların aynı binalarda oturmaya başlaması tül perdenin kullanımını arttırmıştır. Işığını tamamen kesmeden güneş ışığından faydalanmak için tül perdelerin kullanımı artmıştır. Tül perdeler de diğer perdeler gibi tasarlanırken birbirleri ile uyumlu olmalıdır. Tülün dışarıyı göstermesi ve kendinden daha ağır bir kumaştan yapılan güneşlik perde ve fon perde ile uyum içerisinde seçilmiş olmalıdır.

---

¹²⁵ Jackman D., Dixon M. Condra J.(2003), The Guide To Textiles For Interiors, 3rd Edition, (s.149), Kanada: Friesens

Perde de temizlenebilirlik önemli bir etken olduğu için kolay temizlenebilir polyester iplikler tercih edilmektedir.¹²⁶

“Tül perdeler, dokuma ile üretildikleri gibi örme tekniği ile de üretilmektedirler. Tül perdelerin en önemli özelliği dökümlü olmalarıdır. Bunun yanında yumuşaklık ve boyutsal stabilite ve kolay temizlenebilirlik özelliğe de aranmaktadır. Dökümlü, opak görüntüsü tasarım kısıtlamasının başında gelir. Uygun iplik ve doğru desen konstrüksiyonu tül perdelerden beklenen özelliklerin yerine getirilmesi için önemlidir.” (Yıldırım, L. 2007)

Tül perdeler kıvrımlı, büzgülü ya da katlamalı olarak kullanılabilir. Perdelerin modelleri uygulama yapılacak mekanın işlevine göre belirlenir. Tüller desenli ise desen büyüklüğüne göre perde modelleri seçilmelidir.

Şekil 4.1 Tül Perde.¹²⁷

¹²⁶ Yıldırım, L. (2007), Sanatta Yeterlilik, Günümüz Ev Tekstili Tasarımını Etkileyen Faktörlerin Saptanması ve Türk Ev Tekstilindeki Durumu, (s.31)Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir

¹²⁷ <https://tr.pinterest.com/pin/515028907362163655/>, erişim tarihi:20.03.2019

Güneşlik perdeler güneşi kesen ya da azaltan, güneş filtreleri olarak tanımladığımız tekstillerdir. Bu tekstillere günümüzde içeriğine cam elyafı eklenerek, güneşi emip, gözenekli yapısıyla ışıktan da faydalanmayı sağlamaktadır. Katlamalı perde, stor perde ve dikey panelli sistem olarak çeşitlendirilir. Bazı perdelik kumaşların arkasına genellikle açık renkli astarlık kumaşlar da kullanılmaktadır. Bazen fon perdesi ve güneşlikler birbirleri yerine kullanılabilirler.¹²⁸

Şekil 4.2 Güneşlik Perdeler.¹²⁹

---

¹²⁸ Jackman D., Dixon M. Condra J.(2003), The Guide To Textiles For Interiors, 3rd Edition, (s.150), Kanada: Friesens

¹²⁹ <https://tr.pinterest.com/pin/708894797574297216/>, erişim tarihi:20.03.2019

Fon perdeler; dekor perde diye de bilinir. Düz veya desenli kumaşlardan hazırlanan, renk, desen, doku bakımından odanın dekorunu tamamlayan perdelerdir.¹³⁰

Tül perdelerle ve güneşliklerle birlikte kullanılırlar. Fon seçimi genellikle düz ya da desenli, ışığı geçirmeyen, ağır ve kalın kumaşlardan olur.

Şekil 4.3 Fon Perdeler.¹³¹

4.2.1.3 Perdelik Kumaş Çeşitleri

Pencere perdeleri; polyester, keten, viskon, pamuk, ipek, asetat, jüt, kenevir, cam ve modacrilics gibi hammaddelerden üretilen tekstillerden oluşmaktadır.¹³²

¹³⁰ T.C. Milli Eğitim Bakanlığı, (2012) Tekstil teknolojisi Yapay Lifler,(s.5) Ankara:MEB Yayınları

¹³¹ <https://tr.pinterest.com/pin/340866265541853432/>, erişim tarihi:20.03.2019

¹³² <http://textilelearner.blogspot.com/2014/08/fabrics-for-interior-home-textile.html>,erişim tarihi :01.04.2019

İplik cinsi ile beraber desen ve renk de tasarıma uyumlu olmalıdır. Mekanın duvar gibi mimari unsurlarına, mobilya döşemesi ya da halı gibi iç mimari elemanlarına uyumlu olmalıdır. Böylece her mekana göre model ve renk seçimi seçiminde değişiklik gösterebilir. Aşağıda özellikle perdelik olarak da kullanılabilen kumaşlar tanıtılmıştır.

Alkantara: %60 polyester ipliğin %40 poliüretan ipliklerinin karıştırılmasından oluşur. Alkantra sağlam yapısı ile ön plana çıkıyor. Perdeliklerde, kanepeler ve koltuklarda döşemelik olarak kullanılır.

Kaşmir: Çin ve Tibet'teki kaz tüyü ve keçi yününden elde edilen ipliklerle üretilir.

Emprime: Resimlendirilen hafif pamuklu kumaşlardır. Perde ve döşemeliklerde kullanılır.

Jakar: Pamuk, yün, ipek, keten vb. maddelerden elde edilir. Farklı renklerdeki ipliklerin birbirlerinin altından ve üstünden geçirilmesi ile oluşturulur. Perde ve döşemeliklerde tercih edilir. Damasko, brokar, goblen, jakarlı dokumayla elde edilen perdelik kumaşlardır.

Keten: Doğal bir elyaf olan keten, kendini bırakıp esnemez, dayanıklıdır. Güneşe dayanımı yüksektir, solmaz yapmaz. Bu yüzden perdelerde sıkça kullanılır.

İpek: İpek böceğinden elde edilen protein bazlı salgıdan üretilir. Parlak ve ışıltılı bir kumaştır.

Kadife: Kadife kumaşlar; pamuklu kadife, ipekli kadife, yünlü ve keten kadifeler gibi çeşitlere ayrılırlar ayrıca motiflerine göre farklı biçimlere sahip olanları da var. Havlı oldukları için kullanıcıya yumuşak doku hissettirirler. Döşemelik ve perdelerde sıkça tercih edilirler.¹³³

Tül: Hafif, ince, gözenekli yapıda; pamuk, ipek veya sentetik dokuma kumaştır.¹³⁴

---

¹³³ <https://medium.com/@eminkayamobilya/döşemelik-kumaş-çeşitleri-ve-özellikleri-4a2d8adbe4b8>
erişim tarihi: 07.04.2019

¹³⁴ <https://www.kumasci.com/liste/tul-kumas>, erişim 19.04.2019

4.2.1.4 Perdelerde Estetik Kriterler

Kullanıcı için perde çözümleri mekana ve diğer mobilyalara uyum sağlayan, estetiği bozmayan bir şekilde seçilip uygulanmalıdır. Uygulanacak iç mekana göre renk; doku ve desen; uyum, denge, ölçek ve kamuflaj gibi estetik kriterleri sağlamalıdır.¹³⁵

Renk

Renkler çok güçlü fakat çoğu zaman bilinçsizce kullanılırlar. Doğru kullanıldığında ruhumuzu dinlendiren ya da coşkulandıran bir kaynaktır. Renkler bazı iç mekanlarda ruh hali ve davranışlarımızı değiştirmek için kullanılırlar. Otel odalarında müşteriye huzur ve aitlik duygusunu vermek kaldığı süre içinde odayı benimseyip konforunu arttırmak için rahatlatıcı renkler seçilir. Seçilen perdenin kumaş yapısı ve rengin yoğunluğu, içerinin çok karanlık ya da renkli olmasını belirleyebilir. O yüzden iç mekanda nasıl bir his yaratılmak isteniyorsa ona göre perdeler seçilmelidir.

Doku ve Desen

Günümüzde üretilen yeni iplikler ve kumaşlarda doku ve desen çeşitliliği neredeyse sınırsızdır. Burada dikkat edilmesi gereken, mekanın diğer mobilyalar ile uyum içerisinde olması, küçük mekanlarda büyük desenlerin tercih edilmemesi gerekir. Birde genellikle uyuma ve yaşam fonksiyonlarının aynı alan içinde çözüldüğü otel odası mekanlarında perdelerin desen ve dokularıyla çok öne çıkıp görsel olarak rahatsızlık vermemesi gerekmektedir.

Uyum, Denge ve Ölçek

Seçilen perdeler tasarımın bir parçası, konsepte uyumlu ve mekanı tamamlamalıdır. Standart ölçüler dışındaki tekstil üretimleri özel pencereler için üretilirken iç mekanda baskın görünümlü mimari elemanlar var ise (örneğin beton şeritlerden duvarlar) bununla birlikte kullanılacak kuvvetli görünüme sahip tekstil ürünleri kullanılmalıdır.

---

¹³⁵ Jackman D., Dixon M. Condra J.(2003), The Guide To Textiles For Interiors, 3rd Edition, (s.149), Kanada: Friesens

4.2.1.5 Perdelerde Performans Kriterleri

Tekstillerin Performans verileri, herhangi bir kumaşla ilgili bilgilerin temel parçalarıdır. Çeşitli mekanlar için, performansları farklı kumaşlar seçilebilir.

Boyutsal Kararlılık

Asılı perdelerde, kumaşın şeklini kaybetmeden koruyabilmesi çok önemlidir. Perdede sarkma, büzülme asla kabul edilir bir durum değildir.

Sarkma; kumaşın uzaması durumudur. Ağır ve gevşek yapılı kumaşlarda görülebilir. Ağırlık ve kumaşın atkı yönünde asılması sonucunda meydana gelebilir.

Büzülme; kumaşın kısılmasıdır ve genellikle temizleme işlemlerinden sonra meydana gelir. Maliyeti yüksek büzülmeye karşı dirençli olmayan kumaşların kuru temizleme yapılması önerilir. Nemli ve sıcak havada çalıştırılan soğuk klima da bazı kumaşlarda büzülmeye neden olabilir.

Güneş Hasarı

Doğrudan kumaşla temas eden güneş ışığı kumaşı zayıflatır ve yıpratır bu nedenle bir kumaşın güneşe karşı direnci kumaş ve perdelerin seçiminde önemli bir kriterdir. Uzun süre güneş altında bulunan perdeler hasara karşı son derece savunmasızdırlar. Korunmak için güneşe dayanıklı kumaşlar seçilmeli ya da perdeler güneş geçirmez bir astar ile korunmalıdırlar.

Kumaşta Kayma

Kayma gevşek yapılı kumaşlarda meydana gelebilir. Düz liflerle kayma, bozulmaya ve bazen de takılmaya neden olabilir. Özellikle kullanıcıların çok olduğu otellerde seçilen kumaşların dokuma sıklığına dikkat edilmelidir. Aksi takdirde kumaşın içinde ayrılmalar ve çirkin boşluklar oluşabilir.

4.2.1.6 Perdelerde Sağlık ve Güvenlik Kriterleri

Seçilen tekstillerin, sağlık açısından kullanıcıya zarar vermeden hizmet etmesi gerekmektedir. Bu yüzden perdelik kumaşların sağlık kriterleri göz önünde bulundurularak seçimler gerçekleştirilir.

Mikroorganizmalar

Çok nemli ve sıcak mekanlarda kullanılan perdelerde keratin içeren liflerle beslenen böcekler oluşabilir, oluşan bu haşereler pamuklu, yünlü iplikler ve yünlü kumaşlara zarar verirler. Ancak mikroskop altında görülebilir hale gelirler. İç mekanda Doğal liflerden oluşan kumaşlar kullanılacak ise kumaşa güveye karşı terbiye işlemleri yapılır. Kimyasal güve koruyucular, kumaş üretiminden önce liflere emdirilerek kumaşın korunmasını sağlarlar.¹³⁶

Yangın Güvenliği

Tekstilde yanma lif içeriğine ve kumaş yapısına bağlıdır. Gevşek yapılı kumaşlar yangının yayılmasını sağlar; pürüzsüz, sıkı bir şekilde yapılmış kumaşlar alev yayılmasına karşı dayanıklıdır. Tekstiller koruyucu bir tabaka kaplanarak liflere oksijen gitmesi engellenerek, birde liflere alev oluşmasını önleyen gazlar üreten kimyasallar eklenerek tekstilin alev almaması sağlanır.¹³⁷

Otellerde tekstilleri seçen tasarımcılar ve yöneticiler iç mekanlarda kullanılacak tekstillerin yangın güvenliği gerekliliklerini tespit edip yönetmeliklere uygun kumaşlar seçilmelidir.

Çevresel Etkenler

Günümüzde artan enerji tüketimi ve enerji maliyetleri herkes tarafından endişeyle karşılandığından tüketimi azaltmanın yolları aranmaktadır. Pencere uygulamaları ve iç mekan tekstil ürünleri, tüm bunları korumak için önemli rol oynamaktadır.

---

¹³⁶ Gürcüm B.H.(2013), Tekstil Malzeme Bilgisi, 1. Basım, (s.442), İstanbul:Kerasus Kitap

¹³⁷ Gürcüm B.H.(2013), Tekstil Malzeme Bilgisi, 1. Basım, (s.441), İstanbul:Kerasus Kitap

Pencerelerde ısı performans kriterleri mevsimler değiştikçe değişmektedir. Kışın ısı kaybını azaltmak, yazın ise içeriye giren güneş ısını azaltmak için perde tekstilleri önemli rol oynar.¹³⁸

4.2.1.7 Perdelerde Maliyet Kriteri

Belirlenen pencere sistemine perdilik seçerken birçok maliyet faktörü göz önünde bulundurulmalıdır. Kaç kat perde kullanılacak, tül ve lazım ise astarlar, özel apreli kumaşlar kullanılacaksa bunların maliyetleri, kullanılacak yardımcı montaj elemanları (örneğin raylar, çubuklar, asma sistemleri) gibi birçok şey maliyeti oluşturur.

Perdeliklere karar verilirken ürünün bakım maliyeti de dikkate alınmalıdır. Temizleme ve bakım maliyeti önceden düşünülüp belirlenmelidir. Bir tekstilin ömrü düşünülmesi ki, onu yenileme/değiştirme maliyeti masraflara eklenmesin.

4.2.2 DÖŞEMELİKLER

Mobilya, iç mekanda yatma, oturma, uzanma gibi eylemlerin gerçekleştirildiği öğelerdir. Bu öğeler iki bölümden oluşurlar; iskelet ve döşeme. İskelet mobilyanın ayakta durmasını sağlayan taşıyıcı sistemidir. Döşeme ise iskeletin dolgu malzemeleri ile bütünleştirilerek kullanılır hale getirilmesidir. Oluşturulan bu döşemenin en üst katmanı döşemelik kumaşlardır.¹³⁹

Döşemelik kumaşlar, örme ya da dokuma gibi yöntemler ile üretilen, korumak amacıyla döşemeyi kaplayan kumaşlardır.¹⁴⁰

Döşenmiş mobilyalar seçilirken belirlenen iç mekanın işlevine ve diğer öğeler ile uyumuna dikkat edilir.

¹³⁸ Jackman D., Dixon M. Condra J.(2003), The Guide To Textiles For Interiors, 3rd Edition, (s.154), Kanada: Friesens

¹³⁹ Levent T., (2015).Yüksek Lisans Tezi, İç Mimarlıkta Bir Tasarım Ögesi Olarak Tekstil Ürünleri ve Seçim Ölçütleri (s.70). Anadolu Üniversitesi.Eskişehir.

¹⁴⁰ <http://armakumas.com.tr/dosemelik-kumas-secimi-nasil-olmalidir/> erişim tarihi:6.4.2019

4.2.2.1 Kullanıcı Gereksinimleri

Döşemeli mobilyalara baktığımız zaman işlev ile estetik gereklilikler birbiri ile yakından ilişkilidirler. İşlev, ürünün değeri ve ürün ömrü beklentisi ile ilgilidir. Diğer faktörlerin çoğu estetik ve performans kriterlerini oluştururlar.

Fonksiyon

Tasarımcılar mekanın işlevini, mekanı kimlerin kullanacağını, ne derecede kullanım alacağını, nerede konumlandırılacağını ve hangi özel ya da gizli ihtiyaçlara cevap vereceğine dair net bilgiye sahip olmalıdırlar. Örneğin; bir otelin lobisinde mi oturulacak, bir çocuk doktorunun bekleme odasında mı, bir veteriner kliniğinde mi yoksa bir restoran da mı? Hepsinin kullanım amacı farklı olduğundan seçilen döşemelik tekstiller de farklılık gösterecektir.

Tuşe

Döşemelik kumaşlara yatılır ve oturulur, dolayısıyla dokunulur. Bu nedenle, el ve vücut ile temasın nasıl hissettirdikleri estetik düşünceler kadar önemlidir.

El İle Temas: Döşemelik kumaşlara, temas ettiğimizde çoğu nötr hissettirir. Yani olumlu ya da olumsuz hissettirmez. Daha belirgin dokular, bilinçaltı tepkileri uyacaktır. Kumaşın tuşesi hoş gitmiyorsa yani sıkıcı, tatsız ya da zevksiz bir his uyandırıyorsa, seçilen kumaş bu uygulama için yanlıştır. El teması; tüm bunların aksine kumaşa dokunulduğunda iyi hissettirmelidir.

Tüylene ve Boncuklanma

Bazı kumaşlara yoğun kullanım nedeniyle önceleri olmayan, rahatsız edici dokular eklenebilir. Yoğunluk, aşınma yolu ile bazı elyafları kumaşın yüzeyine çıkarıp kötü görünmesine ve boncuklanmasına sebep olurlar. Bu nedenle yoğun kullanım yeri olan döşemeliklerde bu kumaşlar tercih edilmemelidir.

Kumaş çekilmesi (snagging)

Kumaşın içinden iplikler çekildiğinde meydana gelir. Gevşek yapılı kumaşlarda örneğin saten kumaşlarda, evcil hayvanların ayak tırnaklarının geçmesi ile oluşabilir.

O yüzden mekanlarda ki kullanıcılar önceden belirlenmeli ve tekstiller ona göre seçilmelidir.¹⁴¹

Vücut teması

Döşemeli bir yüzeyde otururken konfor düzeyi iki şeye bağlıdır; kumaşın **dokusu** ve kumaşın **gözenekliliği**. Bu faktörleri göz önünde bulundururken, çok ince giysilerin veya çıplak cildin döşemeyle temas edeceğini düşünelim.

Doku, vücudun rahatlığını etkileyecek kadar pürüzlü ise pek tercih edilmez. Örneğin İnce giysilerden hissedilebilecek ya da sizi otururken geriye kaydıracak kadar kaygan olan dokular istenmez. Yüksek sıcaklıklar bu olumsuzlukları artırır. Sıcak havalarda veya aşırı ısınmış bir odada oturmak, benzer şekilde, serin veya klimalı bir odada kaygan bir yüzeyde oturmak, rahatsız edici derecede soğukluk hissi verecektir.

Gözeneklilik, bir kumaşın hava ve nem iletme kapasitesinin bir ölçüsüdür. Bir kumaşın nefes alma kabiliyeti, dolgunun döşemeyle temas ettiği sürenin uzunluğuyla orantılı olarak deneyimlenir. Döşemeli bir mobilya parçasının gözenekliliği şunlara bağlıdır:

- 1- Kumaşın elyaf içeriği
- 2- Kumaşın konstrüksiyonuna
- 3- Kumaşa uygulanan bitim işlemlerine
- 4- Dolgu malzemesinin yoğunluğu

Emiciliği yüksek (hidrofilik) lifler iyi nefes alır; emici olmayan lifler (hidrofobik) iyi nefes almazlar. Açık konstrüksiyonlu kumaşlar hava ve nemin geçmesine izin verirler. Döşemelik dolgu malzemeleri gözenekli kumaş kaplamaların etkisini büyük ölçüde azaltıp nefes almasını engellerler. Kumaşlarda gözeneksizlik elektron birikmesine, sürtünme ile giysinin döşemelik yüzeye yapışmasına sebep olur. Oturma eyleminin uzun olduğu yerlerde, örneğin konferans ve sinema salonlarında ya da restoranlarda kumaş dokusu ve gözeneklilik önemlidir.¹⁴²

---

¹⁴¹ Jackman D., Dixon M. Condra J.(2003), The Guide To Textiles For Interiors, 3rd Edition, (s.155), Kanada: Friesens

¹⁴² Jackman D., Dixon M. Condra J.(2003), The Guide To Textiles For Interiors, 3rd Edition, (s.156), Kanada: Friesens

4.2.2.2 Döşemelik Kumaş Çeşitleri

Kadife kumaşlar, zeminde kumaş üzerine çözümlü ilmekli kumaşlar olarak tanımlanır. Lifler kumaş yüzeyinde belirli uzunluklarda bırakılarak havlı (tüylü) bir görünüş verir, bu ise kumaşı yumuşak ve hacimli gösterir.

Keten kumaşlar, pek esnemez ve kendini kolay bırakmaz. Bu yüzden döşemelik olarak sık tercih edilir. Güneş ışınlarına karşı dayanıklıdır. Ses ve ısı yalıtımında da kullanılabilir. Pamuk kumaştan bir kaç kat daha sağlam ve parlaktır. Parlaklığı sayesinde yansıma özelliği taşır. Isıya dayanıklıdır. Koltuk döşemelerinde sentetik keten kullanımı yaygındır.

Şönül kumaşlar, kadifemsi ve tüylü yüzeyler oluşturan şönül iplikten üretilip ismini bu iplikten alırlar. Kolay temizlenebildiği için genellikle sabit koltuk döşemelerine sık uygulanır ve uzun süreli kullanımlar için uygundur. Sıkı bir dokuması vardır ve hav efekti sayesinde tok bir görüntü verir. Şönül kumaşlar polyester veya pamuklu olarak üretilirler.

Nubuk kumaşlar, işlenmiş bir deri türüdür. Derinin üst yüzeyi zımparalanarak şekillendirilir alt yüzeyi ise polardır. Eskitme benzer bir görüntüsü ve kadifemsi bir dokuya sahiptir. Klasik deri koltukları bu kumaşlar ile daha modern görüntüye taşırlar.

Tay tüyü kumaşlar, kadifeye benzerler ve bu sayede yumuşak dokulu ve doğallık hissini verirler. Kumaş yüzeyindeki tüylerin farklı farklı yönlerinden dolayı kendinden desenli gibi görünmesi ve ortamın ışığına göre renk geçişleri sağlaması bu kumaşların estetiğini artırır.

Deri kumaşlar, hayvanlardan yüzülen ve tabakhanelerde işlenen kullanılmaya hazır deriye mamul deri denir. Bu deriler uzun yıllar özelliklerini kaybetmeden kullanılabilirler için iç mekanda özellikle döşemelik olarak sıkça tercih edilirler.

Suni deri kumaşlar, sıvı PVC'nin işlenmiş halidir. İnce dokulu bir yapı oluşturulup, soğuduktan sonra sıcak etkili emprime makinesi ile istenilen deri çeşidi dokusu kumaşa kazandırılıyor. Kir tutmayan ve kolay temizlenen suni deri, genellikle bu özelliklerinden dolayı döşemeliklerde tercih edilmektedir.

Gabardin Kumaşlar, ince kamgarn ipliklerinin diagonal (verev, yatay dokuma) olarak dokunarak üretildiği kumaşlardır.

Moher Kumaşlar, keçi yününden elde edilen olan moher kumaş, en kıymetli kumaşlardan bir tanesidir. Çok ince ve parlak yapıdadırlar. İç mekanda genellikle perde ve sandalye döşemelerinde kullanılırlar.

Akrilik Kumaşlar, güneşe karşı dayanıklı ve su itici özellikleri olduğu için iç ve dış mekanlarda döşeme kaplaması olarak tercih edilirler.

Alkantara Kumaşlar, %60 polyester iplik ve %40 poliüretan ipliklerin karıştırılarak elde edilen bir kumaştır. Sağlam ve yumuşak yapısı ile öne çıkmaktadır. İç mekanlarda perdeler, duvar kaplamaları, kanepeler ve koltuk döşemelerinde kullanılır. Kuru temizleme ya da silinerek temizlenebilir.¹⁴³

Emprime kumaşlar, resimlendirilen hafif pamuklu kumaşlardır.

Damasko kumaşlar, genellikle iki taraflı dokunan, mat saten dokuma kombinasyonu ile desen verilen kumaşlardır.

Hareli kumaşlar, doğal ipek pamuk ve viskozdan üretilen pırıltılı hareli bir kumaştır. Çizgili veya emprime olarak da dokunabilmektedirler.¹⁴⁴

4.2.2.3 Döşemeliklerde Estetik Kriterler

Kullanıcılar döşemeyi görür ve hissederler, ayrıca duyabilir ve koklayabilirler. Seçim kriterlerinde neredeyse tüm duyular aktif rol oynamaktadır.

Görünüm

Bir mobilyayı kaplamak için kullanılan kumaş türü, mekanın karakterini ve mekana etkisini belirler. Örneğin, aynı sandalyelerde farklı kumaşların kullanılması aynı sandalyeleri çeşitli mekanlarda kullanabilmeyi sağlar.

¹⁴³ <https://medium.com/@eminkayamobilya/döşemelik-kumaş-çeşitleri-ve-özellikleri-4a2d8adbe4b8>
erişim tarihi: 06.04.2019

¹⁴⁴ <http://www.stilkoltuk.net/tr/duyurular/dosemelik-kumas-secimi>, erişim:07.04.2019

Renk, doku, görsel düzenleme

Bu faktörler değişik tepkiler uyandırır. Kumaşlar, mekanlar ile uyumlu ve kullanım amacına uygun olarak seçilmelidirler. Bazen seçilen renkler ve desenler sıradan, bazen ise şaşırtıcı, farklı veya beklenmeyen olabilirler. Renk ve desenlerin kullanımı, kumaşları dengeli, sıkıştırılmış veya düzenli desenlerle tanımlamanın bir yoludur. Mobilyalar üzerinde hareketli desenler, rastgele, dengesiz, serbest yüzer gibi tasarlanmış kumaş desenlerine tercih edilirler.

Ölçek

Kumaşın dokusunun yanı sıra deseni ölçek ifade eder. Her biri, kapladığı mobilya ile ve çevresi ile uyumlu olmalıdır. Çok büyük desenler kullanıldığında, iç mekanın ölçeğini değiştirip istenmeyen sonuçlar elde edilebilir.

Desen

Desenli kumaşlar her zaman döşemelik olarak kullanıldığında düz kumaşlardan daha zordurlar. Eşleşen motif ve tekrarlarla ilgili problemler, fazladan kumaş ve işçilikten dolayı desenli kumaş kullanımını daha maliyetli hale getirebilir.¹⁴⁵

4.2.2.4 Döşemeliklerde Performans Kriterleri

Döşemelik kaplama malzemelerinin mobilyalarda kullanılabilmesi için aşağıdaki kriterlere sahip olması gerekir.

- 1- Aşınma dayanımı,
- 2- Solmaya karşı direnç (güneş hasarı)
- 3- Boyutsal kararlılık, dikiş kayma dayanımı,
- 4- Tok tutum ve düşük dökümlülük,
- 5- Leke tutmazlık
- 6- Güç tutuşurluk
- 7- Bakım kolaylığı.¹⁴⁶

---

¹⁴⁵ Jackman D., Dixon M. Condra J.(2003), The Guide To Textiles For Interiors, (s.157), Kanada: Friesens

¹⁴⁶ Larsen, J. L., Weeks, J.,(1975), Fabrics For Interiors-A Guide For Architects, Designers and Consumers,(S.5) New York:Van Nostrand Reinhold Company.

- 1- Aşınma dayanımı:** İç mekanda her fonksiyonu mobilyalar aracılığı ile gerçekleştirdiğimizden çok fazla sürtünmeye maruz kalırlar. Sürtünme ile meydana gelen aşınma elyafa, ipliğin içeriğine ve kumaşın yapısına bağlıdır.¹⁴⁷ Yoğun kullanılan mobilyalar için aşınmaya dayanıklı kumaşlar seçilmelidir örneğin bir otel odasında dikkatsiz seçilen kumaşların ömrü hızlı tükenir ve bu da maliyeti arttırır.
- 2- Solmaya karşı direnç:** Renkli ve baskılı tekstil malzemelerinin, güneş ışınlarına karşı renklerini uzun süre koruyabilme direncidir. Uzun süre güneş ışınlarına maruz kalacak tekstilin yüksek ışık haslığına sahip olması gerekir.¹⁴⁸
- 3- Boyutsal kararlılık, dikiş kayma dayanımı:** Dikiş kayması; belli bir fiziksel etki ile atkı ve çözümlü ipliklerinin birbirleri üzerinden kayması ve dikiş bölgesinde dikişe paralel ipliklerin açılmasıdır. Kayma oluşursa hem estetik olarak görüntüyü bozar ve ömrünü kısaltır.¹⁴⁹ Kumaşların nem, ısı ve temizlemeye maruz kaldığında ilk durumdaki enini ve boyunu koruma kararlılığına boyutsal kararlılık denir.¹⁵⁰ Seçilen döşemelik kumaşların uzun ömürlü olması için bu kriterlere uygun olması gerekir.
- 4- Tok Tutum ve Düşük Dökümlülük:** Döşemelik kumaşların mobilya kaplanması esnasında kolay şekil alabilmesi ve bu şekli koruyabilmesi için dökümlülüğünün az ve tok bir tutuma sahip olması istenir.¹⁵¹
- 5- Leke Tutmazlık** döşemelik kumaşlarda mutlaka aranılan bir özelliktir. Lekelenmeye karşı terbiye işlemi gören tekstil hem zor kirilenir hem de kolay temizlenir hale gelir. Leke tutmazlık terbiyesi altında beş terbiye türü görülür. Bunlar: **Kir iticilik bitim işlemi (anti-soiling terbiye);** kuru kirlerin kumaş yüzeyini kaplamasını engeller. **Su iticilik bitim işlemi (hidrofobize etme);** ıslak kirlerin, kuru tekstillere nüfus etmeden uzaklaşmasını sağlar. **Kiri kolayca uzaklaştıran bitim işlemi (soil-release terbiye);** kirlerin kolay temizlenmesini sağlar. **Islak kiri itici bitim işlemi (soil redosition);** ıslak

¹⁴⁷ Jackman D., Dixon M. Condra J.(2003), The Guide To Textiles For Interiors, 3rd Edition, (s.158), Kanada: Friesens

¹⁴⁸ <https://www.setasonline.com.tr/tekstil-materyallerinde-haslik-ve-cesitleri>, erişim tarihi:09.04.2019

¹⁴⁹ <https://www.laboratuvar.com/tekstil-testleri/fiziksel-testler/dikis-kaymasi>, erişim tarihi:09.04.2019

¹⁵⁰ <https://www.eurolab.com.tr/sektorel-test-ve-analizler/yapi-malzemeleri-testleri/boyutsal-kararlilik-ve-degisim-testleri>, erişim tarihi:09.04.2019

¹⁵¹ EREM A.D.,(2006) Yüksek Lisans Tezi, Döşemelik Kumaşların Kullanım Performanslarını Ve Aşınma Dayanımlarını Etkileyen Şönil İplik Parametrelerinin İncelenmesi, İstanbul:İTÜ

kirlerin ıslak tekstillerden uzaklaştırmayı sağlar. Yıkama ile oluşan kumaş solmasını önler. **Yağ tutmayan terbiye;** yağın yapışıp kalmasını önler.

Bu terbiye işlemlerinden biri ya da birkaçı bir arada uygulanabilir. Fakat hepsi uygulandığı takdirde leke tutmazlık daha olumlu sonuçlar verir.¹⁵²

Lekeli kumaşlar hem görsel olarak hem de nitelik olarak mobilyaların iç mekandaki etkilerini azaltırlar ve ömrünü kısaltırlar.

6- Güç tutuşurluk özellikle kullanıcıların günlük olarak değişebildiği otel odalarında kullanıcıların can güvenliği sağlamak açısından önemli bir kriterdir.

7- Bakım kolaylığı; seçilen kumaşın kolay temizlenebilmesi ve bakımının yapılabilmesi, hijyen açısından oldukça önemlidir. Beşinci maddede anlatılan leke tutmazlık apreleri uygulandığı takdirde tekstili temizlemek oldukça kolay hale gelir.

4.2.2.5 Döşemeliklerde Sağlık ve Güvenlik Kriterleri

Perdeliklerde anlatıldığı gibi döşemelik kumaşlarda da keratin ile beslenen böcek ve haşerelere karşı terbiye yapılmış kumaşlar tercih edilmelidir. Döşemelik seçiminde yanmaya daha dayanıklı olan sıkı yapılı kumaşlar tercih edilerek ve alev almaz kumaşlar seçilerek yangın güvenliğini desteklemiş oluruz. Özellikle sık sık değişik kullanımlara maruz kalan otel odalarında, kullanıcıların can güvenliği açısından uyulması gereken önemli bir kriterdir.

4.2.2.6 Döşemeliklerde Maliyet Kriteri

Döşemelik kumaş uygulamalarında hangi sandalye, hangi kanepeler gibi mobilya tanımı yapıldıktan sonra kumaşların renk, desen, doku, kullanım özellikleri gibi birçok seçenek ile karşı karşıyayken aslında herkesin aklındaki en önemli kriterlerden biride maliyettir. Maliyet, kumaşın estetik özelliklerinin yanı sıra bize

---

¹⁵² T.C. Milli Eğitim Bakanlığı,,(1994) Tekstil Teknolojisi 1-2. Birinci basım,(s.325) Milli Eğitim Basımevi, İstanbul

kullanım sırasında kazandırdığı konfor ve işlevsellik özelliklerini ve kullanım ömrünü de hesaba katarak kıyasıya tüm özellikleri fayda-performans ilişkisi içinde değerlendirdiğimiz bir kriterdir. Bu kriteri bu kadar önemli kılan yanı ise, genelde bütçe önceden belirlendiğinden, son kararın verildiğinde alınan kumaşın ismi üreticisi, rengi, dokusu, kullanım ve işlevsel özellikleri ne olursa olsun, kullanıcının aldığı ürünü verdiği para karşısında kıyaslayarak, aldığı üründen tatmin olmasıdır.

4.2.3 TEKSTİL DUVAR KAPLAMALARI

Önceleri tekstil kaplamaları koruma, örtünme, ısınma gibi daha fonksiyonel amaçlı kullanılırken, endüstrileşme ve üretim tekniklerinin gelişmesiyle, iç mekanlarımızın neredeyse tüm yüzeylerini kaplayıp daha konforlu hale getirilebilen bir malzeme haline gelmiştir. Özellikle otellerde ve otel odalarında kullanıcıya ev sıcaklığını hissettirmek için odanın tüm duvarları duvar kağıdı, özellikle tekstil içerikli duvar kağıtları ile kaplanmaktadır.

Tekstil duvar kaplamaları, uzun yıllar kullanılabilen, nem ve suya da dayanıklı, kolayca uygulanabilen ve kolay temizlenebilen bir malzemedir. Bir mekanın renk ve atmosferini en hızlı şekilde değiştirip, zarar gördüğü takdirde kolayca tamir edilebilmesi tercih edilme sebeplerindedir. Otel odalarında önem verilen ses ve ısı izolasyonu da tekstil duvar kaplamaları sayesinde sağlanabilmektedir.¹⁵³

İç mekan duvar kaplamalarında lifler ve kağıt kullanılmaktadır. Geri kazanılmış lifler ve kağıtlar da kullanılarak üretilebilir.¹⁵⁴

4.2.3.2 Tekstil Duvar Kaplaması Çeşitleri

Otel odalarında kullanılan tekstil duvar kaplamaları iki çeşittir:

1. Tekstil duvar kaplaması: tekstil duvar kağıdı diye de bilinmektedir. Bu duvar kaplamasının üst yüzeyi tekstildir. Üst yüzeyi liflerden oluşturulmuş bir kumaş yüzeyi gibi olduğundan akustik özelliği de mevcuttur.

¹⁵³ <http://emlakansiklopedisi.com/wiki/duvar-kagidi>, erişim 5.11.2019

¹⁵⁴ <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/265901>, 4.11.2019

2. Tekstil tabanlı duvar kaplaması: Kullanılan çoğu duvar kaplamasının tabanı kağıt esaslıyken, adından da anlaşılacağı gibi bu kaplamanın tabanı tekstil ürününden oluşmaktadır. Oteller gibi yoğun kullanılan yerlerde tercih edilirler.

Tekstil tabanlı kaplamalar dokuma veya dokusuz yüzey (non-woven) olan bir kumaş desteğine lamine edilerek, üzerine genellikle vinil bir film tabakasından oluşturulur. Bu yüzeydeki vinil tabakaya bir desen basılarak kullanılır. Toz ve kirden arındırılmış her türlü duvar yüzeyine uygulama yapılabilmektedir.¹⁵⁵

4.2.3.3 Tekstil Duvar Kaplamalarında Estetik Kriterler

Tekstil duvar kaplamaları iç mekan duvarlarımıza yapıştırılarak uygulanan, mekanı renklendirip hareketlendirebilen, dokusu ile, farklı kabartmaları ile mekanlar oluşturulabilen kaplamalardır.

Bu kaplamalar, çok çeşitli tasarımlarda, desenlerde ve yüzey işlemlerinde kullanılabilirler. Kolayca uygulanıp kolayca değiştirilebilir, zedelenme ve hasar durumunda kolayca tamir edilebilirler. Ayrıca duvarlarda bulunan küçük hataları ya da kırıkları da kolayca örtebilirler.¹⁵⁶

İç mekanlarımızda seçilen tekstil kaplamaları renk-doku-desen-ölçek-denge gibi estetik kriterleri sağlamalı, uygun tekstil malzemesi seçilip uygulanmalıdır.

Renk

İç mekanda renkler, bilinçli bir şekilde kullanıldığında sakinlik ya da coşku hissini veren bir etkidir. Otel odasını kullanan kişilerin, bu mekanı geçici olarak konaklamak ve genellikle gece dinlenmek için kullandıklarını unutmadan, daha çok huzur ve sakinlik veren tonlar ile duvarlar kaplanmalıdır.

Doku ve Desen

Duvarlara tekstil seçerken, doku ve desenin döşeme, halı ve perde gibi diğer tekstil ürünleri ile uyum içinde olması önemlidir. Duvarda seçilen desenlerin ebatları odanın

---

¹⁵⁵ <https://tekstiltabanli.com/otel-duvar-kagidi-nedir/> 5.11.2019

¹⁵⁶ <https://www.arch2o.com/guide-wallpaper-types-advantages/>, 7.11.2019

büyüklüğüne göre belirlenmeli, örneğin; küçük otel odalarında çok büyük desenler seçilerek göz yoran seçimler yapılmamalıdır.

Denge

Otellerde odaların duvar yüzeylerine kaplanacak olan tekstil, odanın tasarım ile uyumlu ve diğer öğeler ile dengede kullanılmalıdır. Mekan kompozisyonuna uyum sağlayıp aykırı durmamalıdır.

4.2.3.4 Tekstil Duvar Kaplamalarında Performans Kriterleri

Tekstil duvar kaplamaları, malzemenin performansı açısından mekana olumlu katkılar sağlar. Tekstil tabanlı duvar kaplamaları hem estetik görünümlü, hem de oluşmuş bazı küçük çatlakları, duvardaki ek yerlerini ya da lekeleri kapatarak mekanlarda oluşan hasarlara çözüm olur. Neme dayanımı yüksek olduğundan kolayca deforme olmaz. Otel odalarında önemli olan ses izolasyonuna katkı sağlar. Odada estetiği bozan ve eski ifadesi oluşturan, duvarlardaki renk değişimine sebebiyet veren ışık hasarına karşı yüksek dayanımlı tekstiller kullanıldığı takdirde uzun ömürlü bir kullanın sağlayacaktır.¹⁵⁷

4.2.3.5 Tekstil Duvar Kaplamalarında Sağlık ve Güvenlik Kriterleri

Tekstil duvar kaplamalarında genellikle dokuma ya da non-woven (dokusuz yüzey) yüzeyler kullanılmaktadır. Özellikle dokusuz yüzeyler üretiminde kullanılan hammaddenin çoğunluğu doğaldır. Doğal malzemeden oluşan bu yüzeylerin dayanıklılığını artırmak için yapılarına sentetik elyaflar ilave edilmektedir. İçerisinde toksin olmadığından, cam elyaf içermediğinden ve antifungal direnci yüksek olduğundan, küf oluşumu görülmemektedir. Kağıt esaslı duvar kaplamalarına göre daha sağlıklıdır. Kullanıcının çeşitlilik ve yoğunluk oluşturduğu otel odalarına uygulanan tekstil kaplamalı duvarlar, oluşabilecek küçük kazalarda, örneğin kullanıcıların duvarlara çarpması veya çocukların vurması gibi olaylarda, yüzey;

¹⁵⁷ <https://yasham.com.tr/nasil/sikca-sorulan-sorular>, erişim:5.11.2019

kullanıcıyı koruyan bir etki de göstermektedir. Ayrıca zarar gören parçalar kolayca, sadece hasar gören bölüm değiştirilerek onarılabilir.

4.2.3.6 Tekstil Duvar Kaplamalarında Maliyet Kriteri

Tüm tekstil seçimlerinde maliyet belirleyici bir kriter olsa da, seçilen ürünün ömrü, kullanım süresi, bakım ve tamirati da hesaba katılarak tercihler yapılır. Tekstil kaplamalar, duvara uygulanan vinil esaslı duvar kaplamaları ya da boya uygulamaları gibi farklı alternatifler ile kıyaslandığında maliyet yüksek gibi görünse de iç mekana verdiği doku ve kattığı duygu diğer malzemelere kıyasla farklı olmaktadır. Tekstil duvar kaplamalarının yatırım maliyetleri yüksek, fakat uzun ömürlüdürler.

4.2.4 TEKSTİL ZEMİN KAPLAMALARI

İnsanoğlunun barınma ve korunma güdüsüyle başlayan tekstil kullanımı, pencereleri, mobilyaları, iç mekanın duvarlarını ve zeminleri de tekstil ile kaplayarak, korunma, ısınma, sağlık, estetik ve psikolojik açıdan olumlu etkiler yaratacak mekanlar oluşturulmuştur.

İç mekanlarda birçok zemin kaplaması kullanılabileceği gibi, halı ve kilimler yumuşak zemin malzemesi olarak ayrılırlar.¹⁵⁸ Halı kaplı zeminler diğer mekan öğeleri ile birlikte uyum içerisinde seçilip, daha konforlu zeminler oluşturulur.

Halı ve kilimler hem teknik hem de estetik olarak derin bir birikimin sonuçlarıdır. Üretildikleri bölgelerin kültürel ve sosyal yapılarının özelliklerini gösterirler.¹⁵⁹

Zemin tekstillerinin kullanım amaçları şöyle sıralanabilir:

1. Yorgunluğu azaltmak
2. Güvenliği artırmak
3. Engelliler için hareket imkanlarını geliştirmek

¹⁵⁸ Taylor M.A. (1999), Tekstil Teknolojisi, 4. Baskı, Çev: Demir A., Günay M., (s.259) İstanbul Şan Ofset

¹⁵⁹ <http://dergipark.gov.tr/download/article-file/207125>, erişim tarihi 11.04.2019

4. Ses yalıtımı
5. Enerji tasarrufu
6. Eskimiş veya zarar görmüş zeminleri kamufle etmek.¹⁶⁰

Halının tarihi binlerce yıl öncesine dayanmaktadır. Göçebe kavimler arasında doğup, gelişmiş olan halı ve kilim kültürü, sonraları yerleşik medeniyetlere kadar uzanan bir tarihçe ile kullanımları devam etmiştir.

“Bir halı binlerce düğüm gerçekliğiyle varlık kazanır. Düğümler bir zincir haline üst üste sıralanarak desenler meydana getirirler. Halının genellikle pamuklu olan zemini bir dokuma tezgahına dikine gerilmiş ve birbirine paralel çözümlü ipleriyle, enine geçirilmiş atkı iplerinden oluşur. Çözümlü iplerinin çevresine düğümlenen iplik parçaları halının yüzünü, yani havlı yanını meydana getirir; bu iplikler çoğu zaman yün, bazen de daha değerli halılarda ipektir. Düğüm biçimleri bölgelere göre değişir. Halı yaşayan bir kültürdür; bir sanatsal değere, kültürel imgeye ve coğrafyaya sahiptir.”
(<http://v3.arkitera.com/sa9120-kisa-bir-hali-tarihi-yazmak.html>, erişim tarihi: 12.04.2019)

Tarihi kazılarda zemin tekstili olarak bulunan ilk eser, 4. Yüzyılın sonunda ve Güney Sibiryaya Türkistan topraklarında bulunan Pazırık Kurganı buluntulardır.¹⁶¹ 224 yılına ait Çin resmi evraklarında, halı ve kilimlere ait ilk ticari kayıtlara rastlanmaktadır.¹⁶²

Halı tüccarlarının bir araya toplandığı ilk girişim İngiltere de gerçekleştirilmiştir. İlk üretim yeri olarak sayılabilecek bu fabrika 1740'da İngiltere'nin Pembroke kasabasında kurulmuş ve böylece mekanik üretim tekniği ile endüstriyel üretime ilk adım atılmış olmuştur.¹⁶³

El halılarına benzer dokuma halılar üretmek için çalışan İngiliz girişimci Thomas Whitty 1755 yılında geliştirdiği Axminster tekniği ile üretim yapmaya başlamıştır. Önceleri el tekniği ile düğümler oluşturulurken ilerleyen zamanda jakar dokuma tekniğine uyarlanmıştır.¹⁶⁴ Bu gelişme ile jakar tekniği ile çalışan dokuma tezgahının tohumları atılmış ve halının gelecekte daha hızlı ve daha kolay üretileceğinin sinyalleri verilmiştir.

¹⁶⁰ Jackman D., Dixon M. Condra J.(2003), The Guide To Textiles For Interiors, 3rd Edition, (s.163-164), Kanada: Friesens

¹⁶¹ E.J.W. Barber, (1991) Prehistoric Textiles: The Development of Cloth in the Neolithic and Bronze Ages with Special Reference to the Aegean (s. 131) New Jersey: Princeton University Press.

¹⁶² Goswami K.K., (2009), Advances in Carpet Manufacture (s.140) İngiltere: Elsevier.

¹⁶³ Kerridge E.,(1988), Textile Manufactures in Early Modern England, Manchester:University

¹⁶⁴ Kerridge E.,(1988), Textile Manufactures in Early Modern England, Manchester:University

4.2.2.1 Halı Çeşitleri ve Özellikleri

İç mekanlarda kullanılan halı çeşitleri aşağıdaki gibi sınıflandırılır.

1. Aksminster:

Aksminster halı dokuma halıdır ve kesik havlıdır. Halının hav ipliği üst yüzeye hapsedilmiştir. Dokuma yöntemlerine göre üçe ayrılırlar: Makaralı Aksminster, Şişli Aksminster ve Makaralı-Şişli Aksminster. Sınırsız renk çeşitliliği ile çok çeşitli desenlerde halılar üretilebildiği için tercih nedenidir.¹⁶⁵

Şekil 4.4 Aksminster Halı.¹⁶⁶

¹⁶⁵ Taylor M.A. (1999), Tekstil Teknolojisi, 4. Baskı, Çev: Demir A., Günay M., (s.259-260) İstanbul Şan Ofset

¹⁶⁶ <https://www.burcuhalı.com.tr/otel-halilari/axminster-halilari/>, erişim tarihi: 08.12.2019

2. Wilton:

Halının hav oluşturacak çözümlü ipliklerinin zeminde oluşturacağı havın yüzeye çıkarılacak şekilde dokunmuş olması en belirgin özelliğidir. Halının yüzeyindeki şekilleri elde etmek için, kesik hav ya da ilmek, ya da her ikisinin birleşimi kullanılır. Üretim şeklinden dolayı özel tasarım gibi kısa süreli üretimlerde tercih edilir. Aksminster halıya göre renkleri oldukça sınırlıdır. Kadife halı diye de bilinen Düz Wilton halı veya şekillendirilmiş Wilton halı diye ayrılırlar. **Düz Wilton Halı** tek renkli düzgün kesik havlıdır. **Şekillendirilmiş Wilton Halı**, her biri farklı renkli hav ipliklerinin jakarlı tezgahlarda dokunmasıyla oluşur. Dayanımı yüksek bir halı olduğundan ofis ve oteller gibi yaya trafiğinin çok olduğu yerlerde kullanılır.¹⁶⁷

Şekil 4.5 Winton Halı¹⁶⁸

¹⁶⁷ Taylor M.A. (1999), Tekstil Teknolojisi, 4. Baskı, Çev: Demir A., Günay M., (s.262-263) İstanbul Şan Ofset

¹⁶⁸ <http://tr.eo-carpet.com/uploads/201715829/wilton-wool-carpet10494309206.jpg>, erişim tarihi: 08.12.2019

3. Tufting Halılar:

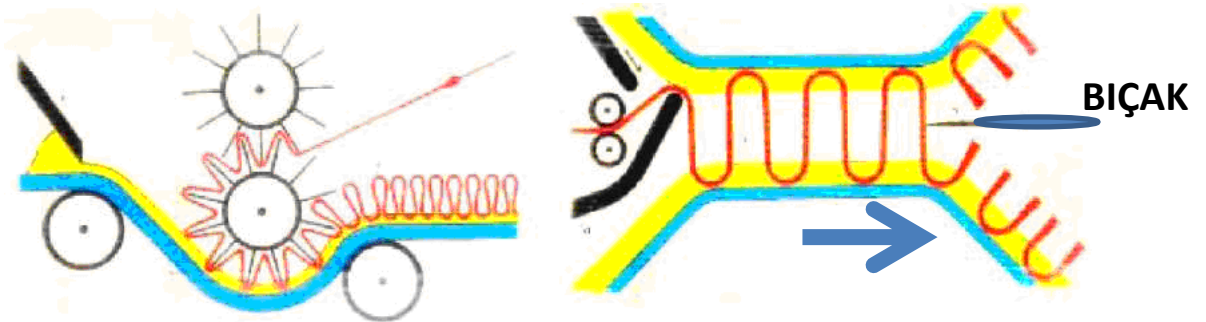
Bu halılar önceden dokunmuş bir zemin üzerine tuft ipliklerinin dokunması ile oluşurlar. Tufting makinesi basit bir dikiş makinesi iğnesinin hareketi ile benzerlik gösterir. İplik bobinleri önceden dokunmuş zemin üzerine bukleler oluşturarak iğnelere iplik besler. Bu bukleler özel bir kesim mekanizmasıyla kesilerek ya kesik hav bir yüzey ya da bazı bölgelerin kesilip bazı bölgelerin kesilmeden bırakılması ile birleşik yüzeyler oluştururlar. Oluşturulan bu yüzeylerin arkasına jüt ya da sentetik ikinci bir yüzey, lateks esaslı bir malzeme kullanılarak yapıştırılır.

4. İğnelenmiş–Keçe Zemin Kaplamaları

Bu tür yumuşak zemin kaplamaları, Non-woven (dokusuz)yüzey tekniklerinden biri olan iğneleme sonrasında lifin içeriğine bağlı olarak ısı muamele ve reçine emdirilmesiyle oluşturulur. Genellikle rulo halı ya da karo halı şeklinde kullanılır.¹⁶⁹

5. Yapıştırılmış-Havlı Halı

Hav ipliğini ya da lif tabakasını, kumaş olan zeminin üzerine yapıştırarak tekstil zeminler elde edilebilir. İplikler kıvrılarak oluşturulan ilmeklerin tabanı kalın bir yapıştırıcının içerisine gömülür, ya da iplikler sıcakta eriyen yapıştırıcı kumaşların arasında gezen çift taraflı bıçaklarla katlanır ve yapıştırılır. Yüz yüze oluşturulan kumaş iki ayrı halı oluşturmak üzere ortadan kesilir. Bu tür halılar karo halı ya da yerinde kesilmesi gereken şekilli halılar olarak kullanılır.¹⁷⁰

Şekil 4.6 Yapıştırma Halı Üretim Tekniği.¹⁷¹

¹⁶⁹ Taylor M.A. (1999), Tekstil Teknolojisi, 4. Baskı, Çev: Demir A., Günay M., (s.191-192) İstanbul Şan Ofset

¹⁷⁰ Taylor M.A. (1999), Tekstil Teknolojisi, 4. Baskı, Çev: Demir A., Günay M., (s.266-267) İstanbul Şan Ofset

¹⁷¹ <http://halidokuma.blogspot.com/2011/08/>, erişim tarihi: 08.12.2019

6. Flok Halı

Elektrostatik baskı halı olarak da bilinir. Sentetik liflerin istenilen deseni oluşturacak şekilde elektrik akımı yüklenerek kumaş üzerine yapıştırılması işlemidir. Kesik lif uçları kadife benzeri dokunsal bir his verdiği için tercih edilir.¹⁷² Flok halılar kullanımını yoğun zeminlerde tercih edilir.

7. Raschel Örme Halı

Raschel makinesinde esnek çözümlü örgülü halılar üretilir. Bunlara örgü halı denir. Çeşitli yoğunluklarda pelüş halılar hızlı, kolay ve ekonomik olarak üretilirler.¹⁷³

4.2.4.2 Zemin Tekstil Kaplamalarında Estetik Kriterler

Elyaf çeşitliliği arttıkça ve üretim biçimleri geliştikçe zemin kaplamaları kullanımı mekan tasarımında önemli bir rol üstlenmiştir. İç mekan zeminleri, mobilyalar, tavanlar ve duvarlar ile birlikte önemli bir tasarım öğesine dönüşmüştür. İç mekana halı seçerken bazı temel unsurlara önem verilir. Örneğin hangi mekan için zemin kaplaması seçilecektir. Halı uygulamaları neredeyse her yerde uygulanabilir şekilde görülmektedir. Kullanılan mekanın gereksinimleri göz önünde bulundurularak zemin kaplamasının türü ve özellikleri belirlenmelidir. İç mekanda istenen uyum ve karakter elde etmek için mekanın mobilya ve diğer yapı öğeleri ile uyumu dikkate alınır. Renk desen ve doku çeşitliliği sınırsızdır ve seçimler, mekan tasarımı sırasında belirlenir. Renk ve desen seçimi yapılırken iç mekana aykırı olmayan ölçekte desenler seçilmesi diğer malzemeler ile uyum içerisinde olmasını sağlar.

Halı döşenmiş yüzeyler durmak ya da hareket etmek, sert yüzeyli döşemelere kıyasla daha rahat ve konforlu hissettirir. Konfor düzeyi tekstil zemin kaplamasının kalınlığına ve elyafın çeşidine göre değişir.¹⁷⁴

¹⁷² Özkendirci B. (2016), Aurum dergisi cilt:1, sayı:1, yaz, (s:31)

¹⁷³ Jackman D., Dixon M. Condra J.(2003), The Guide To Textiles For Interiors, 3rd Edition, (s.169), Kanada: Friesens

¹⁷⁴ Jackman D., Dixon M. Condra J.(2003), The Guide To Textiles For Interiors, 3rd Edition, (s.171), Kanada: Friesens

4.2.4.3 Zemin Tekstil Kaplamalarında Performans Kriterleri

Zemin tekstillerinde performansı etkileyen çeşitli özellikler vardır. Bunlar önceden belirlenip seçimler bu doğrultuda yapılırsa, ürünlerin kullanımı daha uzun ömürlü olur.

Ses Yalıtımı

Tekstil zemin kaplamaları iç mekandaki sesi emip mekandaki gürültü seviyesini azaltmaktadır. İç mekanın yüzey gürültüsünü, ayak seslerini havadan gelen sesleri emip, akustik kontrol açısından fayda sağlar. Ses yalıtımı derecesi halıya bağlıdır. Halıların iplik cinsleri, halının altı, birde üretim biçime göre ortamdaki seslerin en az yüzde onunu (%10) emer. Yoğun ve derin havlı bir halı daha iyi ses yalıtımı sağlar.

Herhangi bir tekstil zemin kaplamasının performansı, seçilen elyaflara, yapım yöntemine ve bitmiş ürünün işlevsel niteliklerine bağlıdır.

Bir mekana zemin tekstili seçerken o mekanın temel fonksiyonel gereklilikleri, çevresel koşulları, termal ve akustik ihtiyaçları, kullanıcı sayısı ve kullanıcı trafiği saptanarak bu ihtiyaca en uygun elyaf, iplik ve halı yapım teknikleri belirlenip seçim sürecine geçilmelidir.

Elyaf Seçimi

Bir halıda kullanılan malzeme türleri (elyaflar) toplam maliyet üzerinde büyük bir etkiye sahiptir ve halının performansı yansıtır. Elyaf seçiminde en çok yün, naylon, akrilik, polipropilen (olefin) ve polyester elyaf tercih edilir.

Yün, bir zamanlar en popüler halı elyafı iken, halı taleplerinin artması ve sentetik elyafların kullanılmaya başlamasıyla yünün kullanımı azalmıştır. Yağlı lekelerle oldukça dayanıklı ve kolay temizlenebilir olması, yangın dayanımı ve aşınma direncinin de oldukça iyi olması tercih sebeplerindedir.

Naylon elyaf, çok çeşitli kesitlerde üretilen bir elyaftır. Hoş parlaklık ve mükemmel renk haslığı, ağırlıkla ezilmeden mükemmel bir geri kazanım özelliği vardır. Boncuklanma ve dökülmeye karşı dayanıklıdır. Naylon herhangi bir doğal elyaftan

daha güçlü ve hafiftir. Esnektir ve ısı direncine sahiptir. Antistatik özellikleri zayıftır fakat bitim işlemleri sayesinde bu özelliği de azaltılabilmektedir.¹⁷⁵

Akrilik elyaf, yapısı ve yüne benzer görünümü ile küflenmeye karşı dayanıklı ve güneş ışığına karşı direnci yüksektir. Yüne elyafına göre yanmazlık direnci daha zayıf ve leke tutmazlık performansı diğer elyaflara göre daha düşüktür. Bunlara karşın renk konusunda dayanıklı olduğu için istenildiği şekilde renklendirme yapılabilmektedir. Parça halı (makine halısı) üretiminde yoğun olarak kullanılır.¹⁷⁶

Polipropilen (PP)(Olefin) elyaf, kolay temizlenebilir, nem ve küfe dayanıklı olduğundan iç mekan ve dış mekan zemin kaplamalarında tercih edilir. Boyanmaya karşı direnç gösterir fakat anti-statik özelliği sayesinde çokça tercih edilir.¹⁷⁷

Polyester elyaf, kolay temizlenebilir ve lekelerle karşı dirençlidir. Çok iyi renk berraklığına sahip ve rutubete karşı da dayanıklıdır.¹⁷⁸

Aşınma Dayanımı

Aşınma dayanımı halılar için en önemli performans kriterlerinden biridir. Aşınmaya karşı direnç; halının liflerine, ipliklerin kalınlığına ve bükülmesine, halının hav yoğunluğuna bağlıdır. İpliklerin kalınlığı ne kadar fazlaysa, aşınma direnci o kadar yüksek olur. Bükümlü iplikler daha az elyaf yüzeyini aşınmaya maruz bırakır. Hav yoğunluğu daha fazla iplik demektir ve ne kadar çok iplik varsa halıda aşınma o kadar az olur.¹⁷⁹

Rezilyans

Halı elyaflarının sıkıştırma veya ezilmeden sonra eski şekillerine dönme kapasitesidir. Bu halının üzerinde yüründüğünde halının maruz kaldığı mekanik etkilerden yükün altında ezilen havın geri dönmesidir ve buna görünüşün kalıcılığı da denilmektedir. Yaya trafiğin fazla olduğu iç mekanlarda hareketli veya sabit mobilyaların ayaklarının, halıyı ezerek ipliklerinin ezilmesine yol açtığı mekanlarda

¹⁷⁵ Jackman D., Dixon M. Condra J.(2003), The Guide To Textiles For Interiors, 3rd Edition, (s.172-173), Kanada: Friesens

¹⁷⁶ <https://sarkhali.com.tr/hangi-haliyi-secmeliyim>. Erişim: 15.05.2019

¹⁷⁷ <https://sarkhali.com.tr/hangi-haliyi-secmeliyim>. Erişim: 15.05.2019

¹⁷⁸ <https://sarkhali.com.tr/hangi-haliyi-secmeliyim>. Erişim: 15.05.2019

¹⁷⁹ Jackman D., Dixon M. Condra J.(2003), The Guide To Textiles For Interiors, 3rd Edition, (s.175), Kanada: Friesens

önemli bir kriterdir. Genel olarak halıdaki en iyi toparlanma sırasıyla; naylon, sonra yün, en az olarak da akrilik ve polyester halıda olur.¹⁸⁰

Elektrostatik Özellikler

Halılarda kullanılan lif tipi, halının yapısı ve giyilen ayakkabının halıya teması, son olarak ortamın nem oranı halının statik elektriğini yükseltir. Böylece istenmeyen bir durum gelişir ve halı ortamdaki tozları ve tüyleri çeker. Halının bulunduğu ortamın rutubeti az ise halı daha az nem içerir ve bir yalıtıcıya dönüşür. Örneğin yerden ısırmalı bir mekanda halı daha çok kurur, dolayısıyla elektriksel direnci fazla olur.¹⁸¹

Isı Yalıtkanlığı

Zeminde kullandığımız halılar ve kilimler iç mekanlarımızda ısı yalıtımı da sağlar. Halının alt katmanları ve hav kalınlığı arasında bulunan hava ısı kayıplarına engel olup, yalıtıma destek olur.¹⁸²

Akustik Performans

Özellikle otel odalarında ayakkabı ile yürümede çıkan sesler, zemine düşen katı cisimler ya da hareketli mobilyaların çekilmesi ile oluşan gürültüyü azaltmak için kalın havlı halılar kullanılır. Bu sayede hava ile taşınan sesleri büyük ölçüde azaltmak mümkün olur.

4.2.4.4 Tekstil Zemin Kaplamalarında Sağlık ve Güvenlik Kriterleri

Zemin kaplamalarında kullanıcılara en iyi çözümü sunabilmek için sağlığımız ile ilgili noktalara dikkat edilmesi gerekmektedir. Halıda Performansı belirleyen bir kriter olan rezilyans, sağlık açısından da irdelenmelidir. Halının rezilyansı yüksek olduğunda kullanıcıların yürüyüş etkisini ne derece emeceği ve günün büyük bir kısmını ayakta ya da yürüyerek geçiren kullanıcı için önem kazanır. Yumuşak zemine basmak yorgunluğu azalttığı gibi ortopedik ve sırt gerginliğini de azaltır, böylece kullanıcının o mekanda verimliliği ve memnuniyeti artar. İç mekamlarda

¹⁸⁰ Jackman D., Dixon M. Condra J.(2003), The Guide To Textiles For Interiors, 3rd Edition, (s.175), Kanada: Friesens

¹⁸¹ Taylor M.A. (1999), Tekstil Teknolojisi, 4. Baskı, Çev: Demir A., Günay M., (s.276) İstanbul Şan Ofset

¹⁸² Taylor M.A. (1999), Tekstil Teknolojisi, 4. Baskı, Çev: Demir A., Günay M., (s.277) İstanbul Şan Ofset

kullanılan yumuşak tekstil zemin kaplamaları yaralanmayı ve düşme sıklığını azaltabildiğinden, sıkça tercih edilirler. Tüm kenarlar ve birleşim yerleri düzgünce tutturulmuş olduğu takdirde, görme ya da yürüme engeli olan kişilerin de kullandığı güvenli mekanlar oluşturulabilir.¹⁸³

4.2.4.5 Tekstil Zemin Kaplamalarında Maliyet Kriteri

Otel odalarında genellikle sıcak bir ortam oluşturup, konfor, ses ve ısı izolasyonu sağlamak için büyük oranda zemin kaplamaları tercih edilmektedir. Zemin kaplaması ilk maliyet ve bakım maliyetini içerir. İlk maliyet; halının öncelikle ürün tipi ve üretimin tekniği yani; makine ya da el ile yapılmış olması, kullanılan elyaflar, iplik kalitesi, boyama tekniği, kullanılan taban, desen tipi ve yoğunluğu vb. gibi farklı özelliklerine göre maliyetlendirilir. Kullanım sırasında oluşan kirlenme lekelenme ise bakım maliyetlerini kapsar.

Otel odalarında kullanılan zemin kaplamalarının seçimi sırasında özellikle leke tutmayan ve kolay temizlenebilir malzemelerin seçimi önemlidir. Ayrıca tekstilin yıkanabilir olması ve ışığa yoğun biçimde maruz kalan yerlerde ışık haslığının yüksek olan tekstillerin seçilmesi, dikkate alınması gereken özelliklerdendir.

Ayrıca genel kullanım alanları, otel odaları vb. kullanımın yoğun olan yerlerde zemin kaplamalarının sık kullanım ve temizlenmesinden dolayı kimyasal (deterjan) haslığı, tüylenme ve rezilyans gibi kriterlerin en üst düzeyde seçimleri maliyeti negatif yönde etkilese de bu gibi durumlarda kullanım süresine göre maliyete bakmak daha doğru olacaktır.

Bu bölümde otel odalarında tekstil ürünlerin öneminden bahsedilmiş, sınıflandırılmış ve özelliklerine değinilmiştir. 5. Bölümde; iç mekan tekstilleri, otel odalarındaki kullanıcı gereksinimleri, buldukları bölge/şehir ve işlev gibi özellikler göz önünde bulundurularak seçilmiş oteller üzerinden analiz edilmiştir.

---

¹⁸³ Jackman D., Dixon M. Condra J.(2003), The Guide To Textiles For Interiors, 3rd Edition, (s.178), Kanada: Friesens

5. BÖLÜM: İÇ MEKAN TEKSTİLLERİNİN SEÇİMİNDE UYGULANACAK GENEL KRİTERLERİN, BELİRLENEN OTEL ODALARI ÖRNEKLERİ ÜZERİNDEN ANALİZİ

Çeşitli Tekstillerin iç mekanlarda ki kullanımının, en çok örneğine otellerin odalarında rastlanabildiği için çokça tercih edilen, son 5 yıl içerisinde yapılmış, farklı illerde ve farklı bölgelerde bulunan, 3 şehir oteli seçilmiştir. Birincisi Güneydoğu Anadolu Bölgesi, Gaziantep'te; Divan Otel, ikincisi Akdeniz Bölgesi, Hatay-Antakya'da, Türkiye'de bir ilk olan müze oteli; The Museum Hotel, üçüncüsü ise Marmara Bölgesi, İstanbul'da, Elit World Asia Oteldir.

Seçilen bu otellerin odalarında belirlenen, iç mekan tekstilleri gözlemlenerek, saptanan kriterler doğrultusunda analizler yapılmıştır.

5.1 DİVAN OTELİ, GAZİANTEP

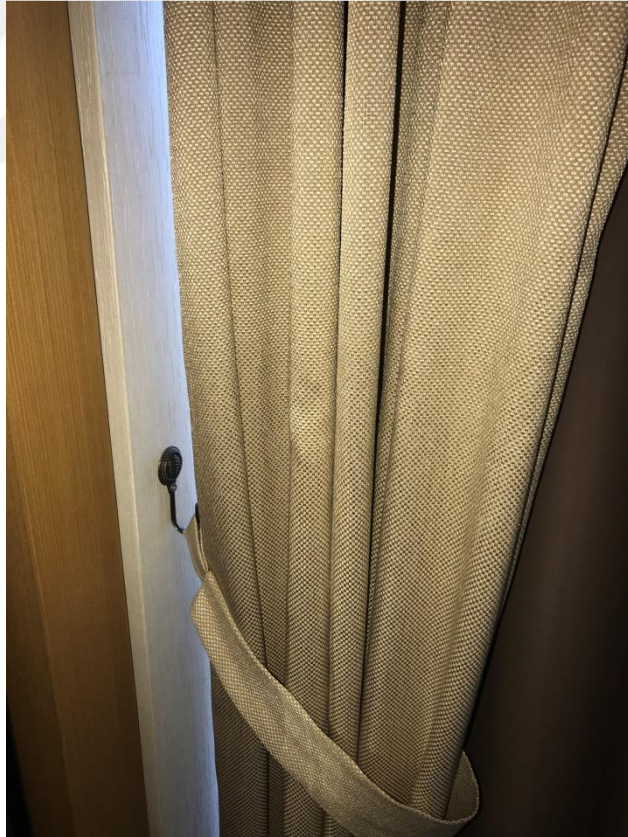
Gaziantep'in hızla gelişen modern kimliğini yansıtan divan oteli 2013 yılında hizmete açılmıştır. Divan Oteli, kervanların doğudan batıya baharatları, tütüleri ve eşsiz ipekleri taşıdığı tarihi ipek yolu üzerinde bulunmaktadır.

5.1.1 PERDELER

Otelin süit odasındaki perdeler Şekil 5.1. ve Şekil 5.2. de görülmektedir.

Şekil 5.1 Divan Gaziantep Perdeler (Esra Avlanmaz Bilecen Arşivi)

Şekil 5.2 Divan Gaziantep Perde Detayı
(Esra Avlanmaz Bilecen Arşivi)

5.1.1.1 Perdelerde Estetik Kriterler

Odadaki perdeler, diğerk tekstil kaplamalar ile uyumlu renklerde; bej ve kahve tonları kullanılarak, desensiz kumaşalar tercih edilmiştir. Üç türde perde kullanılmıştır. Şekil 5.1.'de görüldüğü üzere soldan sağa fon perde, güneşlik ve tül perde kullanılmıştır. Fon perde pencerenin iki yanına konumlandırılmıştır. Bunlar o yüzeyi hem süslemek, hem de gerektiğinde güneş kontrolü sağlamak amacıyla kullanılmıştır. Şekilde en solda görünen tekstil; fon perdeyi oluşturmaktadır. Daha çok pencerenin olduğu yüzeyi süslemek, o yüzeyi tekstil ile örtmek için seçilmiştir. Ortada görülen perde güneşlik, güneşi ve fazla ışığı kırmak amacıyla pencerenin tamamını kapatacak boyutlarda desensiz, düz ve koyu renktedir. Pencerede en sağda olan tül perde yine düz ve yumuşak dokulu, görüntü mahremiyetini sağlayacak şekilde seçilmiştir. Odada kullanılan diğerk tekstiller ile uyumlu ve benzere renk skalaları kullanılmıştır.

5.1.1.2 Perdelerde Performans Kriterleri

Otelde kullanılmakta olan tekstillerin kullanılmamışlarını bulmak ve bunları TSE standartlarına göre teste sokup değerlendirilmesi mümkün olmadığından, satın alma sırasında yapılan performans analizleri ve otel işletmelerinden istenilen sertifikalar göz önünde bulundurularak ve kumaşlar gözlemlenerek kumaş performansı değerlendirilmesi yapılmıştır.

Perde seçerken önemli kriterlerden biri de boyutsal kararlılık gösteren kumaşları bulabilmektir. Kullanım sırasında sarkma ya da büzülme göstermemesi kumaşın formunun bozulmaması gereklidir. Şekillerde görüldüğü üzere kumaşlar fazla esnemeyen ve sarkma yapmayan kumaşlardır. Odadaki mobilyayı ve halıları ultraviyole ışıklardan korumak da, perdelerin işlevlerinden biridir. Odada kullanılan fon ve güneşlik kalın kumaşlardan, güneşe dayanıklı ve güneş geçirmeyen kumaşlar olduğundan güneş hasarı meydana gelmemektedir. Şekil 5.2. de görülen perdenin dokuma sıklığı fazla olduğundan perdede kayma meydana gelmemiştir.

5.1.1.3 Perdelerde Sağlık ve Güvenlik Kriterleri

Çok nemli veya çok sıcak ortamlarda oluşabilecek mikroorganizmalar için antibakteriyel bitim işlemleri uygulanmalıdır. Bu haşereler pamuklu ve yünlü kumaşlarda daha kolay çoğalabildikleri için güveye karşı terbiye yapılarak kullanılmaktadır. Şekillerdeki perdelerin yapay elyaf ipliklerden üretilmiş kumaşlar olduğunu görülmektedir.

Gevşek yapılı kumaşlar yangının yayılmasını kolaylaştırırken, sıkı yapılı kumaşlar alevin yayılmasına karşı dayanıklıdır. Şekillerde perdeler sıkı dokunmuş kumaşlardan seçilmiştir.

İç mekanlara perde seçerken, pencere büyüklükleri dikkate alınarak, enerji kontrolünün de perdeler aracılığıyla sağlanabildiği göz önünde bulundurularak tercihler yapılmalıdır. Bu otelde görülüyor ki perdeler pencere ebatlarına uygun ve pencere boşluklarını kapatacak ölçülerde yapılmıştır.

5.1.1.4 Perdelerde Maliyet Kriteri

Perdenin kaç kat kumaştan yapıldığı, perdenin maliyetini değiştirmektedir. Özel tasarım ya da özel dokunmuş kumaşlar, yardımcı montaj elemanlarının sayısı ve çeşitleri maliyeti arttırmaktadır. Şekil 5.1.'de görüldüğü üzere üç kat kumaş uygulaması yapılmış, fakat çok fazla yardımcı montaj elemanları kullanılmamıştır. Kullanılan kumaşlar yüksek maliyetli olmayıp, otelin konsepti çerçevesinde seçilmiş, dokuma kumaşlardır.

5.1.2 DÖŞEMELİKTE KRİTERLER

Şekiller otel odasında bulunan yatak başı ve oturma elemanlarına aittir ve kullanılan döşemelik kumaşlar görülmektedir.

Şekil 5.3 Divan Gaziantep Yatak Detayı
(Esra Avlanmaz Bilecen Arşivi)

Şekil 5.4 Divan Gaziantep Yatak Başı (Esra Avlanmaz Bilecen Arşivi)

Şekil 5.5 Divan Gaziantep Döşemelikler
(Esra Avlanmaz Bilecen Arşivi)

Şekil 5.6 Divan Gaziantep Döşemelik Detayı
(Esra Avlanmaz Bilecen Arşivi)

5.1.2.1 Döşemelikte Estetik Kriterler

Yatak başında, perde ile uyumlu renkte olan suni deri döşemelik kullanılmıştır. Perde rengi ile birbirini tamamlayan renkler seçilmiştir. Doğal deri hissi versin diye kendinden dokulu ve çok parlak olmayan bir deri kullanılmıştır.

Oturma alanında seçilen döşemelikler yatak başı ile aynı tonda seçilen pamuk keten kumaşlar ile kaplanmıştır. Üzerlerindeki kırılentler ise perdenin tonlarında odayı renklendirmek amacıyla farklı renklerde seçilmiştir. Kullanıcılar kendilerini daha konforlu hissetsinler diye yumuşak tuşeli bir kumaş cinsi tercih edilmiştir.

5.1.2.2 Döşemelikte Performans Kriterleri

Otelin 5 yıldır faaliyette olduğu düşünülürse, oturma grubundaki kumaşta herhangi bir dikiş kayması ya da aşınma görülmemektedir. Her kullanımdan sonra kumaşın eski formunu alması ve esneme kaybının olmaması kullanıcı ve oturma rahatlığı için önemlidir. Kullanıcının konforunun etkileyen kumaşın dokusu, ince giysilerle dokunduğunuzda sizi rahatsız etmemeli ve fazla pürüzlü olmamalıdır. Şekillerde görüldüğü üzere yeterince pürüzsüz, konforlu ve az gözenekli kumaşlar seçilmiştir.

5.1.2.3. Döşemelikte Sağlık ve Güvenlik Kriterleri

Şekil 5.5. deki oturma grubunda kullanılan kumaşlar görülebildiği üzere sık dokulu olarak seçilmiştir. Sık dokulu kumaşlar yanmaya daha dayanıklıdır. Ayrıca bu kumaşlar, otel yönetmeliklerinde istenildiği üzere, haşerelere karşı terbiyeli ve alev almazlık apresi uygulanmış kumaşlardır.

5.1.2.4 Döşemelikte Maliyet Kriteri

Kullanılan tekstilin bakım maliyetin göz önünde bulundurularak seçimler gerçekleştirilmelidir. Örneğin yatak başında kullanılan suni deri kolay temizlenebilen, leke tutmayan ve uzun süre kullanılabilen bir malzeme olduğundan maliyet açısından da uygun bir seçimdir. Oturma grubundaki kumaşların kolay

temizlenebilir olması, sık sık kumaşın yenilenmesini gerektirmediğinden maliyet hesabı yapılırken düşünölmelidir.

5.1.3 DUVAR KAPLAMALARI

Otel odasında kullanılan duvar kaplamaları aşğıdaki şekillerde görölmektedir. Duvar kaplamaları yine fon perdenin tonları ile uyumlu kendinden dokulu, tekstil olmayan, fakat çevreye duyarlılık sertifikaları olan, kursun ve ağır metaller içermeyen yani insan sağlığına zararlı olmayan vinil esaslı kaplamalardır. Bu yüzden duvar kaplamaları estetik, performans, sağlık-güvenlik ve maliyet açısından değerlendirilmemiştir.

Şekil 5.7. Divan Gaziantep Duvar Kaplaması

(Esra Avlanmaz Bilecen Arşivi)

Şekil 5.8 Divan Gaziantep Duvar Kaplama Detayı
(Esra Avlanmaz Bilecen Arşivi)

5.1.4 ZEMİN KAPLAMALARI

Şekil 5.9. ve şekil 5.10.'da zemin kaplamaları görülmektedir.

Şekil 5.9 Divan Gaziantep Zemin Kaplamaları
(Esra Avlanmaz Bilecen Arşivi)

Şekil 5.10 Divan Gaziantep Zemin Kaplama Detayları
(Esra Avlanmaz Bilecen Arşivi)

5.1.4.1 Zemin Kaplamalarında Estetik Kriterler

Zeminde duvardan duvara döşenen hali mermer desenli seramikler ile birlikte kullanılmıştır. Diğer tüm tekstil malzemeleri ile aynı renk skalasında bulunan fakat onlardan farklı olarak daha desenli bir halı tercih edilmiştir. Seçilen halıda çok iri desenler bulunmadığı için kullanılan diğer kumaşlar ile uyum içerisindedir.

5.1.4.2 Zemin Kaplamalarında Performans Kriterleri

Zeminde bir tekstil malzemenin bulunması ses ve ısı yalıtımı açısından son derece önemlidir. Otel odalarında genellikle ayakkabı ile dolaşım sağlandığından halı seçiminde antibakteriyel olması önemlidir. Kullanıcı sirkülasyonunun fazla olduğu bu şehir otelinde, hijyen önemli bir kriter olduğundan çok yüksek havlı olmayan, aşınmaya dayanımı yüksek bir halı seçilmiştir.

5.1.4.3 Zemin Kaplamalarında Sağlık ve Güvenlik Kriterleri

Kullanımı yoğun iç mekanlarda rezilyansı yüksek olan halılar, kullanıcının yorgunluğunu azaltıp memnuniyetini arttırmaktadır. Yumuşak zemine basmak kullanıcının konforunu artırıp sırt ve omurga sağlığı açısından önemlidir. Bu odada yapılan incelemeler sonucunda aşınma dayanımı yüksek olan axminster halı tercih edilmiştir.

5.1.4.4 Zemin Kaplamalarında Maliyet Kriteri

Otellerde estetik, konfor, sağlık ve güvenlik kriterlerini karşılayacak şekilde seçilecek zemin kaplamalarını için önemli bir diğer kriter ise, maliyet kriteridir. Odada kolay uygulanabilen, leke direnci yüksek, kolay temizlenebilen ve basit birkaç malzeme ile bakımı yapılan axminster tipi duvardan duvara halı tercih edilmiştir. Ayrıca yoğun kullanıma uygun ve sabitlenmiş olduğundan uzun yıllar kullanılabilmesi maliyeti pozitif yönde etkileyen en önemli yanlarıdır.

5.2 THE MUSEUM HOTEL, ANTAKYA-HATAY

Otel Akdeniz Bölgesi, Hatay-Antakya ilinde bulunmaktadır. Eylül 2019 yılında faaliyete geçmiştir. Yeni otel, tarihi dokulu kent merkezi içinde 3.derece sit alanında yer almaktadır. Müze otelin inşaatı sırasında altında 5 farklı yapı katmanına, on üç medeniyetin izine rastlanınca buraya bir arkeopark ve üzerine bir otel yapılmıştır.

5.2.1 PERDELER

Otel odalarındaki perdeler Şekil 5.11.'de görülmektedir.

Şekil 5.11 The Museum Hotel Antakya Perdeler

(Esra Avlanmaz Bilecen Arşivi)

5.2.1.1 Perdelerde Estetik Kriterler

Perdeler desensiz, düz kahve tonlarında yatak örtüleri ile uyumlu renklerde seŐilmiŐtir. Odalar otel iÇinde sergilenen mozaiklere baktıŐı iÇin geniş, perdeler de onları kapatacak ebatlarda kullanılmıştır. Tarihi dokuyu iÇeriden daha iyi hissedebilmek iÇin ince Şeffaf tüller kullanılmış, mahremiyeti saŐlamak iÇin de astarlı bir fon perde seŐilmiŐtir. Pencereleden avluya bakıŐı kesmemek iÇin çok fazla perdeyi yan yana getirmemiŐler. Ayrı fon kullanmak yerine, hem fon hem güneşlik görevi gören sık dokunmuş parlak bir kumaş seŐilmiŐtir.

5.2.1.2 Perdelerde Performans Kriterleri

Perdelerde boyutsal büzülme ya da sarkma meydana gelmesin diye sık dokulu kalın perdeler seçilmiştir. Odalar avluya baktığından, direkt güneş ışınlarına maruz kalmadığından güneş hasarı sorunu olmayacaktır. Odada büyük ve geniş bir pencere bulunduğundan, perdeler ısı ve ses yalıtımına katkıda bulunsunlar diye, cam ebatlarına uygun yapılmışlardır.

5.2.1.3 Perdelerde Sağlık ve Güvenlik Kriterleri

Çok nemli ya da sıcak ortamlarda bakteriler reyebildiğinden antibakteriyel bitim işlemi uygulanmış perdeler seçilmelidir. Odada kullanılan fon-güneşlik çok kalın ve sık dokunmuş bir kumaştır dolayısıyla yangın anında alevin hızlı bir şekilde yayılmasını engellediğinden önemlidir.

5.2.1.4 Perdelerde Maliyet Kriteri

Odada kullanılan perdeler bakımı kolay, temizlenebilen kimyasal elyaflardan üretilmiştir. Pencereleerde çok fazla yardımcı montaj elemanları (mekanizmalar, askı sistemler gibi) kullanılmadığından, özel tasarım ve özel dokunmuş kumaşlar seilmediğinden yatırım maliyet pek yüksek değildir.

5.2.2 DöşEMELİKLER

şekillerde yatak başlarında ve oturma elemanlarında kullanılan döşemelikler görülmektedir.

Şekil 5.12 The Museum Hotel Antakya Yatak Başı

(Esra Avlanmaz Bilecen Arşivi)

Şekil 5.13 The Museum Hotel Antakya Oturma Bölümü

(Esra Avlanmaz Bilecen Arşivi)

Şekil 5.14 The Museum Hotel Antakya Döşeme Detayı

(Esra Avlanmaz Bilecen Arşivi)

5.2.2.1 Döşemelikte Estetik Kriterler

Yatak başında kolay temizlenebilen krem rengi mat suni deri kullanılmıştır. Oturma elemanlarında ise tamamen düz desensiz pamuklu kumaşlar kullanılmıştır. Otel odası, görümüm açısından konseptte uygun, mozaik ve taşların renginde mat kumaşlar, iç mekandaki renkler ile uyumlu parlak kadife kırlentler ile hareketlendirilmiştir.

5.2.2.2 Döşemelikte Performans Kriterleri

Özellikle koltuklarda aşınma dayanımı yüksek kumaşlar tercih edilmelidir. Hem aşınmamalı hem de boyutsal kararlılık göstermelidir. Yoğun kullanılan oturma gruplarında oturup kalktıktan sonra kumaş eski halini alabilmedir, yoksa istenmeyen

görüntüler oluşabilir ya da kumaşlar yırtılabilir. Aşınma meydana geldiğinde hem hoş olmayan bir görüntü, hem de eskimişlik hissi verdiğinden kullanılmak istenmez.

Otelde odalar iç avluya baktığından güneş hasarı olmamaktadır. Döşemeliklerde bakımı kolay kumaşlar seçilip, leke itici apreler uygulanmalıdır. Kullanılan döşemelikte dikiş kayması görülmediği gibi, kullanılmış olan kalın ve tok tutumlu kumaşlar oturma konforunu olumlu yönde etkilemiştir.

5.2.2.3 Döşemelikte Sağlık ve Güvenlik Kriterleri

Döşemeliklerde alev almaz kumaşlar ya da alevi geciktirici sıkı dokulu kumaşlar tercih edilmiştir. Bakterilerin oluşmaması için de kolay temizlenebilir antibakteriyel apreli kumaşlar kullanılmıştır.

5.2.2.4 Döşemelikte Maliyet Kriteri

Tekstil belirlenirken, maliyet hesabı ürünün ilk maliyetini ve kullanım ömrünü kapsamaktadır. Seçilen döşemeliklerin bakımı kolay ve gerekirse basitçe değiştirilebilir bölümleri olmalıdır. Kumaş seçilirken estetik özelliklerin yanı sıra kullanıcıya aktardığı konfor hissi de seçimde etkili olmaktadır. Farklı kumaşların aynı mobilyalarda farklı görsel ve dokunsal etkiler oluşturabilmesi, seçilen kumaşın o mekandaki baskın rolünü ortaya koymaktadır.

5.2.3 DUVAR KAPLAMALARI

Şekil 5.15’de otel odasında kullanılan duvar kaplamaları görülmektedir.

Şekil 5.15 The Museum Hotel Antakya Duvar Kaplaması

(Esra Avlanmaz Bilecen Arşivi)

5.2.3.1 Duvar Kaplamalarında Estetik Kriterler

Kullanılan duvar kaplamaları diğer tekstiller ile uyumlu renkte ve mozaik konseptine uygun olarak mozaik baskılar yapılmıştır. Yatak başının arkasında bir bölümde baskı kuş desenli mozaikler, duvarın devamında daha açık renk mozaik baskılar mevcuttur. Duvarlarda tekstil tabanlı kaplamalar kullanılmıştır. Tabanı tekstil üst yüzeyi her türlü baskı ve desen uygulanabilen vinil tabakadan oluşmaktadır.

5.2.3.2 Duvar Kaplamalarında Performans Kriterleri

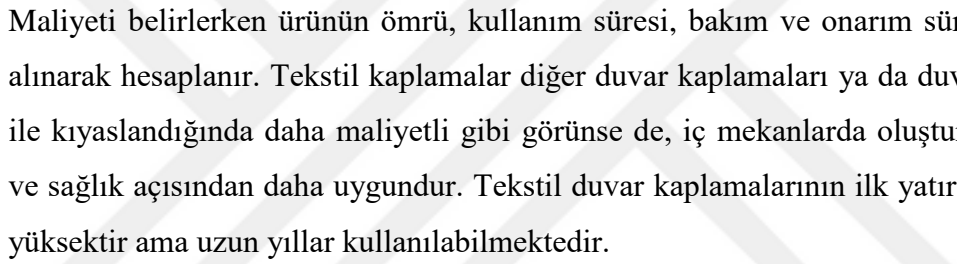
Duvara uygulanan tekstil tabanlı duvar kaplamaları kolay uygulanan ve kolay bakım sağlanabilen kaplamalardır. Herhangi bir yırtılma ya da zarar görme durumunda kolayca değiştirilebilir. Uygulanan kaplamanın tabanı tekstil olduğundan, odada ses

yalıtımına da katkı sağlamıştır. Nem dayanımı yüksek olduğundan bozulma ve yırtılma dayanımı yüksektir.

5.2.3.3 Duvar Kaplamalarında Sağlık ve Güvenlik Kriterleri

Tekstil tabanlı duvar kaplamalarının çoğunun hammaddesi doğal olduğundan daha sağlıklıdır. İçerisinde toksin olmadığından ve anti-fungal direnci olduğundan küf oluşmamaktadır. Şekil 5.15. 'de görülen duvar kaplamaları tekstil tabanlı olduğundan kullanıcılara daha sağlıklı ortamlar sunmaktadır.

5.2.3.4 Duvar Kaplamalarında Maliyet Kriteri

Maliyeti belirlerken ürünün ömrü, kullanım süresi, bakım ve onarım süresi dikkate alınarak hesaplanır. Tekstil kaplamalar diğer duvar kaplamaları ya da duvar boyları ile kıyaslandığında daha maliyetli gibi görünse de, iç mekanlarda oluşturduğu doku ve sağlık açısından daha uygundur. Tekstil duvar kaplamalarının ilk yatırım maliyeti yüksektir ama uzun yıllar kullanılabilir.

5.2.4 ZEMİN KAPLAMALARI

Şekil 5.16 ve şekil 5.17'de otel odasının zemin kaplamaları görülmektedir.

Şekil 5.16 The Museum Hotel Antakya Zemin Kaplamaları
(Esra Avlanmaz Bilecen Arşivi)

Şekil 5.17 The Museum Hotel Antakya Zemin Kaplamaları
(Esra Avlanmaz Bilecen Arşivi)

5.2.4.1 Zemin Kaplamalarında Estetik Kriterler

Odada kullanılan tüm tekstiller ile uyumlu ve aynı renklerde seçilmiş desensiz halılar, doğal ahşap yer kaplamaları ile yan yana kullanılmıştır. Şekil 5.15.'de görüldüğü üzere odadaki konforu ve sıcaklık hissini arttırmak için duvarlarda da ahşap kaplamalar kullanılmıştır. Kullanılan malzemeler ile uyumu yakalamak amacıyla zeminlerde, duvardan duvara halılar yerine ahşap zemin kaplaması ile birlikte kullanım tercih edilmiştir.

5.2.4.2 Zemin Kaplamalarında Performans Kriterleri

Şekil 5.16. ve Şekil 5.17.'de görüldüğü üzere sadece oturma elemanlarının altında kalan zemin kaplamasında tekstil kullanılmıştır. Zeminde tekstil uygulamaları, oturduğumuz mekanlarda konforu arttırmak için tercih edilen bir malzemedir. Ayrıca kullanılan zemin kaplamaları ses yalıtımı ve ısı yalıtımına da katkı sağlamaktadır.

5.2.4.3 Zemin Kaplamalarında Sağlık ve Güvenlik Kriterleri

Uygulanan zemin tekstilleri yoğun kullanılan mekanlar olduğu için antibakteriyel ve kısa havlı olarak seçilmiştir. Halının rezilyansı sağlık açısından önemlidir. Tüm gün ayakta kalmış kullanıcıyı yumuşak tekstil zemine bastırmak, yorgunluğu ve ortopedik sırt ağrılarını azaltmaktadır.

5.2.4.4 Zemin Kaplamalarında Maliyet Kriteri

Zeminlerde tekstil kullanımı kolay bakım sağladığı için, lekelenme ve yırtılma durumlarında ise kolay onarım sağladığından avantajlıdır. Maliyet hesabı yapılırken kullanım ömrü göz önünde bulundurularak yapılır. Zemin tekstillerinde maliyet kullanılan iplik türü ve üretim tekniğine bağlı olarak artar. Şekil 5.15'te görüldüğü üzere makine ile üretilen leke tutmayan ve sentetik elyaflardan üretilmiş bir halı kullanılmıştır.

5.3 ELİT WORLD ASİA OTEL, İSTANBUL

Elit World Asia, İstanbul Anadolu yakasında, Maltepe’de yer alan bir şehir otelidir. Hem şehir manzarası hem de Prens Adaları manzarası olan yeni yapılmış bir oteldir.

5.3.1 PERDELER

Aşağıdaki şekillerde otel odasının perdeleri görülmektedir.

Şekil 5.18 Elit World Asia Otel, Perdeler

Şekil 5.19 Elit World Asia Otel, Perdeler

5.3.1.1 Perdelerde Estetik Kriterler

Odada kullanılan perdeler desensiz, duvar kaplamaları ve döşemelikler ile uyumlu renklerde seçilmiş olup, parlak bir fon ve yarı şeffaf tül den oluşmuştur. Fon olarak kullanılan kumaşın arkasına kalın bir astar dikilerek, fon ve güneşlik tek bir perde kullanılarak çözülmüştür.

5.3.1.2 Perdelerde Performans Kriterleri

Otelde kullanılmakta olan tekstillerin kullanılmamışlarını bulmak ve bunları TSE standartlarına göre teste sokup değerlendirilmesi mümkün olmadığından, satın alma sırasında yapılan performans analizleri ve otel işletmelerinden istenilen sertifikalar göz önünde bulundurularak ve kumaşlar gözlemlenerek, kumaş performansı değerlendirilmesi yapılmıştır.

Perdedeki önemli kriterlerden birisi kumaşın boyutsal kararlılık göstermesidir. Şekillerde görüldüğü üzere perdelerde herhangi bir sarkma veya büzülme görülmemiştir. Odadaki mobilya ve zemindeki halı veya parkeleri korumak

perdelerin işlevlerinden biridir, kullanılan kalın fon güneşlikler güneş hasarını engellerler.

5.3.1.3 Perdelerde Sağlık ve Güvenlik Kriterleri

Nemli ve sıcak ortamlarda bakteri oluşumları doğal liflerden oluşmuş kumaşlarda daha hızlı ve kolay olduğundan kullanılan kumaşlara antibakteriyel bitim işlemleri uygulanmalıdır. Şekillerde, perdelerin yapay elyaflardan üretilmiş kumaşlardan yapıldığı görülmektedir.

Tekstilde yanma kumaşın yapısına bağlıdır. Gevşek yapılı kumaşlar yangının hızlı yayılmasını sağlarlar. Şekillerde perdelerin sık dokulu olduğu, dolayısıyla yangına dayanımının daha iyi ve alevin yayılmasını geciktirici olduğu görülmektedir.

İç mekanda perde seçerken perdelerin pencere ebatları ile uyumlu ve boşlukları kapatacak şekilde olması gerekir. Böylece enerji kontrolü sağlanmış olur.

5.3.1.4 Perdelerde Maliyet Kriteri

Otel odalarında perdelerin maliyetini kaç kat perde kullanıldığı, varsa özel kumaşlar ve özel mekanizmalar belirler. Çoğunlukla kolay temizlenebilen ve kolayca değiştirilip yenilenebilen, yatırım maliyeti de fazla olmayan perdeler seçilir. Şekillerde görüldüğü üzere özel mekanizmalar ya da özel tasarım kumaşlar kullanılmamıştır.

5.3.2 DÖŞEMELİKLER

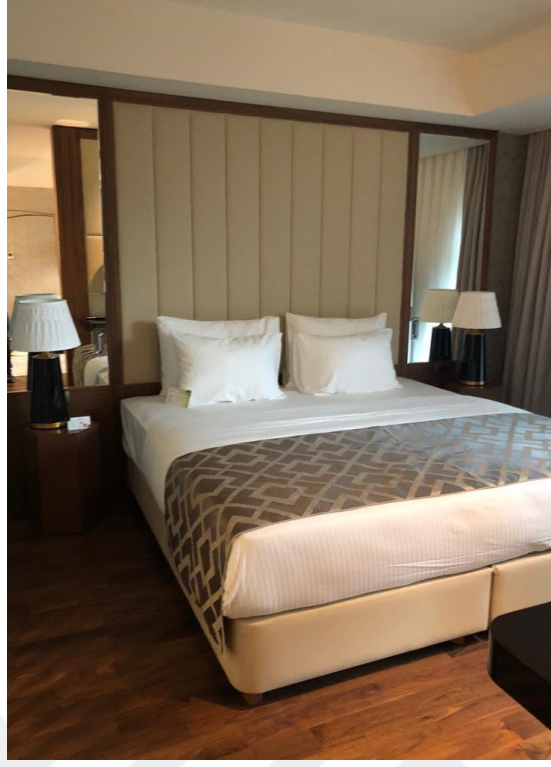
Aşağıda görülen şekillerde otel odasında bulunan mobilya ve yatak başında kullanılan döşemelikler görülmektedir.

Şekil 5.20 Elit World Asia Otel, Döşemelikler

Şekil 5.21 Elit World Asia Otel, Döşemelikler

Şekil 5.22 Elit World Asia Otel, Döşemelikler

5.3.2.1 Döşemelikte Estetik Kriterler

Oturma elemanlarında mavi, bej ve gri renkli, düz şönil ve petek dokulu pamuk-keten kumaşlar, aynı tonlarda parlak yastıklar ile hareketlendirilmiştir. Yatak başında ise bu renkler ile uyumlu gri, düz dokulu suni deri bir kumaş uygulanmıştır. Uygulanan kumaşlar iç mekana ve birbirlerine uyumlu olarak seçilmiştir.

5.3.2.2 Döşemelikte Performans Kriterleri

Otel odalarının kullanımı yoğun olduğundan seçilen kumaşların aşınma dayanımları yüksek olmalıdır. Sürtünmeye bağlı gelişen bu olay, iplik ve kumaş yapısı ile bağlantılıdır.

Koyu renkli tekstillerin güneş ışınlarından etkilenmemeleri için ışık haslıklarının yüksek olması gerekir. Sık temizlenmesi gereken kumaşların boyutsal kararlılıkları da önemlidir. Şekillerde görüldüğü üzere boyutsal değişim yani; sünme veya çekme ya da dikiş kayması görülmemektedir.

Şekillerdeki otel odasında kullanılan kumaşlar, tok tutum gösteren şönil-kadife kumaşlardır. Seçilen tekstilin zaman içinde şeklini koruması için dökümlülüğü az, tutumu tok kumaşlar seçilmelidir. Leke tutmayan, kolay temizlenebilen, su ve kir itici terbiyeler yapılan kumaşlar, yönetmelikler doğrultusunda seçilmiştir.

5.3.2.3 Döşemelikte Sağlık ve Güvenlik Kriterleri

Otel müşterilerinin odayı konforlu biçimde kullanmalarını sağlamak için, oda tekstillerine haşerelere karşı terbiye işlemi uygulanmalıdır. Odada kullanılan sık yapılı ve alev almaz döşemelikler yangın güvenliği de desteklemektedirler.

5.3.2.4 Döşemelikte Maliyet Kriteri

Döşemelik belirlenirken, bakım maliyetleri düşünülerek kararlar verilmelidir. Kullanım sırasında ömrü, kazandırdığı konfor, işlevsel olması, kolay temizlenebilir olması dikkat edilmesi gereken özelliklerdir. Şekil 5.22.'de görülen yatak başında kullanılan suni deri kolay temizlenebilen ve gerektiğinde çabucak değiştirilebilen bir kumaştır. Koltuk ve berjerlerde kullanılan şönil ve pamuk-kadife kumaşlar, uzun ömürlü ve kolay temizlenebilir olduğundan, seçimler yapılırken maliyet hesabında göz önünde bulundurulmuştur.

5.3.3 DUVAR KAPLAMALARI

Otel odasında kullanılan duvar kaplamaları Şekil 5.20. ve şekil 5.21.'de görülmektedir. Döşemeliklerde olduğu gibi gri ve bej tonlarında kendinden desenli biraz parlak, tekstil olmayan; fakat çevreye duyarlılık sertifikaları olan, kursun ve ağır metaller içermeyen yani insan sağlığına zararlı olmayan vinil esaslı kaplamalardır. Bu yüzden duvar kaplamaları estetik, performans, sağlık-güvenlik ve maliyet açısından değerlendirilmemiştir.

5.3.4 ZEMİN KAPLAMALARI

Otel odasındaki zeminlerde, duvardan duvara halı ve parça halı kullanıldığı görülmektedir.

Ŗekil 5.23 Elit World Asia Otel, Zemin Kaplamaları

Şekil 5.24 Elit World Asia Otel, Zemin Kaplamaları

5.3.4.1 Zemin Kaplamalarında Estetik Kriterler

Zeminde kullanılan tekstiller, perde ve döşemeliklerde kullanılanın aksine, düz değil, desenli olarak seçilmiştir. Odanın girişinde koridor ile aynı olan, lacivert ve bej tonlarına sahip duvardan duvara halı kullanılmıştır (resim5.23.). Resim 5.24.'de ise, görüldüğü üzere mavi ve gri tonlarında, perde ve döşemelikler ile uyumlu bir parça halı seçilmiştir. Parça halı zeminde kullanılan parkeler ile uyum içerisinde kullanılmıştır. Zemin kaplamalarının desen ve ölçekleri, iç mekan ölçğine ve diğer yapı malzemelerine uyum sağlamıştır.

5.3.4.2 Zemin Kaplamalarında Performans Kriterleri

Zeminde kullanılan tekstiller ses ve ısı yalıtımına katkı sağlarlar. Resim 5.23.'de görüldüğü üzere giriş bölümü, duvardan duvara kaplanarak ayakkabı ve valizler ile girilen mekanda ses yalıtımı sağlamak üzere seçilmiştir. Oturma bölümünde ise parke olan zeminlerde konforu arttırmak için parça halı kullanılmıştır.

Aşınma direnci fazla olsun diye yoğun ve kalın iplikli halılar seçilmiştir. Ayrıca hareketli veya sabit mobilyaların yol açtığı ezilmenin engellenmesi için rezilyansı yüksek zemin kaplamaları tercih edilmiştir. Otel iç mekanlarında ayakkabı ile dolaşım olduğundan, ayakkabının halıya teması statik elektriği yükseltmektedir. Bunu engellemek için antistatik apreli zemin kaplamaları tercih edilmiştir.

5.3.4.3 Zemin Kaplamalarında Sağlık ve Güvenlik Kriterleri

Ayakkabı ile girilen otel odalarında hijyen önemli olduğundan antibakteriyel apre uygulaması yapılmaktadır. Bir diğer performans belirleyici kriter olan rezilyans, sağlık açısından da önemlidir. Kullanıcı yumuşak zemine basarak hem sırt ve omurga gerginliğinden kurtulur hem de rezilyansı yüksek olan halı, yürüyüş etkisini emeceğinden yorgunluğu azaltmaktadır. Odada yapılan incelemeler sonucunda rezilyansı yüksek halılar kullanılmıştır.

5.3.4.4 Zemin Kaplamalarında Maliyet Kriteri

Şüphesiz otellerde zemin kaplamaları seçmek için diğer kriterlerin yanı sıra, maliyet önemli bir etkidir. Odada; yatırım maliyeti düşük, kolay uygulanabilen ve kolay temizlenebilen, hizmet ömrü uzun olan zemin tekstilleri tercih edilmiştir.

5.4 BELİRLENEN OTEL ODALARININ TEKSTİLLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Seçilen üç farklı şehir otelinin iç mekan tekstilleri incelenerek analizler yapılmıştır.

5.4.1 Perdelerin Değerlendirilmesi

Belirlenen otellerin perdeleri görseller üzerinden analiz edilerek çizelgeler oluşturulmuştur.

Çizelge 5.1 Perdelerde Estetik Kriterleri Analiz Çizelgesi

PERDELERDE ESTETİK KRİTERLER	ÖRNEKLEM		
	DİVAN OTEL, GAZİANTEP	THE MUSEUM HOTEL, ANTAKYA	ELİT WORLD ASİA, İSTANBUL
RENK	Tüller açık bej, Güneşlikler koyu kahve ve Fonlar Bej olmak üzere huzur ve aitlik duygusunu artıran rahatlatıcı renkler kullanılmıştır.	Mozaiklerin olduğu avluya bakan manzarayı kesmemek için açık krem rengi şeffaf tüller, birde mahremiyeti sağlamak için koyu kahve güneşlikler kullanılmıştır.	Krem tül ve füme parlak güneşlikler kullanılmıştır. Otel odası adalar manzaralı olduğundan, pencereler çok fazla tekstil ile kaplanmayıp fon ve güneşlik tek perde olarak uygulanmıştır.
DOKU	Konfor hissi versin diye yumuşak dokulu ve tuşeli şönil ipliklerden yapılma kadife kumaşlar kullanılmıştır.	Hem fon hem güneşlik görevi gören sık dokulu kadife kumaştan yapılmış, astarlı bir perde kullanılmıştır.	Mekanın estetik değerini yükselten saten dokulu fon-güneşlik perde kullanılmıştır.
DESEN	Görsel rahatlığı ön plana çıkarmak adına desensiz düz kumaşlar seçilmiştir.	Görsel rahatlığı ön plana çıkarmak adına desensiz düz kumaşlar seçilmiştir.	Görsel rahatlığı ön plana çıkarmak adına desensiz düz kumaşlar seçilmiştir.
PARLAKLIK	Mat kumaşların seçimi tasarım unsurunu tamamlamaktadır.	Diğer tekstillerin aksine perdeler daha parlak kumaşlardan yapılmıştır.	Odadaki tekstillerin aksine perdede parlak fon kullanılmıştır.
DENGE	Mekanı tamamlayan tekstiller seçilmiştir.	Mekanı tamamlayan tekstiller seçilmiştir.	Mekanı tamamlayan tekstiller seçilmiştir.
UYUM	Tasarım unsurlarına ve konseptte uygun tekstiller seçilmiştir.	Müze ve Mozaik temasına uygun tekstiller seçilmiştir.	Tasarım unsurlarına ve konseptte uygun tekstiller seçilmiştir.
ÖLÇEK	Mekan boyutlarına uygun dokular/tekstiller seçilmiştir.	Mekan boyutlarına uygun dokular/tekstiller seçilmiştir.	Mekan boyutlarına uygun dokular/tekstiller seçilmiştir.

Çizelge 5.2 Perdelerde Performans Kriterleri Analiz Çizelgesi

PERDELERDE PERFORMANS KRİTERLERİ	ÖRNEKLEM		
	DİVAN OTEL GAZİANTEP	THE MUSEUM HOTEL ANTAKYA	ELİT WORLD ASİA, İSTANBUL
BOYUTSAL KARARLILIK	Perdelerde doku sıklığı uygun kumaşlar seçildiğinden herhangi bir sarkma, esneme veya buruşmaya rastlanmamıştır.	Perdelerde doku sıklığı uygun kumaşlar seçildiğinden herhangi bir sarkma, esneme veya buruşmaya rastlanmamıştır.	Perdelerde doku sıklığı uygun kumaşlar seçildiğinden herhangi bir sarkma, esneme veya buruşmaya rastlanmamıştır.
GÜNEŞ HASARI	Fon perdenin yanında kalın ve sık dokulu bir kumaştan yapılan güneşlik kullanıldığından ve Işık haslığı yüksek perdelik kumaşlar kullanıldığından güneş hasarı gözlemlenmemiştir.	Pencereler avluya baktığı için direkt ultraviole ışığa maruz kalmadığından güneş hasarı gözlemlenmemiştir.	Fon perdenin arkasına sık dokulu güneş geçirgenliği azaltılmıştır. Kullanılan perdelerde güneş hasarı gözlemlenmemiştir.
KUMAŞ KAYMA	Kumaş kayma tespit edilememiştir.	Kumaş kayma tespit edilememiştir.	Kumaş kayma tespit edilememiştir.
AKUSTİK (SES) YALITIMI	Perdelerin, pencerenin boyutlarını tamamen kapatması ve 3 kat perde kullanılmasıyla pencerelerden dolayı oluşan gürültü/ses geçişi tespit edilememiştir ve akustik yalıtımı iyi seviyededir.	Avluya bakan büyük pencereler olduğundan bu pencereleri kapatacak ebatlarda perde uygulanmıştır. pencerelerden dolayı oluşan gürültü/ses geçişi tespit edilememiştir ve akustik yalıtımı iyi seviyededir.	Odada Adalar manzarasına doğru büyük pencereleri gerektiğinde kapatacak ebatlarda perde uygulanmıştır. Pencerelerden dolayı oluşan gürültü/ses geçişi tespit edilememiştir ve akustik yalıtımı iyi seviyededir
ISI YALITIMI	Perdelerin, pencerenin tamamen kapatması ve kalın ve sık dokunmuş kumaşların kullanılmasıyla pencerelerden dolayı oluşan belirgin bir ısı kaybı gözlemlenmemiştir.	Perdelerin, pencerenin tamamen kapatması ve kalın ve sık dokunmuş kumaşların kullanılmasıyla pencerelerden dolayı oluşan belirgin bir ısı kaybı gözlemlenmemiştir	Perdelerin, pencerenin tamamen kapatması ve kalın ve sık dokunmuş kumaşların kullanılmasıyla pencerelerden dolayı oluşan belirgin bir ısı kaybı gözlemlenmemiştir

Çizelge 5.3 Perdelerde Sağlık ve Güvenlik Kriterleri Analiz Çizelgesi

PERDELERDE SAĞLIK VE GÜVENLİK KRİTERLERİ	ÖRNEKLEM		
	DİVAN OTEL GAZİANTEP	THE MUSEUM HOTEL ANTAKYA	ELİT WORLD ASİA, İSTANBUL
ANTİBAKTERİYEL ÖZELLİK	Perdede mikroorganizmalara karşı veya antibakteriyel apre bulunmamaktadır, yapay elyaflardan üretilmiş kumaşlardan seçilmiştir.	Perdede antibakteriyel apre bulunmamaktadır, yapay elyaflardan üretilmiş kumaşlardan seçilmiştir.	Perdede antibakteriyel apre bulunmamaktadır, yapay elyaflardan üretilmiş kumaşlardan seçilmiştir.
YANGINA DAYANIM	Perdeliklerde güç tutuşurluk veya alev iticilik bitim işlemi bulunmamaktadır. Fakat kullanılan kumaşlar sıkı dokulu olduğundan yangın anında yangının yayılmasını engellemektedir.	Perdeliklerde güç tutuşurluk veya alev iticilik bitim işlemi bulunmamaktadır. Fakat kullanılan kumaşlar sıkı dokulu olduğundan yangın anında yangının yayılmasını engellemektedir.	Perdeliklerde güç tutuşurluk veya alev iticilik bitim işlemi bulunmamaktadır. Fakat kullanılan kumaşlar sıkı dokulu olduğundan yangın anında yangının yayılmasını engellemektedir.
ÇEVRESEL ETKİLER	Sürdürülebilir tekstil malzemesi kullanılmamıştır.	Sürdürülebilir tekstil malzemesi kullanılmamıştır.	Sürdürülebilir tekstil malzemesi kullanılmamıştır.

Çizelge 5.4 Perdelerde Maliyet Kriteri Analiz Çizelgesi

PERDELERDE MALİYET KRİTERİ	ÖRNEKLEM		
	DİVAN OTEL GAZİANTEP	THE MUSEUM HOTEL ANTAKYA	ELİT WORLD ASİA, İSTANBUL
YATIRIM MALİYETİ	Çok yüksek maliyetli özel tasarım ve/veya doğal ve/veya sentetik elyaf karışımli kumaşlar kullanılmadığından, kullanım ömrü ve diğer kriterlere uygunluk göz önüne alınarak, otel konseptine uygun yatırım bütçesi dahilinde kumaşlar seçilmiştir.	Çok yüksek maliyetli özel tasarım ve/veya doğal ve/veya sentetik elyaf karışımli kumaşlar kullanılmadığından, kullanım ömrü ve diğer kriterlere uygunluk göz önüne alınarak, otel konseptine uygun yatırım bütçesi dahilinde kumaşlar seçilmiştir.	Çok yüksek maliyetli özel tasarım ve/veya doğal ve/veya sentetik elyaf karışımli kumaşlar kullanılmadığından, kullanım ömrü ve diğer kriterlere uygunluk göz önüne alınarak, otel konseptine uygun yatırım bütçesi dahilinde kumaşlar seçilmiştir.
BAKIM VE TEMİZLİK	Kolay sökülüp takılabilen ve kolay temizlenebilen perdeler kullanılmıştır.	Kolay sökülüp takılabilen ve kolay temizlenebilen perdeler kullanılmıştır.	Kolay sökülüp takılabilen ve kolay temizlenebilen perdeler kullanılmıştır.
YARDIMCI MONTAJ ELEMANLARI	Kullanılan perde rayları ve perde tutucular ilk yatırım maliyetinin de ekipman anlamında çok yüksek olmamasını sağlamıştır.	Perde rayı haricinde çok fazla montaj elemanı kullanılmadığından ekipman maliyeti düşüktür.	Odada kullanılan perde rayları haricinde farklı perde montaj elemanları kullanılmamıştır.
YENİLEME-DEĞİŞTİRME	Otel incelendiğinde, 5 senelik bir otel olarak belirgin bir yenileme/değişirme ihtiyacı gözlemlenmemiştir.	Otel yeni olduğu için yenileme/değişirme ihtiyacı gözlemlenmemiştir.	Otel yeni olduğu için yenileme/değişirme ihtiyacı gözlemlenmemiştir.

Perdelerde yapılan incelemelerde, estetik açıdan; renk, doku ve desen olarak odalarda kullanılan tekstillerin birbirleriyle, odanın konsepti ve diğer yapı

malzemeleri ile uyumlu olduğu görülmüştür. Parlak, mat, desenli ya da desensiz seçilen tekstiller belirli bir denge ve ölçek içerisinde kullanılmıştır.

Kullanılan perdelik kumaşların performanslarına bakıldığında, kumaşlarda herhangi bir kayma olmadığı ve perdelerin boyutsal kararlılık gösterip, odanın ses-ısı yalıtımına katkıda bulunduğu görülmektedir. Genellikle kalın ve sık dokulu kumaşlar perdelik olarak kullanıldığından içeriye ultraviyole ışınlarının girmesi engellenip, güneş hasarı engellenmiştir.

Perdelik olarak seçilen kumaşlar, genellikle haşerelere karşı korunaklı olsun diye yapay elyaflı ipliklerden üretilmiş olup, sık dokulu kumaşlar kullanıldığından yangın yayılmasını geciktirmektedirler.

Yapılan incelemeler sonucunda otel odalarında seçilmiş olan tekstiller, profesyonel tasarımcılar tarafından belirlenip uygulandığından estetik açıdan genel bir uygunluk göstermektedir.

5.4.2 Döşemeliklerin Değerlendirilmesi

Belirlenen otellerin döşemelikleri görseller üzerinden analiz edilerek çizelgeler oluşturulmuştur.

Çizelge 5.5 Döşemeliklerde Estetik Kriterleri Analiz Çizelgesi

DÖŞEMELİKLE RDE ESTETİK KRİTERLER	ÖRNEKLEM		
	DİVAN OTEL GAZİANTEP	THE MUSEUM HOTEL ANTAKYA	ELİT WORLD ASİA, İSTANBUL
RENK	Yatak başında ve oturma elemanlarında perdeler ile renk uyumunu yakalamak amacıyla açık bej ve tonları kullanılmıştır.	Mozaiklere uygun taş renginde yatak başı ve oturma elemanları döşenmiştir.	Perdeler ile uyumu yakalamak için yatak başında ve oturma elemanlarında bej, mavi ve grinin tonları kullanılmıştır.
DOKU	Yatak başını kaplayan suni deri, daha doğal görünsün diye dokulu yani baskılı seçilmiştir. Oturma elemanlarında ise konforu arttırmak için daha yumuşak tuşeli pamuk keten kumaşlar uygulanmıştır.	Yatak başı suni deri oturma elemanları yumuşak tuşeli pamuklu bir kumaş ile döşenmiştir.	Yatak başı düz dokulu suni deri, oturma elemanları yumuşak tuşeli pamuklu bir kumaş ile döşenmiştir.
DESEN	Görsel rahatlığı ön plana çıkarmak adına desensiz düz kumaşlar seçilmiştir.	Desensiz düz kumaşlar tercih edilmiştir.	Görsel rahatlık için düz kumaşlar tercih edilmiştir.
GÖRÜNÜM	Görüntü olarak birbirini tamamlayan aykırı görünmeyen, otel konseptine uyumlu tekstiller seçilmiştir.	Görüntü olarak birbirini tamamlayan aykırı görünmeyen, otel konseptine uyumlu tekstiller seçilmiştir.	Görüntü olarak birbirini tamamlayan aykırı görünmeyen, otel konseptine uyumlu tekstiller seçilmiştir.
GÖRSEL DÜZENLEME	Mekanı tamamlayan tekstiller seçilmiştir.	Mekanı tamamlayan tekstiller seçilmiştir.	Mekanı tamamlayan tekstiller seçilmiştir.
ÖLÇEK	Mekan boyutlarına uygun dokular/tekstiller seçilmiştir.	Mekan boyutlarına uygun dokular/tekstiller seçilmiştir.	Mekan boyutlarına uygun dokular/tekstiller seçilmiştir.

Çizelge 5.6 Döşemeliklerde Performans Kriterleri Analiz Çizelgesi

DÖŞEMELİK- LERDE PERFORMANS KRİTERLERİ	ÖRNEKLEM		
	DİVAN OTEL GAZİANTEP	THE MUSEUM HOTEL ANTAKYA	ELİT WORLD ASİA, İSTANBUL
BOYUTSAL KARARLILIK (TOK TUTUMLULUK)	Sık ve tok dokulu kumaşlar tercih edildiği için döşemeliklerde sarkma ya da buruşmaya rastlanmamıştır.	Sık ve tok dokulu kumaşlar tercih edildiği için döşemeliklerde sarkma ya da buruşmaya rastlanmamıştır.	Sık ve tok dokulu kumaşlar tercih edildiği için döşemeliklerde sarkma ya da buruşmaya rastlanmamıştır.
GÜNEŞ HASARI	Işık haslığı yüksek kumaşlar tercih edildiğinden güneş hasarı gözlemlenmemiştir.	Oda avluya baktığı için güneş hasarı gözlemlenmemiştir.	Işık haslığı yüksek kumaşlar tercih edildiğinden güneş hasarı gözlemlenmemiştir.
DİKİŞ KAYMA	Kullanılan tekstillerde dikiş kayma tespit edilememiştir.	Kullanılan tekstillerde dikiş kayma tespit edilememiştir.	Kullanılan tekstillerde dikiş kayma tespit edilememiştir.
LEKE İTİCİLİK	Kullanıcı trafiği yoğun olan otel odasında leke itici apre uygulaması yapılmıştır.	Kullanıcı trafiği yoğun olan otel odasında leke itici apre uygulaması yapılmıştır.	Kullanıcı trafiği yoğun olan otel odasında leke itici apre uygulaması yapılmıştır.
AŞINMA DAYANIMI	Kullanılan tekstiller döşemeliğe uygun, sık dokulu kumaşlar olduğundan, herhangi bir aşınmaya rastlanmamıştır.	Kullanılan tekstiller döşemeliğe uygun, sık dokulu kumaşlar olduğundan, herhangi bir aşınmaya rastlanmamıştır.	Kullanılan tekstiller döşemeliğe uygun, sık dokulu kumaşlar olduğundan, herhangi bir aşınmaya rastlanmamıştır.
BAKIM KOLAYLIĞI	Yatak başında kullanılan suni deri uygulaması temizlenme açısından oldukça kolay, silerek temizlenebilen bir tekstildir. Oturma elemanlarında ise leke tutmayan kolay yıkanabilen/silinebilen şönil kumaşlar uygulanmıştır.	Yatak başında kullanılan suni deri uygulaması temizlenme açısından oldukça kolay, silerek temizlenebilen bir tekstildir. Oturma elemanlarında ise leke tutmayan kolay yıkanabilen/silinebilen pamuklu kadife kumaşlar uygulanmıştır.	Yatak başında kullanılan suni deri uygulaması temizlenme açısından oldukça kolay, silerek temizlenebilen bir tekstildir. Oturma elemanlarında ise leke tutmayan kolay yıkanabilen/silinebilen şönil- kadife kumaşlar uygulanmıştır.

Çizelge 5.7 Döşemeliklerde Sağlık ve Güvenlik Kriterleri Analiz Çizelgesi

DÖŞEMELİKLERDE SAĞLIK VE GÜVENLİK KRİTERLERİ	ÖRNEKLEM		
	DİVAN OTEL GAZİANTEP	THE MUSEUM HOTEL ANTAKYA	ELİT WORLD ASİA, İSTANBUL
ANTİBAKTERİYEL	Döşemeliklerde antibakteriyel apre yapılmıştır.	Döşemeliklerde antibakteriyel apre yapılmıştır.	Döşemeliklerde antibakteriyel apre yapılmıştır.
YANGINA DAYANIM	Döşemelikde güç tutuşurluk veya alev iticilik bitim işlemi bulunmamaktadır. Fakat kullanılan kumaşlar sıkı dokulu olduğundan yangın anında yangının yayılmasını engellemektedir.	Döşemelikde güç tutuşurluk veya alev iticilik bitim işlemi bulunmamaktadır. Fakat kullanılan kumaşlar sıkı dokulu olduğundan yangın anında yangının yayılmasını engellemektedir.	Döşemelikde güç tutuşurluk veya alev iticilik bitim işlemi bulunmamaktadır. Fakat kullanılan kumaşlar sıkı dokulu olduğundan yangın anında yangının yayılmasını engellemektedir.

Çizelge 5.8 Döşemeliklerde Maliyet Kriteri Analiz Çizelgesi

DÖŞEMELİKLERDE MALİYET KRİTERİ	ÖRNEKLEM		
	DİVAN OTEL GAZİANTEP	THE MUSEUM HOTEL ANTAKYA	ELİT WORLD ASİA, İSTANBUL
HİZMET ÖMRÜ	5 yıldır kullanımda olan bir otel olduğundan, döşemeliklerde belirgin bir yenileme ihtiyacı görülmemiştir.	Yeni bir otel olduğundan döşemeliklerde yenileme ihtiyacı görülmemiştir.	Yeni bir otel olduğundan döşemeliklerde yenileme ihtiyacı görülmemiştir.
BAKIM VE ONARIM	Yatak başında istenildiğinde mobilyaya zarar vermeden sökülüp değiştirilebilen ve diğer döşemeliklerde de kolay temizlenebilen kumaşlar kullanılmıştır.	Yatak başında istenildiğinde mobilyaya zarar vermeden sökülüp değiştirilebilen ve diğer döşemeliklerde de kolay temizlenebilen kumaşlar kullanılmıştır.	Yatak başında istenildiğinde mobilyaya zarar vermeden sökülüp değiştirilebilen ve diğer döşemeliklerde de kolay temizlenebilen kumaşlar kullanılmıştır.

Döşemeliklerin estetik açıdan yapılan incelemelerinde, renk, doku ve desen bakımından iç mekan görünümüne uyum sağladığı, birbirini tamamlayan renk skalaları kullanılarak görsel düzenlemeye katkı sağladığı görülmüştür.

Döşemelik kumaşların performans özelliklerine bakıldığında, boyutsal kararlılık ve tok tutum sergiledikleri görülmektedir. Kumaşlarda herhangi bir aşınma, güneş hasarı, lekelenme gözlemlenmediğinden, kumaşların genel olarak kullanım performansının iyi olduğu tespit edilmiştir.

Otel odalarında kullanıcı sayısı fazla olduğundan, döşemelikler kolay temizlenebilen ve bakımı kolay olan kumaşlardan seçilmiştir. Ancak kumaşlarda alev iticilik, güç tutuşurluk vb. yangına karşı bir önlem tespit edilmemiştir.

5.4.3 Duvar Kaplamalarının Değerlendirilmesi

Belirlenen otellerin duvar kaplamaları görseller üzerinden analiz edilerek çizelgeler oluşturulmuştur.

Çizelge 5.9 Duvar Kaplamaları Estetik Kriterleri Analiz Çizelgesi

DUVAR KAPLAMALARI ESTETİK KRİTERLER	ÖRNEKLEM		
	DİVAN OTEL GAZİANTEP	THE MUSEUM HOTEL ANTAKYA	ELİT WORLD ASİA, İSTANBUL
RENK	*	Diğer tekstiller ile aynı renk tonlarında taş renginde duvar kaplamaları kullanılmıştır.	*
DOKU	*	Fazla dokulu olmayan tekstil zeminli kaplamalar seçilmiştir.	*
DESEN	*	Bazı duvarlarda daha yoğun mozaik baskı desenler, bazı duvarlarda ise belli belirsiz mozaik baskılar mevcuttur.	*
DENGE	*	Büyük mozaik desen tek bir duvara uygulanarak motiflerin odada ki dengeleri sağlanmıştır.	*
UYUM	*	Desen ve renkler odanın konsepti ve kullanılan diğer tekstiller ile uyumlu kullanılmıştır.	*

*: Otel odası duvar kaplamalarında tekstil esaslı malzemeler kullanılmamıştır. Bu yüzden değerlendirme dışı bırakılmıştır.

Çizelge 5.10 Duvar Kaplamaları Performans Kriterleri Analiz Çizelgesi

DUVAR KAPLAMALARI PERFORMANS KRİTERLERİ	ÖRNEKLEM		
	DİVAN OTEL GAZİANTEP	THE MUSEUM HOTEL ANTAKYA	ELİT WORLD ASİA, İSTANBUL
NEME DAYANIM	*	Tekstil tabanlı duvar kaplamasında, nem dayanımı yüksek olduğundan yırtılma ve bozulma dayanımı yüksektir.	*
GÜNEŞ HASARI	*	Şekillerde görülen odalar iç avluya baktığından direkt güneş ışından etkilenmezler,	*
AKUSTİK (SES) YALITIMI	*	Duvar kaplamasının tabanı tekstil olduğundan ses yalıtımına katkı sağlar.	*
BAKIM KOLAYLIĞI	*	Yırtılma durumunda kolayca tamir edilebilir, kolayca silinip temizlenebilir.	*

*: Otel odası duvar kaplamalarında tekstil esaslı malzemeler kullanılmamıştır. Bu yüzden değerlendirme dışı bırakılmıştır.

Çizelge 5.11 Duvar Kaplamaları Sağlık ve Güvenlik Kriterleri Analiz Çizelgesi

DUVAR KAPLAMALARINDA SAĞLIK VE GÜVENLİK KRİTERLERİ	ÖRNEKLEM		
	DİVAN OTEL GAZİANTEP	THE MUSEUM HOTEL ANTAKYA	ELİT WORLD ASİA, İSTANBUL
ANTİBAKTERİYEL ÖZELLİK	*	Tekstil tabanlı duvar kaplamalarının çoğunun hammaddesi doğal olduğundan içinde toksin barındırmadığından daha sağlıklıdır. Mantar oluşum direnci de yüksek olduğundan küf oluşmamaktadır.	*
YANGINA DAYANIM	*	Zemini Doğal malzemelerden yapılan duvar kaplamalarının yangın dayanımı pek iyi değildir.	*

*: Otel odası duvar kaplamalarında tekstil esaslı malzemeler kullanılmamıştır. Bu yüzden değerlendirme dışı bırakılmıştır.

Çizelge 5.12 Duvar Kaplamaları Maliyet Kriteri Analiz Çizelgesi

DUVAR KAPLAMALARI MALİYET KRİTERİ	ÖRNEKLEM		
	DİVAN OTEL GAZİANTEP	THE MUSEUM HOTEL ANTAKYA	ELİT WORLD ASİA, İSTANBUL
YATIRIM MALİYETİ	Tekstil esaslı duvar kaplamalarının yatırım maliyeti yüksektir. Bu otelde tekstil esaslı duvar kaplamaları kullanılmamıştır.	Tekstil esaslı duvar kaplamalarının yatırım maliyeti yüksektir. Bu otelde tekstil kaplamalar kullanılmıştır.	Tekstil esaslı duvar kaplamalarının yatırım maliyeti yüksektir. Bu otelde tekstil esaslı duvar kaplamaları kullanılmamıştır.
BAKIM VE ONARIM	*	Yırtılan bozulan bölümler kolayca ve uygun maliyet ile değiştirilip yenilenebilir.	*
HİZMET ÖMRÜ	*	Tekstil duvar kaplamaları uzun yıllar bozulmadan, küflenmeden kullanılabilir malzemelerdir.	*

*: Otel odası duvar kaplamalarında tekstil esaslı malzemeler kullanılmamıştır. Bu yüzden değerlendirme dışı bırakılmıştır.

Duvar kaplamalarında sadece The Museum Hotel Antakya da tekstil malzeme kullanılmıştır. Estetik açıdan otel tasarımına uygun renk ve desen seçilmiştir.

Performans açısından güneş hasarı, lekelenme, nem izleri tespit edilmemiş olup, oda akustiğine katkı sağlayan ve bakımı kolay olduğu görülmüştür.

Duvar kaplamalarında alev iticilik, güç tutuşurluk vb. yangına karşı bir önlem tespit edilememiştir.

5.4.4 Zemin Kaplamalarının Değerlendirilmesi

Belirlenen otellerin zemin kaplamaları görseller üzerinden analiz edilerek çizelgeler oluşturulmuştur.

Çizelge 5.13 Zemin Kaplamalarında Estetik Kriterlerin Analiz Çizelgesi

ZEMİN KAPLAMALARI ESTETİK KRİTERLER	ÖRNEKLEM		
	DİVAN OTEL GAZİANTEP	THE MUSEUM HOTEL ANTAKYA	ELİT WORLD ASİA, İSTANBUL
RENK	Odada kullanılan tüm diğer tekstillerin renklerine uyumlu renkler içeren halı seçilmiştir.	Ortamın konseptine uygun taş rengi halı seçilmiştir.	Diğer tekstiller ile uyumlu mavi, gri, lacivert ve bej renkleri kullanılmıştır.
DOKU	Konfor hissini arttırsın diye yumuşak dokulu, fazla yüksek havlı olmayan halı uygulanmıştır.	Rahatlık ve estetik özelliklerini vurgulamak üzere düşük hav yüksekliğine sahip ama sert olmayan tuşeli halı uygulanmıştır.	Zemin kaplamasında hav yüksekliği çok olmayan, görsel olarak ve tuşe bakımından rahatlığı ön plana çıkaran bir halı uygulanmıştır.
DESEN	Seçilen diğer tekstillerin aksine, odayı biraz hareketlendirmek için desenli seçilmiştir	Kullanılan diğer tekstiller gibi desensiz düz halılar kullanılmıştır.	Duvar dan duvara ve parça halılar, desenli olarak seçilmiştir.
UYUM	Tasarım unsurlarına ve konseptte uygun zemin tekstili seçilmiştir.	Odada kullanılan tüm tekstiller ve diğer malzemeler ile uyumlu zemin tekstili seçilmiştir.	Zemin kaplamaları, diğer tekstil malzemeleri ile renk, doku ve malzeme tipi bakımından uyumlu seçilmiştir.
ÖLÇEK	Mekan boyutlarına uygun desenler ve uygun halı boyutları seçilmiştir.	Desensiz düz halılar seçilmiştir. Başka bir zemin malzemesi ile uygun boyutlarda bir araya getirilmiştir.	Zemin malzemesi ile birlikte tüm tekstiller, iç mekanın ölçüleri ile uyumludur.

Çizelge 5.14 Zemin Kaplamalarında Performans Kriterleri Analiz Çizelgesi

ZEMİN KAPLAMALARI PERFORMANS KRİTERLERİ	ÖRNEKLEM		
	DİVAN OTEL GAZİANTEP	THE MUSEUM HOTEL ANTAKYA	ELİT WORLD ASİA, İSTANBUL
AŞINMA DAYANIMI	Odalarda ayakkabı ile dolaşım yapıldığından Hav yoğunluğu yani fazla ipliği bulunduğu bir halı tercih edildiği için aşınma dayanımı yüksektir. Tüm bunlara uygun axminster halı seçilmiştir.	Odalarda yüksek aşınma dayanımı olan, yoğun kullanıma ve temizlenmeye uygun zemin kaplaması kullanılmıştır.	Otel odalarındaki sürekli kullanıma ve temizlenmeye uygun zemin kaplaması kullanılmıştır.
REZİLYANS	Kısa havlı halılar tercih edildiğinden rezilyans sorunu yaşanmamaktadır.	Kısa havlı halılar tercih edildiğinden rezilyans sorunu yaşanmamaktadır.	Rezilyans yüksek zemin kaplaması kullanılmıştır.
ELEKROSTATİK ÖZELLİK	Tekstilin lif tipi ve yapısı sürtünme ile statik elektriği yükseltir. Zeminlerde anti-statik özellik bulunmaktadır.	Oteldeki tekstilin zeminlerde anti-statik özellik bulunmaktadır.	Zemin tekstillerinde anti-statik özellik bulunmaktadır.
AKUSTİK (SES) YALITIMI	Otel odalarında ayakkabı ile dolaşım ve kullanımdan dolayı gürültü olduğundan zeminde bir tekstil malzemenin bulunması ses yalıtımına katkı sağlamaktadır.	Ayakkabı ile dolaşılan otel odalarında, zeminlerde tekstillerin bulunması ses yalıtımına katkı sağlar. Ayrıca tekstil zemin kaplaması özellikle büyük odalarda oluşacak ekoyu da ortadan kaldırmaktadır.	Zemin kaplaması odada ses yalıtımı ve ekoyu da ortadan kaldırmaya katkı sağlayacak şekilde duvardan duvara seçilmiştir.
ISI YALITIMI	Kullanılan malzeme ve duvardan duvara uygulama zemin tekstilleri ısı yalıtımına katkı sağlamaktadır.	Odadaki zemin tekstilleri ısı yalıtımına katkı sağlayacak şekilde seçilmiştir.	Odada ısı yalıtımını sağlamak amacıyla duvardan duvara halı kullanılmıştır.

Çizelge 5.15 Zemin Kaplamalarında Sağlık ve Güvenlik Kriterleri Analiz Çizelgesi

ZEMİN KAPLAMALARI SAĞLIK VE GÜVENLİK KRİTERLERİ	ÖRNEKLEM		
	DİVAN OTEL GAZİANTEP	THE MUSEUM HOTEL ANTAKYA	ELİT WORLD ASİA, İSTANBUL
ANTİBAKTERİYEL ÖZELLİK	Halıda kullanılan iplik cinsi antibakteriyel özellik mevcut değildir.	Halıda kullanılan iplik cinsi antibakteriyel özellik mevcut değildir.	Zemin kaplamasında antibakteriyel özellik mevcut değildir.
YANGINA DAYANIM	Odada kullanılan zemin tekstilleri yangın geciktirici/alev almaz özellikleri vardır.	Odada kullanılan zemin tekstilleri yangın geciktirici/alev almaz özellikleri vardır.	Zemin tekstilleri yangın geciktirici/alev almaz özellikleri vardır.
REZİLYANS	Odada yüksek rezilyanslı tesktil zeminleri kullanılmıştır. Ayak ya da mobilya izleri görünmemektedir.	Rezilyansı yüksek halı kullanılmış olup, kuvvet sonrası herhangi bir iz görünmemektedir.	Rezilyansı yüksek halı kullanılmış olup, kuvvet sonrası herhangi bir iz görünmemektedir.

Çizelge 5.16 Zemin Kaplamalarında Maliyet Kriteri Analiz Çizelgesi

ZEMİN KAPLAMALARI MALİYET KRİTERİ	ÖRNEKLEM		
	DİVAN OTEL GAZİANTEP	THE MUSEUM HOTEL ANTAKYA	ELİT WORLD ASİA, İSTANBUL
YATIRIM MALİYETİ- HİZMET ÖMRÜ	Çok yüksek maliyetli özel tasarım el dokuma ve/veya doğal ve/veya sentetik elyaf karışımı halılar kullanılmadığından, yatırım maliyeti ve hizmet ömrü göz önüne alınarak, otel konseptine uygun yatırım bütçesi dahilinde halılar seçilmiştir.	Çok yüksek maliyetli özel tasarım el dokuma ve/veya doğal ve/veya sentetik elyaf karışımı halılar kullanılmadığından, yatırım maliyeti ve hizmet ömrü göz önüne alınarak, otel konseptine uygun yatırım bütçesi dahilinde halılar seçilmiştir.	Çok yüksek maliyetli özel tasarım el dokuma ve/veya doğal ve/veya sentetik elyaf karışımı halılar kullanılmadığından, yatırım maliyeti ve hizmet ömrü göz önüne alınarak, otel konseptine uygun yatırım bütçesi dahilinde halılar seçilmiştir.
BAKIM VE ONARIM	Kolayca yerinden çıkarılıp temizlenebilen ya da kolayca değiştirilebilen halılar kullanılmıştır.	Kolayca yerinden çıkarılıp temizlenebilen ya da kolayca değiştirilebilen halılar kullanılmıştır.	Temizlenebilen ya da kolayca değiştirilebilen halılar kullanılmıştır.

Zemin kaplamaları estetik açıdan incelendiğinde, renk ve desen, otelin konsepti ve diğer tüm tasarım öğeleri ile uyum içerisinde, belli renk skalalarını destekleyen, mekanın boyutlarına uygun ölçekte desenler ve halı boyutları kullanılmıştır.

Performans bakımından bakıldığında, ayakkabı ile gezilen bir zemin olduğundan hav yoğunluğu fazla halılar seçilmiştir, buna ek olarak aşınma dayanımı yüksek, anti-statik apre uygulaması yapılmıştır. Otel odaları, sayıca fazla insan dolaşımı olan zeminler olduğundan, kısa havlı tekstiller tercih edilmiştir. Bundan dolayı rezilyans sorunu yaşanmamaktadır. Ayrıca rezilyansı yüksek olan tekstiller seçilmiş olup, ayak ya da mobilya izlerinin kalıcı olması engellenmiştir. Otel şartnamelerine göre zemin tekstillerinde bulunması gereken yangın geciktirici ve alev almaz apreler

uygulanmıştır. Odalarda ayakkabı ile dolaşıldığından bakteri barındırmaması açısından kolay temizlenebilen halılar seçilmiştir.

Otel tekstillerinde yatırım maliyeti projenin mimarı, yöneticiler ve profesyonel satın alma tarafından yapılmıştır. Odalarda tasarım öğeleri kadar tekstilin hizmet ömrü ve bakım kolaylığı da hesaba katılarak seçimler gerçekleştirilmiştir. İç mekanda kullanılan herhangi bir tekstilde özel dokuma, özel bağlantı ya da mekanizmalar, özel desen tasarımı gibi çalışmalar olmadığından, mekandaki tüm tekstil yüzeyler, kolayca temizlenebilen, leke tutmayan, bakım ve değişim kolaylığı gösteren tekstil ürünlerinden seçilmiştir. Bundan dolayı bakım maliyetleri oldukça düşüktür.

6. BÖLÜM: SONUÇ

Günümüzde tekstil; her alanda hayatın vazgeçilmezi olarak, her mekanda var edilen bir malzemedir. Örtünme içgüdüğü ile başlayan tekstil kullanımı, doğum anından itibaren, geliştirip kullanılan, sıkça hem iç meknlarda, hem dış meknlarda, neredeyse her alanda karşılaşılan, vazgeçilmez bir tasarım öğesi haline gelmiştir. İç mekndaki psikolojik, estetik, sağlık, güvenlik ve mekânın kullanım performansını etkileyen en önemli öğelerden biridir.

Bu teze başlarken yapılan literatür taraması ve tasarımcılara yönelik yapılan araştırmalarda, Türkiye’de iç mekân tekstilleri ile ilgili yeterli çalışma yapılmadığından ve yeterli Türkçe kaynak bulunamadığından, iç meknda kullanılacak tekstillerin seçimine ilişkin kriterlerin bilinmediğı ve iç mekân tekstillerinin kullanımına ilişkin farkındalığın ve bilgi düzeyinin az olduğu sonuçlarına ulaşılmıştır.

Bu çalışma, iç mekân tekstillerinin kullanımına ve seçimine ilişkin farkındalığı arttırmak ve iç mekân tekstillerinin seçiminde estetik, performans, sağlık-güvenlik ve maliyet ölçütlerini belirleyerek, tasarımcılara yol gösteren bir el kitabı olarak hazırlanmış ve kullanıcılara faydalı olacağı düşünülmüştür.

Bu çalışmada iç mekân da kullanılan tekstil kaplamalarının performansını arttırmak, estetik özelliklerini öne çıkarmak, sağlık ve güvenlik açısından en doğru tekstil malzemeyi seçebilmek ve maliyet bakımından tasarımcı ve kullanıcıyı en mutlu edecek doğru tekstili seçebilmek için belli faktörlerin bilinmesi gerekliliğı ortaya çıkmıştır.

Doğru mekân da doğru tekstilin seçimi için çizelge 6.1’deki kriterler tanımlanmış, otel odalarındaki tekstiller; perdeler, döşemelikler, duvar kaplamaları ve zemin kaplamaları olarak ayrılmış, bu bağlamda, estetik, performans, sağlık-güvenlik ve maliyet açısından incelenmiştir.

Yapılan araştırma sonucunda otel odalarında iç mekân tasarım ve kullanımına ilişkin tekstil seçiminde temel ölçüt ve göstergeler tanımlanmıştır (Çizelge 6.1). Araştırmanın bu yönüyle, iç mekân tasarım ve uygulama sürecinde, tasarımcılara ürün seçimi için çeşitli ölçütler sunmaktadır. Diğer taraftan araştırmanın, geliştirilen

ölçütler çerçevesinde kullanıcı, tasarımcı ve üreticilerin, iç mekânda kullanılan tekstillere yönelik önceliklerinin belirlenmesine, bu yönde standartların oluşturulmasına yönelik yeni çalışma alan ve konularına yönelik katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Geliştirilen ölçütler sayesinde iç mekan tasarım ve uygulama sürecinde seçim yapacak olan tasarımcıların mekana ve mekanın fonksiyonuna daha uygun, estetik ve performans şartlarını sağlayan, daha ekonomik seçimler gerçekleştireceğinden tasarıma olumlu katkısı olacağı düşünülmektedir.

Çizelge 6.1 Otel odaları iç mekan tasarımında tekstil seçim kriterleri

OTEL ODALARI İÇ MEKAN TASARIMI TEKSTİL SEÇİMİNDE GENEL KRİTERLER				
PERDELER	DÖŞEMELİKLER	DUVAR KAPLAMALARI	ZEMİN KAPLAMALARI	
<ul style="list-style-type: none"> • RENK • DOKU • DESEN • PARLAKLIK • DENGE • UYUM • ÖLÇEK 	<ul style="list-style-type: none"> • RENK • DOKU • DESEN • GÖRÜNÜM • GÖRSEL DÜZENLEME • ÖLÇEK 	<ul style="list-style-type: none"> • RENK • DOKU • DESEN • DENGE • UYUM 	<ul style="list-style-type: none"> • RENK • DOKU • DESEN • UYUM • ÖLÇEK 	
<ul style="list-style-type: none"> • BOYUTSAL KARARLILIK • GÜNEŞ HASARI • KUMAŞTA KAYMA • AKUSTİK (SES) YALITIMI • ISI YALITIMI 	<ul style="list-style-type: none"> • AŞINMA DAYANIMI • GÜNEŞ HASARI • BOYUTSAL KARARLILIK • DİKİŞ KAYMA DAYANIMI • TOK TUTUM • LEKE İTİCİLİK • BAKIM KOLAYLIĞI 	<ul style="list-style-type: none"> • NEME DAYANIM • SES YALITIMI • GÜNEŞ HASARI • BAKIM KOLAYLIĞI 	<ul style="list-style-type: none"> • AŞINMA DAYANIMI • REZİLYANS • ELEKTROSTATİK ÖZELLİK • ISI YALITIMI • AKUSTİK (SES) YALITIMI 	
<ul style="list-style-type: none"> • ANTİBAKTERİYEL • YANGINA DAYANIM • ÇEVRESEL ETKİLER 	<ul style="list-style-type: none"> • ANTİBAKTERİYEL • YANGINA DAYANIM 	<ul style="list-style-type: none"> • ANTİBAKTERİYEL • YANGINA DAYANIM 	<ul style="list-style-type: none"> • ANTİBAKTERİYEL • YANGINA DAYANIM • REZİLYANS 	
<ul style="list-style-type: none"> • YATIRIM MALİYETİ • BAKIM & TEMİZLİK • YARDIMCI MONTAJ FLEM. • YENİLEME-DEĞİŞTİRME 	<ul style="list-style-type: none"> • HİZMET ÖMRÜ • BAKIM & ONARIM 	<ul style="list-style-type: none"> • YATIRIM MALİYETİ • HİZMET ÖMRÜ • BAKIM & ONARIM 	<ul style="list-style-type: none"> • YATIRIM MALİYETİ • HİZMET ÖMRÜ • BAKIM & ONARIM 	<ul style="list-style-type: none"> • YATIRIM MALİYETİ • HİZMET ÖMRÜ • BAKIM & ONARIM
ESTETİK	PERFORMANS	SAĞLIK VE GÜVENLİK	MALİYET	

Bu çalışma ile, tüm iç mekanlarımızda önemli bir tasarım ögesi olan tekstilin, karar verme aşamasında farklı ölçütlerin, farklı beklenti ve talepleri karşılayan alternatiflerin seçilebilmesi, belirlenen kriterler aracılığı ile üç bölgedeki, son beş yılda faaliyete geçmiş üç şehir oteli odası üzerinden analiz edilmiştir.

Araştırma kapsamında iç mekan tekstillerinin seçiminde çeşitli ölçütlere önem verilip, bunlar doğrultusunda değerlendirmeler yapılmıştır.

İç mekanda tekstil seçimini inceleyen bu araştırmanın sonucunda, bir sürü faktörün bu seçimde etkili olduğu görülmektedir. Bu faktörler, tekstil seçilecek olan iç mekana göre belirlenip mekanın işlevi de bu seçime katılarak, hangi iç mekana, hangi özelliklerde tekstil seçileceği konusunda bilgi vermektedir. Tüm faktörlerin ışığında ortaya koyulan ve doğru seçim yapılmasını sağlayan kurallar silsilesi de kriterleri oluşturmaktadır. Belirlenen kriterler, mekan, işlevi ve kullanıcı sayısı da oluşturulduktan sonra belli bir hiyerarşik düzene sokularak tasarımcı tarafından izlenmeli ve uygulanmalıdır.

Belirtilen bu kriterler tüm iç mekanlarda seçilen tekstil malzemenin performansını etkileyen, tekstilden istenilen özellikleri sağlayabilmesi, kullanım ömrü ve mekan konforu oluşturabilmesi için belirlenmiş önemli genel kriterlerdir. İç mekanda kullanılan tekstil kaplamalarının kullanılabilirliğini sağlamak, ömrünü arttırmak ve doğru tekstili seçebilmek için bu faktörlerin bilinmesi ve bunlar doğrultusunda seçimlere katkı sağlayacağı ortaya çıkmaktadır.

Seçim kriterleri, malzemenin birçok özelliğine bağlı olarak gelişir. Malzeme özellikleri kriter değildir. Bunlara göre uygun seçimi yapmak, kriterlere uygun bir seçim yapıldığının ifadesidir. İç mekanlarda kullanılan tekstillerin daha uzun ömürlü, daha sağlam, zor yırtılan, daha temiz, daha konforlu hissettiren, ıslanmayan vb. gibi birçok özeliğe sahip olması istenen tekstilleri belirleyebilmek için, seçimler saptanan kriterler doğrultusunda yapılmalıdır.

Bu kriterler belirlendikten sonra üç farklı bölgede bulunan, üç şehir oteli üzerinden analizler yapılmıştır. Analiz yapılan otel odalarındaki iç mekan tekstilleri, perdeler, döşemelikler, duvar kaplamaları ve zemin kaplamaları olarak sınırlandırılıp, bunlar; estetik, performans, sağlık- güvenlik ve maliyet olarak incelenmiştir.

Analizler sonucunda, seçilen tekstillerin en çok performans ve estetik özelliklerine önem verildiği, çevre dostu yaklaşımlara dikkat edilmediği, sürdürülebilir tekstil malzemesi kullanılmadığı saptanmıştır.

Yapılan bu çalışma ile, Türkiye'deki tasarım fakültelerinde, sadece bazı üniversitelerde seçmeli ders olarak verilen tekstil dersinin, tasarım öğrencilerine alınması zorunlu ders kategorisinde okutulması konusunda farkındalık yaratılmak istenmiştir.

KAYNAKLAR

1. AKÇAKOCA KUMBASAR E. P.,www.arşivbelge.com, Tekstil Boyacılığında Yeni Trendler. erişim:22.11.2018
2. ALPTEKİN.O. (2014), Doktora Tezi, Yapı Malzemesi Seçiminde Yöntem Araştırması ve Bir Model Önerisi, Gazi Üniversitesi, Ankara
3. ARABALI KOŞAR S.T., (2007) 10. - 17. Yüzyıllar Arasında Fransa'da Tapestry Sanatı ve Gelişim Süreci, Ege Üniversitesi, İzmir
4. BALANLI A.(1997)Yapıda Ürün Seçimi, YTÜ Mimarlık Fak. Eğitim ve Kültür Hizmetleri Derneği Yayını, no 4, İstanbul
5. BAŞER, G., (2005) Dokuma Tekniği ve Sanatı, Cilt 2, Punto Yayıncılık, İzmir
6. BECER E.,(2008), İletişim ve Grafik Tasarım,6. Baskı, Ankara: Dost Kitabevi Yayınları
7. BOYLA O. (2012), Mobilya Tarihi, İstanbul
8. BRADDOCK, S.,O'MAHONY, M.(1998) Techno Textiles, Revolutionary Fabrics for Fashion and Design, İtalya
9. CORBMAN B.P.(1983), Textiles Fiber To Fabric, Sixth Edition, Gregg Division-McGraw-Hill Book Company
10. DİNÇEL K. (1979), Mobilya Sanat Tarihi, Zafer Işık, MEB,1. basım, İstanbul
11. DÖLEN E. (1992). Tekstil Tarihi (Cilt 1), İstanbul, Marmara Üniversitesi Teknik Eğitim Fakültesi Yayınları
12. FATHI M. (2014), Yüksek Lisans Tezi, İç Mekan Tasarımında Farklı Pamuk Tekstil Ürünlerinin Akustik Performans Özelliklerinin İncelenmesi, Bahçeşehir Üniversitesi, İstanbul
13. FİNLAY V., (2007). Renkler. Ankara: Dost Yayınevi
14. GEZER.H.(2009) Mekan Örtüsü Tekstil Malzemesi, Maltepe Üniversitesi, İstanbul
15. GÜNGÖR İ.H. (2005), Temel Tasar, 3. Baskı, İstanbul, Esen Ofset
16. GÜRCÜM B.H.(2013), Tekstil Malzeme Bilgisi, 1. Basım, İstanbul, Kerasus Kitap

17. HALL,A.J.(1965) ‘Standart Handbook of Textiles’, Sixth Edition, Londra, İngiltere
18. HAMANN, H., HOFF, P., (1952) ‘Musterhandbuch der Webwarekunde’ Wiesbaden, Almanya
19. HAMİDOVA Ü. (2013), Ortaçağ Tapestry Dokumaları, Akdeniz Sanat Dergisi
20. İNALCIK H.(2008) Türkiye Tekstil Tarihi Üzerine Araştırmalar, İş Bankası Kültür Yayınları, İstanbul
21. JACKMAN D., DIXON M. CONDRA J.(2003), The Guide To Textiles For Interiors, 3rd Edition, Printed in Canada by Friesens
22. JACUES, R., FLEMMING, E. (1957), ‘Das Textilwerk’ Almanya
23. JAUMANN, RORDORF, G. (1956) Handbuch der Textilkunde, Almanya
24. KAYA M.K., BOYNAK S., Yılmaz Y.(1999) Milli Saraylar Koleksiyonunda Hereke Dokuma ve Halıları, Ankara: T.B.M.M. Milli Saraylar Daire Başkanlığı
25. KERRIDGE E, Textile Manufactures in Early Modern, England UK, Manchester University Press, 1988
26. LEVENT.T. (2015) Yüksek Lisans Tezi, İç Mimarlıkta Bir Tasarım Ögesi Olarak Tekstil Ürünleri ve Seçim Ölçütleri, Anadolu Üniversitesi, Eskişehir
27. M. E. B., (1994)Kız teknik Öğretim okulları, Tekstil Teknolojileri 1-2, İstanbul
28. ÖNLÜ N., ‘ Ev Tekstilinde Tasarımcının Rolü’, Ev Tekstili Dergisi, Doğan Ofset Yay. Ve Mat. A.S, Yıl:11, Sayı: 40, Şubat, İstanbul, 2004
29. POTHULT M. (1997) The Book Of Fine Linen, Thames and Hudson, Flammarion, İtaly
30. ŞAHİNOĞLU URAL.N. (2014) Akıllı Tekstiller ve Günümüzdeki Uygulamaları, Marmara Üniversitesi Sanat Tasarım Dergisi
31. TAYLOR M.A. (1999), Tekstil Teknolojisi, 4. Baskı, Çev: Demir A., Günay M., İstanbul Şan Ofset
32. Tekstil Teknolojisi 1-2. Birinci basım, Milli Eğitim Basımevi, İstanbul 1994

33. T.C. Milli Eğitim Bakanlığı, Tekstil teknolojisi Yapay Lifler, Ankara 2014,MEB Yayınları
34. TYRONE L. VİGO, Textile Processing and Properties: Preparation, Dyeing Finishing and Performance, UK.: Elsevier, 2013
35. CLOWES W., Exhibition of the Works of Industry of All Nations 1851 Reports by the Juries on the Subjects in the Thirty Classes Into which the Exhibition was Divided (London: Royal Commission, 1852)
36. YAKARTEPE M., YAKARTEPE Z., Tekstil Teknolojisi, Cilt 1, T.K.A.M. Tekstil ve Konfeksiyon Araştırma Merkezi
37. YAKARTEPE, M., YAKARTEPE,Z. (1995) ‘TKAM Tekstil Teknolojisi, Elyaftan-Kumaşa 1, İstanbul
38. YAKARTEPE, M., YAKARTEPE,Z. (1995) ‘TKAM Tekstil Teknolojisi, Elyaftan-Kumaşa 3, İstanbul
39. YAKARTEPE, M., YAKARTEPE,Z. (1995) ‘TKAM Tekstil Teknolojisi, Elyaftan-Kumaşa 5, İstanbul
40. YAKARTEPE, M., YAKARTEPE,Z. (1995) ‘TKAM Tekstil Teknolojisi, Elyaftan-Kumaşa 6, İstanbul
41. YAKARTEPE, M., YAKARTEPE,Z. (1995) ‘TKAM Tekstil Teknolojisi, Elyaftan-Kumaşa 9, İstanbul
42. YILDIRIM, L. (2007), Sanatta Yeterlilik, Günümüz Ev Tekstili Tasarımını Etkileyen Faktörlerin Saptanması ve Türk Ev Tekstilindeki Durum, Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir
43. ALPAN Z. (1988) Tekstilde Renk, MSGSÜ Uygulamalı Sanatlar Bölümü, Tekstil Anasanat Dalı, İstanbul
44. Alpan Z. (1996) Kumaş ve Malzeme Bilgisi 1 Ders Notu, MSGSÜ Moda Konfeksiyon Programı, Meslek Yüksekokulu Yayını No:4, İstanbul
45. ALPAN Z. (1996) Tekstil Tasarımı Açısından Tekstil Terbiye, MSGSÜ Tekstil Bölümü, İstanbul
46. SÖĞÜT M.A. (2004) Sanatta Yeterlik Tezi, Oturma Elemanının Tasarımında Strüktür ve Yüzey Kaplama Malzemesinin Biçime Etkisi, MSGSÜ, İç Mimarlık Bölümü, İstanbul

47. 6. Uluslararası İç Mimarlık Sempozyumu, (2018) Mekan Tasarımında Yenilikçi Yaklaşımlar Bildiri Kitabı, MSGSÜ Mimarlık Fakültesi, İç Mimarlık Bölümü Yayınları No: 7, Kasım-İstanbul
48. ÖZKENDİRCİ B., (2016) Geleceğin Zemin Tekstillerini Tasarlamak, Aurum Dergisi, İstanbul Kemerburgaz Üniversitesi, Sosyal Bilimler Dergisi, cilt:1 Sayı:1
49. SEZGİN Ş., ÖNLÜ N., (1992), Tekstilde Tasarım Olgusu, Tekstil ve Mühendis Yıl:6, Sayı:32
50. KÖSEOĞLU D., (2011), Yüksek Lisans Tezi, 1900 Yılından Günümüze İç mekan Tekstillerinin Görsel, Estetik ve Nitelik Olarak Değişimi ve Gelişimi, MSGSÜ, İstanbul
51. MECİT D., ILGAZ S., DURAN D., BAŞAL G., GÜLÜMSER T., TARAKÇIOĞLU I. (2007). Teknik Tekstiller ve Kullanım Alanları (Bölüm 2), Tekstil ve Konfeksiyon
52. PORTER (1979), 6. Uluslararası iç mimarlık sempozyumu
53. ÖZCAN G. (2002), Ev Tekstil Ürünlerinde Güç Tutuşmanın Önemi, İTÜ, Ev Tekstili Dergisi
54. ŞAHİN D, (2006), Otel Aydınlatmasında Genel İlkeler Ve Otel Yatak Odaları İçin Bir Değerlendirme, Yüksek Lisans Tezi, Yıldız Üniversitesi, İstanbul
55. CLIFFS E, (1980) Encyclopedia of Textiles, Amerika:Prentice-Hall, Inc. Doric Publishing Company.
56. LARSEN, J. L., WEEKS, J. (1975), Fabrics For Interiors-A Guide For Architects, Designers and Consumers, Van Nostrand Reinhold Company, New York
57. BAŞER İ.,(2002) Elyaf Bilgisi, İstanbul, Marmara Üniv. Yayın no 687.
58. Bıyık A.,(2016), İş Sağlığı Ve Güvenliği Uzmanlık Tezi, Tekstil Baskı Prosesinde Karşılaşılan Tehlike Ve Risklerin Belirlenmesi Ve Çözüm Önerileri, Ankara.
59. AKÇAKOCA KUMBASAR E. P.,www.arşivbelge.com, erişim:22.11.2018, Tekstil Boyacılığında Yeni Trendler: Fotokromik Boyaların Tekstil Malzemelerine Uygulanabilirliği

60. SUNERLİ E., ÇAKIR AYDIN M. ,(2019), Doğal Boyamanın Farklı Tekstil Lifleri İle Oluşturulan Yüzeyle Etkisi, The Journal of International Lingual, Social and Educational Sciences Year: 2019 Volume: 5, Number: 1

61. T.C. Milli Eğitim Bakanlığı, (2013) Tekstil Teknolojisi, Şardonlama ve Zımparalama, Ankara: MEB Yayınları

EKLER

EK1.Tasarımcılara uygulanan araştırma soruları.

TEKSTİL SEÇİMİ ARAŞTIRMASI

1- Mesleğiniz nedir?.....

2- Cinsiyetiniz nedir? Kadın Erkek

3- Yaşınız nedir?.....

4- Tekstil iç mekan tasarımında önemli midir? Evet Hayır

Cevabınız Evet ise:

1-Çok Önemli 2-Önemsizdir 3- Hiç önemli değildir

5- İç mekan tasarımı yaparken, tekstil malzemeleri neye göre seçersiniz. Önemliden önemsiz doğru sıralayınız. (1-6 arası önem derecesi veriniz. En önemli 1 , En önemsiz 6)

a) Maliyetine göre.....

b) Görünüme göre (estetik).....

c) Oluşturulan mekana göre.....

d) Tekstilin tuşesine göre.....

e) Renklerine göre.....

f) Dayanıklılığına göre.....

6- Tekstil seçmek için izlediğiniz bir yöntem var mıdır?
Evet (Lütfen kısaca açıklayınız)
.....
.....
.....

Hayır

ÖZGEÇMİŞ

Esra AVLANMAZ BİLECEN, 1976'da Gaziantep de doğdu. İlkokulu Almanya'da, orta ve lise öğrenimini Gaziantep Anadolu lisesinde tamamlayarak, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Mimarlık-Mühendislik Fakültesi, Mimarlık bölümünde Lisans eğitimine başladı. Lisans sırasında; 1998 yaz-sonbaharında, Almanya'da bulunan Dortmund Universitat'de AİSEC/İAESTE bursuna başvurup yapılan sınavı kazanarak, Dortmund 'da staj gördü. 1999 yılında lisans eğitimini aldıktan sonra, aynı yıl, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İç Mimarlık Ana Bilim Dalı, İç Mimarlık Yüksek Lisans Programına girmeye hak kazandı. 2001'de yüksek lisans derecesini tamamladı. Sonrasında uzun yıllar serbest mimarlık ve iç-mimarlık yaptı. Çeşitli restorasyon projelerinde görev aldı. 2015 yılında Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, İç Mimarlık Ana Bilim Dalında Doktora Programındaki eğitimine başladı. Akademik yaşamına 2014 yılında başlayıp, halen Hasan Kalyoncu Üniversitesi İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı Bölümünde Öğretim Görevlisi olarak çalışmaktadır. Evli ve iki çocuk annesidir.

e-posta: eavlanmaz@gmail.com